This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, January 17, 1995

Lietuvos
Nacionalinė
M.Mažvydo
Biblioteka

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 3 (2342) 1995 SAUSIS-JANUARY 17 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • NUMERIO KAINA – $1

Tylioji anarchija

Gyvename civilizacijos plėtotės laikus, žmonijos istorijoje dar niekada nepatirtą šuoliavimą, kai materializmo proveržis tarsi lava baigia užlieti daugelio žmonių mąstymą, pasitikint to vyksmo nuosprendžiais, įtikinančiais, kad kuriamas geresnis rytojus.

PASAULIS – tai žmogus. Viskas, ko šiandien ieškome, kas galvotrūkčiais lekia, kas sužavi, traukia ir verčia derintis, pirmiausia atsiranda pačiame žmoguje. Mintis arba jausmas stato ir griauna, niekina ir garbina, atstumia ir iškreipia, kuria ir tyčiojasi. Užtat mąstysena ir kitos dvasinės galios būna gerų ar blogų reiškinių pradžia. Stebint ir su daugybe klausimų žiūrint į šių dienų pasaulį, negalima užsimerkti prieš žmogų, kuriantį ir naikinantį, prisiekiantį ir išdavikišką – dažnai dviprasmį, pasimetusį ir maištaujantį. Ne vienas stebėtojas į tokį besiblaškantį žmogų žiūri kaip į tos nepaprastos spartos auką, nepakartojamą paradoksą, kai pats kuria mechanizmus, kurių nebepasiveja, arba juos vydamasis nedaug temato, kas dedasi aplinkui. Kyla klausimas, kada gi tos įtemptos lenktynės pasibaigs, ir žmogus turės bent kiek laiko apsidairyti? Tas klausimas betgi tuoj pat iškelia kitą klausimą – ar tas ramybės laukimas yra realus, kai nerimas dėl visko, ko dar neturime, darosi net brangesnis už patį gyvenimą, ir jis vis didėja. Tikrovės nebejautimas arba savęs tyčinis nuo jos atitraukimas vartojant legalias arba draudžiamas priemones tampa aukščiausia pasitenkinimo būsena, kai, rodos, dar taip neseniai tokią būseną sukeldavo altruistinės nuotaikos, didžių idealų sekimas, savęs lenkimas gėriui. Tiesa, kai kada prasikiša ir tai, bet pralaužti tą pasimetimo klodą kaskart vis sunkiau, nes sutelktinis svoris verčia pasiduoti. Kaip nors kitaip gyventi, ką kita mąstyti, negu tai daro milijonai miniažmogių, daugeliui yra nepakeliama, ir bet kokie prabudimo švystelėjimai greitai dingsta įprastoje sumaištyje.

TYLIOJI anarchija ima viršų, skverbiasi į žmogiškąsias gelmes. Ji veiksminga, privati ir laisva, įstatymų nevaržoma, kai kuriose užgaidose net skatinama; ji išsiplėtusi, užkrečianti, apraizganti ir valdžios struktūras. Užtat suprantama, kad jau iš atsparesnių šaltinių kyla klausimai, kaip sustabdyti tą irimą, prasidedantį mokyklose ir kylantį iki visuomenės, politikos bei socialinio gyvenimo viršūnių. Visa tai stebint, nebūtų tikslu ieškoti tiesioginių kaltininkų, kaip jų niekada nebūna plintant kokiai epidemijai. Nebijant savikritikos dėl tokios dvasinės žmogaus suirutės galima būtų kiekvienam save apkaltinti. Bet tik vargu ar ką tuo laimėtume, jei tai nebūtų išeities taškas naujam, jau pribrendusiam atgimimui, kuriame suskaldytas žmogus būtų vėl sudėtas į prigimtinį pavidalą fizinių ir dvasinių vertybių pusiausvyroje, kad tas pažangus šuoliavimas abi vertybes neštų drauge. Kažkam gal atrodo, kad reikia grįžti. Bet į kur, iki kokio laikotarpio ar šimtmečio? Sykį moderni poetė spaudoje garsiai nusipurtė paminėjusi viduramžius. Taip – grįžimas į jokią praeitį neįmanomas. Ir jokia praeitis iš esmės nebuvo aukso amžius. Todėl reikia ne grįžti, bet tik pradėti plačiau dairytis: pamatyti, atskirti, įvertinti, neužsimerkti prieš amžinąją kovą tarp gėrio ir blogio. Kad Šv. Tėvas Jonas-Paulius II išrinktas 1994 metų pasaulio žmogumi, leidžia galvoti apie artėjantį posūkį, atstatantį žmogaus dvasinės suirutės sužalotą ir piktos valios slepiamą pavidalą. **Č.S.**

VILNIAUS ANTAKALNIO KAPINĖS. Muitininkų ir pasieniečių garbės sargyba prie Medininkų pasienio poste žuvusiųjų kapų Nuotr. Alf Laučkos

Lietuva vokiečių spaudoje

Kazys Baronas, Vokietija

Rytprūsių vokiečių savaitraštyje "Das Ostpreussenblatt" beveik kiekvienoje laidoje yra pranešimų apie Lietuvą ne tik politikai, bet ir įvairiems šeimų minėjimams, paieškoms, kelionių skelbimams ir pan. skirtuose puslapiuose.

Gerieji lietuviai

1994 m. gruodžio 17 d. Danutė Tucienė iš Lietuvos tarp kitko rašė: "Po karo mūsų namuose gyveno mergaitė, vardu Monika. Vieną dieną į mūsų namus pasibeldė moteriškė su dviem sergančiom mergaitėm. Jos buvo pavargusios, alkanos. Tuo metu gyvenome miško pakraštyje, toliau nuo kitų kaimų. Mano motina buvo mokytoja, mokėjo vokiečių kalbą. Vyresnioji duktė Monika norėjo miegoti. Ji liko pas mus. Motina su kita mergaite išėjo, pasakydama, kad ji miegančią dukterį paims vėliau. Deja, ji nebegrįžo. Ir taip Monika liko pas mus ir išmoko lietuviškai. Esu gimusi 1939 m., Monika keleriais metais jaunesnė už mane, tad mano suknelės beveik tiko jai. Sunkūs buvo laikai, tačiau Monika gyveno pas mus. Ji buvo geraširdė, graži, šviesiaplaukė, mėlynakė mergaitė. Mes visi ją mylėjome. Vieną dieną sugrįžo Monikos motina, tačiau tuo laiku nebuvome namie. Dukrą saugojo mūsų senelė. Monikos motina pasakė, kad ji sirgo ir anksčiau dukros paimti negalėjo." Nuo to laiko praėjo penkiasdešimt metų. Danutė Tucienė prašo atsiliepti.

"Vilko vaikai"

Nėra jokių abejonių, kad tai Rytprūsių šeima, nes tuoj po karo tūkstančiai vaikų, kartais su motinom, keliavo į Lietuvą, ieškodami duonos, pastogės ar kokio nors darbo ūkyje. Tie vaikai vokiečių vadinami "Wolfskinder" – vilko vaikai. Jie nakvodavo miškuose. Lietuviai neatstūmė nei vaikų, nei motinų. Davė ne tik duonos, kiaušinių ar kiek lašinių, bet taip pat apgyvendino juos savo namuose, nors lietuviams dėl to grėsė didelė bausmė. Savaitraštis keletą kartų minėjo, kad lietuviai išgelbėjo tūkstančius jaunų gyvybių. Ir jei šiandien Vokietijos vyriausybė finansiškai remia Vasario 16 gimnaziją, tai nėra išmalda. Tai gal ir padėkos išreiškimas, nes žmogaus gyvybė neįkainuojama milijonais markių.

Pavardės ir vietovardžiai

Kristaus gimimo proga savaitraštis spausdino daug sveikinimų, tarp kurių randamos ir lietuviškos pavardės: Herbert ir Kristina Endrejat, Milda Frischmuth (mergautinė Berend), Lilly Prenkschat, Hildegard Jonigkeit, Siegfried Jonuscheit, Erna Bieniussa ir t.t. Mirusiųjų pranešimuose – Berta Grigat, Rudolfas Suttkus, Otto Selmikeit ir kt. Tad reikia stebėtis, kad praeitais metais Baltijos valstybių taryba Vilniuje reikalavo Rytprūsiams grąžinti vokiškus vietovardžius, pridėjus nutarime ir lietuvių atstovų parašus, tarsi atsisakant lietuviškų etninių žemių. Rusijos parlamentas prieš šventes šį reikalavimą atmetė.

Leidinys apie baltiečius

Netikėtai man į rankas pateko 1993 m. Bonnoje atspausdintas leidinys-studija, išleista Cord Jakobeit (Jokūbaitis?) ir Alparslan Yenal, pavadinta "Visuotinė (bendra) Europa. jos analizė, problemos ir plėtotės perspektyvos". Daug autorių, kurių tarpe yra ir latvis dr. Andrius Urdze. Jis meta platų žvilgsnį (179-194 psl.) į Baltijos valstybes pažymėdamas, kad jos Vakaruose yra mielai matomos kaip vientisa valstybė. Aplamai, latvis aprašo mums žinomus įvykius, pabaigoje atspausdindamas Baltijos valstybių žemėlapį ir prijungdamas prie jo statistinius duomenis – plotą, gyventojų skaičių.

Dr. A. Urdzę leidėjai pristato kaip "Annabergo namų" reikalų vedėją (Annabergas – Bonnos priemiestis, kurio dideliuose namuose yra bendrabutis, didelė salė, rengiami baltiečių suvažiavimai. Namus nupirko tėvas – pastorius Urdze – K. B.) bei kultūros referentą Latvijos pasiuntinybėje. Gautame Vokietijos užsienio reikalų ministerijos 1994 m. liepos mėn. išleistame žiniaraštyje, kuriame yra įrašytos pasiuntinybės, Latvijos pasiuntinybės sąraše dr. A. Urdzes neradau. Įrašytas yra pasiuntinys, patarėjas bei trys sekretoriai, Estijos pasiuntinybėje keturi asmenys, Lietuvos net septyni.

Vokiška "Du Mont" leidykla Kiolne pagamino 45 min. ilgio vaizdajuostę apie Lietuvą, kurioje mūsų sostinė vadinama Rytų Europos Jeruzale, primena dr. J. Basanavičiaus leistą "Aušrą" – Lietuvos tautinio atgimimo skelbėją, knygų lotynišku raidynu draudimą, spausdinant jas Rytprūsiuo-

(Nukelta į 6-tą psl.)

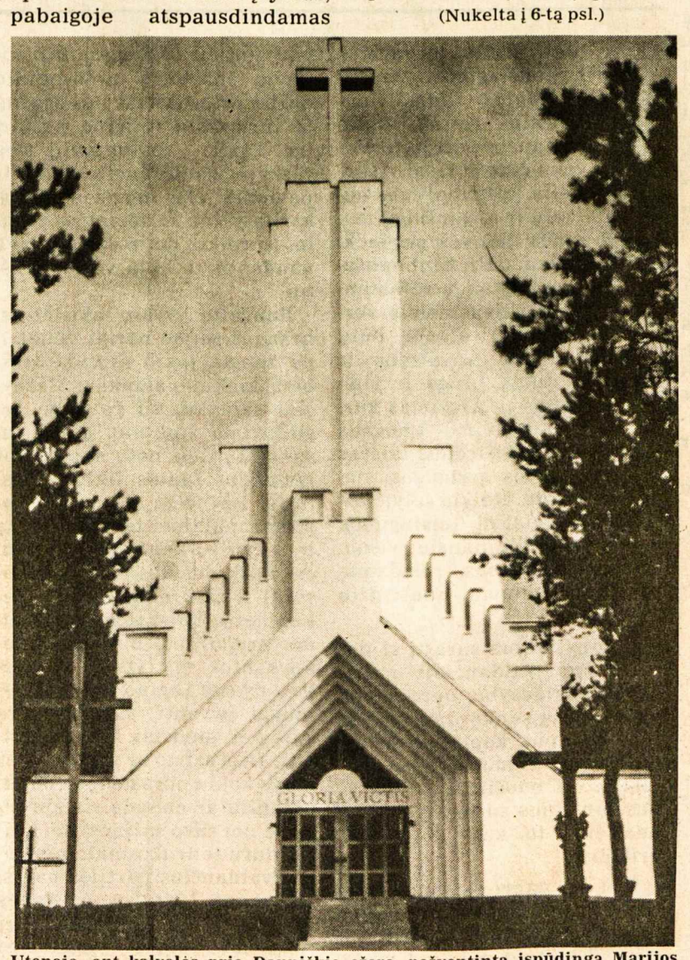

Utenoje, ant kalvelės prie Dauniškio ežero, pašventinta įspūdinga Marijos Kankinių Karalienės koplyčia – paminklas žuvusiems Aukštaitijos rezistentams. Atgimimo metais čia jau buvo pristatyta kryžių enkavedistų užkastoms aukoms. Pašventinimo iškilmės buvo ypač liūdnos dar ir dėl to, jog išvakarėse mirė fundatorius niujorkietis ALEKSANDRAS ŽEMAITIS, statydinęs šią šventovę taip pat ir savo broliui, kritusiam 1947 m. Nuotr. Alf. Laučkos

KANADOS ĮVYKIAI

Per daug televizijos kanalų?

Kanadoje išpopuliarėjo kabelinis televizijos kanalų perdavimas telefono linijomis. Išaugo ir tas paslaugas už dolerius teikiančios firmos, kontroliuojamos Kanados radijo, televizijos ir telefono komisijos (CRTC). Jos dabartinis vadovas – valdžios paskirtas pirm. Keith Spicer. Kanadiečiai yra patenkinti net ir tolimų televizijos stočių laidas ryškiai matydami televizorių ekranuose. Tarp kanalus perduodančių firmų vyksta nuolatinės varžybos, kurias laimi stipresnės, sparčiai plečiančios savo paslaugų valdas. Jas betgi turi patvirtinti K. Spicerio vadovaujama Kanados CRTC komisija.

Kanalų perdavimo firmų karaliumi prieš 1994 m. Kalėdas tapo Ted Rogers, už 3,1 milijono dolerių perėmęs MacLean Hunter valdas Toronte, net ir finansinę 62% "Sun" dienraščių kontrolę Toronte, Edmontone, Kalgarye, Otavoje ir kai kurių kitų laikraščių. Šį pirkinį patvirtino Kanados CRTC komisija. Pasak jos, įsigyta spauda neturės įtakos televizijos kanalų perdavimui telefono linijomis. Iš tikrųjų Ted Rogers savo rankose jau sutelkė 84% šių paslaugų Toronte bei jo apylinkėse ir 44% visoje Kanadoje, o tai įtaigoja žingsnį monopolio kryptimi.

T. Rogers firma nustebino kanadiečius dar septynių kanalų su įvairiomis programomis įjungimu savo sistemon nuo 1995 m. sausio 1 d. Ir tokį jos žingsnį taipgi patvirtino Kanados CRTC kontrolės komisija. Tuo metu ši sistema jau turėjo dvi veikiančias kabelio grupes – pagrindinę, turinčią mažiau kanalų, ir pagrindinę padidintą su daugiau kanalų. Antroji grupė išaugo iš pirmosios, prie jos prijungus daugiau kanalų ir pabranginus mėnesinį paslaugų mokestį. Naujove tapo sukta T. Rogers firmos taktika. Ji tuos kanalus su padidintu mokesčiu užkrovė visiem savo klientams, iš jų nustatytu laiku negavusi šios padidintos paslaugos atsisakymo raštu ar telefonu.

Tokios taktikos dėka pirmojoje grupėje liko tik 5% klientų, mokančių 18,50 dolerio per mėnesį, o antroje, neatsisakiusioje paslaugų padidinimo, mokestis pakilo iki 23,95 dolerio. Panašiai buvo bandyta pasielgti ir su dabartiniais naujais septyniais kanalais, jų didžiąją dalį atiduodant antrajai klientų grupei. Galimo tų kanalų atsisakymo dėl papildomo 3,91 dolerio mokesčio T. Rogers firmos atstovai tikėjosi išvengti, paslaugų atsisakėliams išjungdami

(Nukelta į 6-tą psl.)

Savaitė Lietuvoje

Patvirtinta sutartis su Gudija

Sausio 3 d. Vilniuje buvo galutinai susitarta dėl Lietuvos ir Gudijos valstybinės sienos, inicialais patvirtintas sutarties tekstas ir pasirašyti sienos žemėlapiai, praneša ELTA. Adutiškio stoties teritorijoje, dėl kurios, pasak Gudijos premjero Michailo Čigirio, buvo iškeltas "dirbtinai išpūstas ginčas", valstybinė siena nustatyta tarp pagrindinės geležinkelio juostos ir atšakos, vedančios į Didžiasalio gyvenvietes, o pati Adutiškio stotis ir prie jos esantys namai bei kita įranga priskirti Lietuvai. Derybose, kurios tęsėsi 3 metus, buvo vadovaujamasi 1940 metų administracine linija, faktine žemėnauda bei vietos gyventojų valia.

Atsistatydino LRTV direktorius

Kaip rašo ELTA, sausio 4 d. Lietuvos radijo ir televizijos generalinis direktorius Laimonas Tapinas atsistatydino iš pareigų, kurias jis ėjo 2 metus. Savo pranešime spaudai jis pasisakė norėjęs sukurti "nuo valdžios malonės nepriklausomą, iš atsiskaitymų nuo mokesčių už elektrą finansuojamą... laisvą, kultūringą, visuomeninę televiziją". Tačiau jis nesulaukė paramos iš politinių grupių, kurios, pasak jo, "RTV finansavimą įsivaizduoja kaip galimybę kontroliuoti šį, jų nuomone, galingą ideologinį ginklą. Daugumai politikų nerūpi televizijos ir radijo švietėjiška, kultūrinė funkcija". LRTV dabar turės pasiūlyti seimui naują kandidatą vedėjo pareigoms.

Premijuota skrydžių valdymo sistema

ELTA skelbia, kad nuo antrosios sausio savaitės visi skrydžiai per Lietuvą ir Lietuvos teritoriją bus valdomi nauja sistema, kurią išvystė Lietuvos respublikos Civilinės aviacijos Valstybinė skrydžių valdymo tarnyba (VSVT) kartu su Prancūzijos "Thomson" firma. Už šios brangiausios, bet ir tobuliausios pasaulyje sistemos įvedimą VSVT buvo apdovanota Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO) garbės medaliu, išleistu ICAO 50-mečio proga.

Nesibaigia pervežimų klausimas

OMRI (Open Media Research Institute , perėmusi žinių teikimą iš RFE/RL agentūros) pranešimu, sausio 5 d. Lietuvos ministeris pirmininkas Adolfas Šleževičius pareiškė, kad Rusijos daliniai dar vis yra pervežami per Lietuvą pagal 1993 m. pasirašytą sutartį dėl jų išvedimo iš Vokietijos. Nors A. Šleževičius pakartotinai teigė, kad nuo sausio 1 d. visos valstybės turi laikytis vyriausybės taisyklių dėl karinių ir pavojingų krovinių pervežimo, jis sakė, kad derybos su Rusija įvairiais klausimais dar nėra užbaigtos. Tikimasi, kad susitikime su Rusijos ministeriu pirmininku V. Černomyrdinu sausio pabaigoje bus aptarti kai kurie klausimai, kaip pervežimai ir palankiausių sąlygų prekybai suteikimas.

ES informacijos centras

"Lietuvos rytas" praneša, kad gruodžio 15 d. Vilniuje buvo atidarytas Europos sąjungos informacijos centras, Lietuvos delegacijai oficialiai pradedant derybas su ES dėl sutarties. Šio centro uždavinys yra teikti žinias apie ES ir apie jos fondus, projektus bei programas, kuriomis Lietuva galėtų pasinaudoti.

Nepriimtinas veikėjas

Kaip skelbia OMRI (sausio 2 d.), Lietuvos migracijos departamento vedėjas Česlovas Blažys praneša, jog buvo atmestas apsigyvendinimo prašymas, gautas iš Valerijaus Ivanovo, buvusio "Jedinstvos" organizacijos vadovo. Jis paprašytas iki sausio 22 d. pasitraukti iš Lietuvos arba bus išvežamas be galimybės grįžti penkeriems metams. Ivanovas, Rusijos pilietis, gimęs Lietuvoje, buvo paleistas iš kalėjimo, baigęs savo 3 metų bausmę dėl dalyvavimo 1991 m. sausio m. bandyme nuversti Lietuvos valdžią. Jis neslepia savo planų tęsti veiklą Lietuvos rusų bendruomenėje. Imigracijos pareigūnų nuomone, jis kelia grėsmę Lietuvos saugumui ir santvarkai.

Įvairi Naujų metų statistika

Nuo sausio 1 d. Lietuvoje taikomasis minimalus gyvenimo lygis yra 60 litų per mėnesį kiekvienam gyventojui. Vyriausybė nustatė, kad minimali alga bus 85 litai (buvo 65), o minimalus valandinis atlyginimas yra 0,5 lito.

ELTA taipgi praneša, kad Lietuvoje daugėja pensininkų skaičius, bet mažėja naujagimių ir santuokų. Ištuokų 1993 m. buvo net 60 iš 100.

Nuo metų pradžios Lietuvoje nebesirodo 11 periodinių leidinių. Iš viso šiuo metu leidžiami 255 žurnalai ir 339 laikraščiai.

Nusikalstamumo statistika

OMRI žiniomis, Lietuvos vidaus reikalų ministeris Romasis Vaitekūnas sausio 10 d. spaudos konferencijoje pareiškė, kad 1994 m. užregistruotų nusikaltimų buvę 58.500, 2.9% mažiau negu 1993 m., bet, palyginus tai su 1988 m., kai jų buvę registruota 21.337, vaizdas liūdnas. Žmogžudystės ir automobilių vagystės nuo to laiko padidėjusios dvigubai. Ministeris dar pasakė, kad iš 2000 prašymų leisti laikyti ginklus savęs apsigynimui patenkinti tik 265. **RSJ**

Šiame numeryje:

Tylioji anarchija
Suskaldytas žmogus turėtų būti vėl sudėtas į prigimtinį pavidalą
Lietuva vokiečių spaudoje
Lietuviai neatstūmė nei vaikų, nei motinų – visus globojo
Vienintelis kelias laimėti
Reikia griežtai laikytis prieš buvusius komunistius ir jų rėmėjus
Lietuvos saugumas ir išeivija
Susitikimas su Savanoriškos krašto apsaugos tarnybos (SKAT) nariais
Kai sidabro lietūs lyja...
Vaikai džiaugiasi ir dainuoja – jie laisvos Lietuvos ateitis
Ryžtingi buriuotojai
Lietuviai sumanė apiplaukti Ugnies žemės salas
Gijos, jungiančios Lietuvą ir Prancūziją
Retesni chronologine tvarka pateikti istoriniai duomenys
Gyvenimo vainikas – Nobelio premija
Rašytoja Alė Rūta sveikina poetą Bernardą Brazdžionį
Du nauji "Santaros" numeriai
Žurnale gausu vertingos medžiagos apie išeivius

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905-275-4672. FAX 905-275-1336.
Canada Post Canadian Publications Mail Sales Product Agreement nr.1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaižutienė. Metinė prenumerata – $40, pusmetinė – $20, rėmėjo – $50, garbės – $60 (Amerikoj – JAV dol.) oro paštu – $115. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905-275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Membership fee: regular $40.00, supporter $50.00, honorary $60.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada.

Atviras laiškas seimo nariams

Kai iškyla jautrūs klausimai, liečiantys valstybės ir religijos santykius

Gerb. REKTORIAU, MIELOJI GEMA, BRANGUS ALBINAI IR VISI KITI BIČIULIAI!

Sklaidydamas lietuviškus laikraščius, pastebėjau Kęstučio Gečo žinią "LDDP ir bažnyčia", prasidedantį Tavo, brangus bendrakursi, Albinai Lozuraiti, su kuriuo kartu sėdėjome penkeris metus universiteto suole, nusiskundimu: "MES NETURIME KONKREČIOS POLITIKOS DĖL RELIGIJOS IR VALSTYBĖS SANTYKIŲ". Labai gražu, kad būdamas LDDP frakcijos nariu, pripažįsti Bažnyčios gerus bruožus: organizuotumą ir sugebėjimą orientuotis, siekimą daryti įtaką, nes šios institucijos Įsteigėjas liepė eiti apaštalams į pasaulį ir skelbti Evangeliją visoms tautoms.

Mieloji Gema Jurkūnaite, su kuria kartu ne kartą bičiuliškai pasikalbėdavome susidūrę Vilniaus universiteto koridoriuose, posėdžiuose ir paskaitose, kai abu valgėme tą pačią dėstytojo duoną, esi kitos nuomonės: "dėl santykių su Bažnyčia frakcija savo stuburą turi, tik tai reikėtų aiškiau parodyti".

Vienaip ar kitaip savo nuomones per seimo LDDP frakcijos posėdį išdėstė akad. J. Minkevičius, A. Ivaškevičius, ne kartą ir ne du įvairiuose susibūrimuose matyta ir girdėta intelektualios visuomenės atstovė I. Kostkevičiūtė.

Frakcijos pozicijai nustatyti sudaryta Tavo, Gema, vadovaujama grupė. Štai į Tavo, Gema, ir į kitų Tavo bendraminčių rankas pakliuvo Lietuvos Bažnyčios, tam tikra dalimi, netgi tikinčiųjų likimas. Esi valdančiosios partijos atstovė. Nuo Tavo ir daugelio Tavo seimo kolegų priklausys, kur Lietuva linkusi pasukti santykius su Bažnyčia, tiek metų engta, išjuokta, kankinta, uita ir žeminta, trinta ir mindyta su purvais institucija, pusšimtį metų laužyta, bet nenugalėta, potencialią jėgą tebeturinti, tikinčio krašto pasaulėžiūros ir tikinčiųjų norų, valios reiškėja.

Štai į Jūsų, Gema, Albinai, Minkevičiau, Karosai, Ivaškevičiau, į Jūsų, gerb. mano buvęs Rektoriau Jonai Kubiliau, kuris dėl mano įsitikinimų anuomet galėjote vienu žodžiu mane išmesti iš Jūsų vadovaujamo Vilniaus universiteto (nuoširdus DĖKUI, kad taip nepadarėte, anot Jūsų žodžių — "ne vienas toks buvai universitete") ir kitų rankas atiduotas opus, skaudus, net negalite nutuokti, koks lemtingas tautos ateities tarpsnis, pasaulėžiūros raktas. Tiesiog galbūt tautos lemtis atiduota į Jūsų rankas.

Kiekvienas seime Jūsų pasakytas skersas, nepalankus žodis prieš Bažnyčios atstovus, prieš pačią Bažnyčią skaudžia dejone, tiesiog aimana šiandien atsiliepia širdyse tų, kurie su baime kadaise ėjo slapčiomis į šventovę melstis, tuoktis, krikštyti vaikus. Ar jie nenusipelnė kitokio likimo, bent jau po pusšimčio metų vargo, paniekos ir prievartos?

Ar Jūs, seimo nariai, nesate tos pačios žemės penėti, greičiausiai net tikinčios motinos ir tėvo auginti, tų pačių lietuviškų paežerių ir paupių, kaip ir mes daugelis, vaikai? Juk padėtis nūnai tiek pasaulyje, tiek Lietuvoje pasikeitusi. Ir dar daugiau keisis. Juk daug kur net santvarkos apvirto aukštyn kojom, o valdančiosios partijos, kaip rodo daugelio valstybių patirtis, ne ilgaamžės... Juk reikės vienąsyk ir Jums pažvelgti tiesiai ir atvirai žmonėms į akis. Ir ne tik pažvelgti, bet ir atsiskaityti už kiekvieną sprendimą, žodį, ypač neteisingą, prieštaraujantį ilgaamžei tautos tradicijai, lietuviškiems papročiams ir pačiai giliai tautos savimonei, kuri tvirtais saitais susijusi su krikščionybe, taip brutualiai paskutiniaisiais dešimtmečiais laužyta, skriausta ir tiesiog negailestingai žlugdyta! Ar nepakaktų jos varginti!?

Pagaliau kitas tvirtas argumentas verčia rimtai pagalvoti apie Bažnyčios ir valstybės santykių taktišką, jautrų, supratingą ir atsargų sprendimą, kad nepagilintų, nepaaštrintų jau ir taip įtemptos padėties, dar labiau neaitrintų visokių neteisybių, skriaudų ir nelaimių, nepriteklių užgriuvusios tautos likimo, nedidintų jos gyventojų slapto ir viešo nepasitenkinimo.

Neseniai Romoje su delegacija viešėjo Respublikos prezidentas Algirdas Brazauskas, kuriam per oficialų susitikimą Šv. Tėvas pasakė: Bažnyčia išskirtiniu būdu tarnauja visuomenei. Ji iš tikrųjų gali... "padėti jaunimui surasti per ilgus amžius Lietuvoje išlaikytą tikėjimo ir civilizacijos paveldą bei formuoti tikrąsias tautos dvasios vertybes" ("Apžvalga", nr. 49, 1994).

Negana to, popiežius Jonas-Paulius II kur kas giliau supranta valstybės ir Bažnyčios santykius: "... Bažnyčia suvokia, jog savo buvimu ir veikimu gali prisidėti prie tikros krašto gerovės, nes tik grįždama prie savo kultūros šaknų ir laikydamasi tradicinių vertybių tauta galės įtvirtinti savo identitetą su kitomis šalimis".

Tai ne koks trumpalaikis, viendienis klausimas. Popiežius labai reikšmingai įspėjo visus tuos, kurie pasigviešę vien tik medžiaginiu požiūriu išspręsti tautos likimą, nubrėžti ateities gaires: "Šiuo metu didžiausią pavojų pavieniams žmonėms ir visai visuomenei kelia apsiribojimas netikrų idealų ir apgaulingų materialistinės gerovės perspektyvų siekimu, paliekant nuošaly daugiau pastangų reikalaujantį rūpestį dvasinėmis vertybėmis. Tokiu atveju būtų nepasinaudota Apvaizdos ir istorijos duota proga ir rimtai pažeistas pasiryžimas kurti ateitį ant tvirtų žmogaus gerbimo ir nuoširdaus laisvos bei solidarios pažangos siekimo pamatų. Reikia šalyje užtikrinti socialinį teisingumą, kuris gintų silpniausius visuomenės sluoksnius, remdamasis visų lietuvių nuoširdžiu dialogu".

O kaip galima surasti šį pokalbį, jei valdančioji partija, jei vyriausybė, nepagalvos apie būtiną konkordatą su Vatikanu, apie koplyčios įsteigimą seimo rūmuose, apie normalius ir nuoširdžius valstybės santykius su Bažnyčia, jei neatiduos to, kas jai teisėtai priklauso!

Štai ką pabrėžė Jonas-Paulius II, kalbėdamas Vatikane 1994.XII.02 Lietuvos delegacijai: "Grįžtant prie valstybės ir Bažnyčios santykių, atrodo atėjo laikas juos sureguliuoti, jei reikia, ir oficialiais susitarimais... reikia tikėtis, kad anksčiau bažnytinių institucijų turėtoms sielovadinio darbo priemonėms bus grąžinta pirmykštė religinė paskirtis. Taigi... palengvėtų tiek vyskupų konferencijos, tiek ir pavienių vyskupų švietėjiška, karitatyvinė ir socialinė veikla. Nereikia net pabrėžti, kiek naudos iš to būtų visam kraštui".

Daugelio įvykių akistatoje, brangūs seimo nariai, tenebūna žengta jokio neapdairaus, bent kiek nepalankaus Bažnyčiai santykių su valstybe reguliavimo žingsnio, kuris pasunkintų tiek metų nepelnytai kentusios tautos likimą. Lietuvos Bažnyčia tiesiog didvyriškai palaikė tautos dvasią ir žengė su kenčiančiais, guodė nuskraustuosius, rodė pavyzdį ir pati aukojosi. Ji niekad netroško skaldymosi, artimo prapulties, neskleidė neapykantos, tik visad evangeline dvasia ragino taikiai, vieningai gyventi, rasti bendrą kalbą ir giedriai žvelgti į ateitį. Joks seimo ar vyriausybės narys kokiu nors nedoru būdu, užgauliu ar neapdairiu sprendimu nei savo sąžinės, nei tautos durų teneužtrenkia nė vienas valdančios partijos narys, kai spręs Lietuvos valstybės su Bažnyčia santykius, kai spręs savo tautos — gimtosios žemės — likimą.

Kun. K. J. Ambrasas,
1465 rue de Seve
Montreal, Que. H4E 2A8

Vienintelis kelias laimėti

Siekiant atstatyti demokratinę ir tikrai laisvą Lietuvą, reikia, kad dešiniosios jėgos susivienytų ir laimėtų seimo bei kitus rinkimus. Jos ir toliau besiskaldydamos skaldo ir pačią Lietuvą, užtikrindamos kelią sovietiškam socializmui, palikusiam ryškius pėdsakus

S. POVILAS ŽUMBAKIS

Sekančių dvejų metų laikotarpyje Lietuvos piliečiai turės apsispręsti: grįžti į buvusių komunistų glėbį ar bandyti prijungti Lietuvą prie demokratinių, laisvų kraštų šeimos. Sprendimas toli gražu nėra aiškus.

Už poros mėnesių bus rinkimai į savivaldybes, šiek tiek vėliau – naujo seimo, už pusantrų metų – prezidento rinkimai. Nemanau, kad kas nors abejoja, kad išrinkta buvusi komunistų partija nemoka tvarkyti krašto ūkio, nesupranta demokratijos principų, veda kraštą į tvirtą vienos partijos monopolį.

Į valdžią buvo išrinkti Brazausko šalininkai, nes tauta neturėjo kantrybės. Atrodė, kad į nepriklausomybę vedusieji sąjūdininkai nemoka tvarkyti krašto. Partiečiai puikiai suprato žmonių psichologiją: lietuviams reikia stiprios, patyrusios rankos, kuri duotų geresnį gyvenimą iš viršaus.

Žvelgiant į ateitį

Tokia galvosena nėra pasikeitusi ir šiandien. Todėl ateitis yra neaiški. Ne iš svetur, bet iš vidaus Lietuva gali tapti oligarchinio skurdo kraštu, dvasiniu Europos šiukšlynu. Lenkija ir Latvija, vakarietiški mūsų kaimynai, sparčiai žengia Vakarų Europos link. Gudija ir okupuotas Karaliaučius yra carinės-bolševikinės imperijos likučių tęsinys.

Jei Lietuvoje partiečiai vėl laimės, galės dar keletą metų valdyti kraštą. Jau ir šiandien mažai kas yra belikę ne jų rankose. Dėl nemokėjimo valdyti kraštą atstačius nepriklausomybę, mūsų komentatoriai Vakaruose daugiausia kaltina Vytautą Landsbergį bei Sąjūdį. Kad nemokėjo valdyti taip, kaip mes norėjome, yra faktas. Bet niekas nepagalvoja, jog valdyti buvo beveik neįmanoma, nes visas valdžios aparatas, visa nomenklatūra nuo kolūkio iki vyriausių valdžios biurokratų buvo užsilikę komunistų patikimieji, kurių krašto plėšimas ir Sąjūdžio sabotažas liko nepastebėti. Nuo pat pirmųjų dienų jie bandė ir jiems pavyko suversti visas krašto negandas ant landsberginininkų, pamiršus jų pačių ir jų tėvų 50 metų valdymo nuodėmes. Mūsų šviesieji mėgsta vadinti V. Landsbergį diktatoriumi, netolerantišku vadovu. Bet jeigu jis toks būtų buvęs iš esmės, būtų išvaikęs raudonuosius komunistus ir jėga bandęs atstatyti demokratiją. Tokiu atveju tie patys šviesieji iš Vakarų būtų buvę pirmieji pasmerkę V. Landsbergį už nedemokratišką elgesį.

Dėl partiečių laimėjimo šį kartą bus galima kaltinti dešiniuosius, nes be jų partiečiai negali laimėti demokratinių rinkimų! Kaip gali dešinieji užtikrinti partiečių laimėjimą? Ogi toliau tęsti skaldymąsi savo tarpe!

Kelias į laimėjimą

Malonu matyti dešiniųjų bandymą to išvengti. Pirmiausia reiktų peržiūrėti svarbiausius klausimus ir pagalvoti, kuo jie skiriasi vienas nuo kito. Antra, pripažinti, jog tuo pačiu klausimu 100% negali sutikti net du žmonės, o kelioms partijoms tai yra tikrai neįmanoma. Todėl reikia priimti pagrindinius principus, su kuriais sutinka demokratinės partijos, o po to sutarti – nesutarti dėl mažiau reikšmingų klausimų ir tęsti diskusijas. Trečia, sutarti griežtai laikytis vienybės prieš buvusius komunistus ir juos palaikančias partijas. Dėl to reikia sutarti laikiną taktiką ir ilgalaikę strategiją.

Kad tai įvyktų, kiekvienas turi atsakyti į du klausimus: a. kas yra svarbiau už Lietuvos laisvę; b. kas yra svarbiau – aš pats ar visų vienybė atstatant Lietuvos laisvę? Jeigu kurio atsakymas į pirmą ar antrą klausimą yra "aš", tas žmogus turėtų užleisti savo vietą kitam, kurio sąžiningas atsakymas į klausimus yra – Lietuva ir Lietuvos laisvė.

Kodės laisvė? Todėl, kad kraštas gali būti nepriklausomas, bet žmonių laisvė gali būti ribota. Pavyzdžiais galėtų būti Kinija, Š. Korėja, Kuba ir t.t. Kraštas gali būti demokratiškas, bet ne visi žmonės gali turėti vienodas pilietines teises, nebūti pilnai laisvi. Tokie kraštai gali būti valdomi daugumos, kuri nekreipia dėmesio į mažumas, vienos partijos ar religijos, apribojančios viso krašto žmonių laisvę. Todėl laisvė yra mums svarbiausias principas. Tik laisvas žmogus ir tik laisvas kraštas gali klestėti ir gyventi pilnavertį gyvenimą. Šiandien žmonių laisvė Lietuvoje yra ribota ir kas dieną ji yra vis labiau varžoma. Laisvė, kaip ir nepriklausomybė ar demokratija, yra trapi. Ji turi būti nuolat ginama.

Pagrindinės gairės

Nepriklausomybė. Ji negali būti kompromituojama. To negalima pasakyti apie kairiuosius. Ir 1990-siais, ir šiandien aršiausių kairiųjų tarpe, o jų LDDP tarpe yra nemažai, nepriklausomybė reiškė ir reiškia savivaldybę. Kol valdo partiečiai, jiems nėra taip svarbu, kaip į Lietuvos suverenitetą yra reaguojama Maskvoje. Anais laikais buvo konfederacija. Šiandien vilioja galimybė glaudžių sutarčių pagalba prisirišti prie rusų imperijos.

Teisėtvarka. Visi demokratinių dešiniųjų partijų vadai yra pasisakę už aiškią teisinę tvarką Lietuvoje, už trijų valdžios veiksnių atskyrimą ir nepriklausomybę: įstatymų leidimą, teismų sistemą ir administraciją.

Partiečiai bando laikyti visas šias sritis savo rankose. Teisinėje srityje partiečių skirti teisėjai ilgai sėdės aukščiausiuose teismuose, net ir partijai pralaimėjus. A. Brazauskas, partietis, pašalino generalinį prokurorą A. Paulauską, drįsusį atsistoti prieš mafiją ir net pakratyti partiečius. Į jo vietą paskyrus patikimą ir klusnų partietį, kaip ir anais laikais, visi teismo darbuotojai būtų palankūs savo draugams partiečiams. Tokiame teisme eiliniai piliečiai teisingumo tikėtis negali.

Diktatoriams yra svarbu, kad įstatymai tarnautų vienam žmogui. Demokratams – kad įstatymai tarnautų teisei (rule of law), visiems vienodai – tiek valdžiai ir jos biurokratams, tiek eiliniams darbininkams.

Ūkinė reforma. Visi dešinieji demokratai sutinka, kad Lietuvoje turi būti atlikta ūkinė reforma: laisva rinka, pilna teisė į privatų turtą, teisė perduoti turtą iš kartos į kartą, pilna teisė pirkti ir parduoti visą turtą ir leisti laisvai rinkai nustatyti kainas. Valdžios vaidmuo ekonomikoje turi būti tik antraeilis. Valdžia tik prisideda prie pagrindinių rėmų sustatymo ir kuo mažiau kišasi į ekonominius krašto reikalus.

Dešinieji demokratai, deja, nėra pilnai suformavę savo nuomonės dėl laisvos rinkos detalių, nors savo tarpe praktiškai nesiginčija. Gaila, bet yra užsilikę gan chroniški socializmo ligos likučiai net dešiniųjų partijų viršūnėse. Todėl dešiniesiems demokratams yra ypatingai svarbu kviestis į talką liberalus ir prekybininkus, gamintojus ir ekonomistus. Tik su jų pagalba dešinieji galės suprasti ir įgyvendinti laisvą rinką. Dabar dešinieji per daug tikisi paramos iš vakariečių ekspertų ir nepastebi, kad Lietuvoje auga nauja aukšto lygio ekonomikos veikėjų karta, nenusistačiusi prieš Lietuvą ir jos interesus. Dešiniesiems demokratams yra gyvybiškai svarbu susijungti ir pritraukti liberaliai galvojančius ekonomistus į savo pusę.

Ekonominiai klausimai bene labiausiai nesuprasti mūsų politinių partijų viršūnėse. Lietuvos demokratinė pusė, deja, nelabai orientuojasi pagrindiniuose laisvosios rinkos principuose. Per dažnai yra kalbama apie valdžios vaidmenį didžiųjų įmonių tvarkyme, būtinumą neprivatizuoti kai kurių firmų, nustatyti algas, kainas ir t.t. Visa tai prieštarauja laisvosios rinkos principams. Visas tas socialistinis palikimas yra kenksmingas kraštui ir ūkinei jo gerovei.

Žinau, kad tų principų nesupranta krašto žmonių dauguma. Kitaip ir negali būti. Po 50 metų komunistinio socializmo žmonės laukia, kol centras jiems parūpins viską – nuo šilumos iki degtinės. Laukia, kad už juos net nuspręstų, kaip ir ką daryti su savo gyvenimu.

Čia susiduria du pagrindiniai principai: laisvė ir priklausomybė. Laisvas žmogus nustato savo gyvenimo kryptį pats. Jei padaro klaidą, nukenčia. Vergas tokių sprendimų nedaro. Už laisvės praradimą vergui duodamas prasčiausias pragyvenimas (negyvas vergas negali tarnauti savininkui!) ir už jį daromi visi sprendimai. Vergui nereikia rūpintis blogesniu ar geresniu gyvenimu.

Kitos pastabos

Kiti klausimai – socialinė programa, santykiai tarp religijų ir valdžios, mokslas, kultūra ir panašiai gali būti sprendžiami tik sutarus dėl principinių klausimų. Einant į detales nuomonės skirsis, bet tai nereiškia, kad dėl detalių galima nesutarti dėl bendro, aukštesnio tikslo.

Mums Vakaruose yra lengva kritikuoti ir mokyti tautiečius Tėvynėje. Mes esame įpratę gyventi laisvame krašte, kur demokratinius principus įgyvendino kiti, ne mes. Mes tik naudojamės kitų pasiekta laisve ir geru gyvenimu. Todėl po pirmųjų dienų, kai už arbatpinigius Lietuvoje galėjome vaišinti visus iškilmingom vakarienėm ir šampanu, šiandien, sugrįžę iš Lietuvos, pykstame, kaip gali lietuviai drįsti plėšti už mūsų malonumus beveik tiek, kiek kituose kraštuose!

Demokratinės partijos turi sutarti iškelti po vieną kandidatą į poziciją – į savivaldybes, seimą ar prezidentūrą. Iškėlus vieną kandidatą, jį reikia remti vieningai. Tada atsiranda galimybė laimėti ir pradėti Lietuvos demokratijos atstatymą.

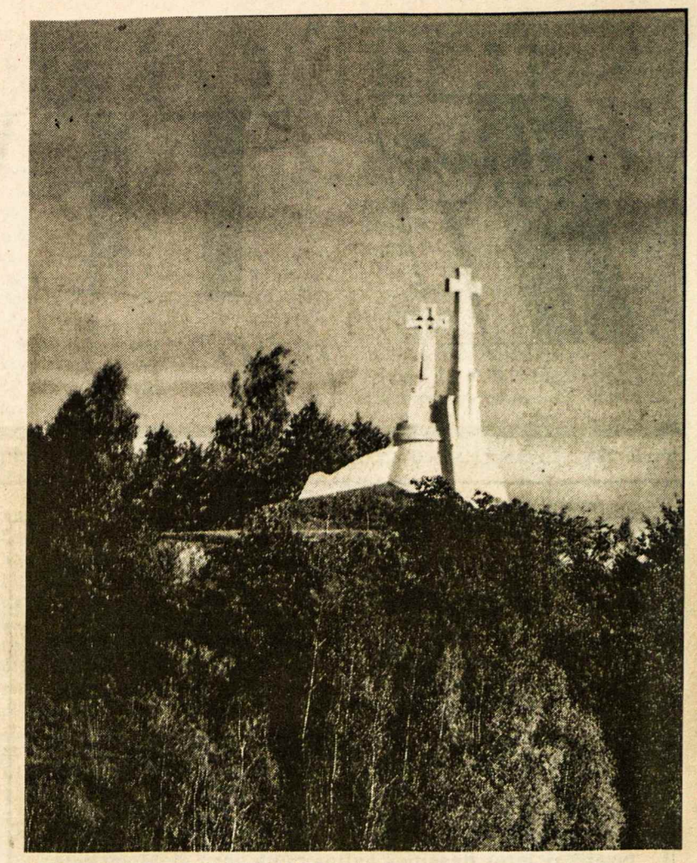

Plikajame kalne, Vilniuje, XVII-tame šimtmetyje pastatyti Trys kryžiai, 1950 m. sovietų išsprogdinti ir 1989 m. Lietuvai laisvėjant vėl atstatyti. Dėl kryžių simbolikos yra įvairių nuomonių

A†A
STASIUI STARKUČIUI
mirus,

jo žmoną KONSTANCIJĄ, dukrą bei gimines nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

G. Slabosevičienė ir sūnūs
R. ir J. Kuliešiai

A†A
VLADUI JASUI
mirus,

nuoširdžią užuojautą reiškiame jo seseriai VANDAI, jos dukrai MARGARITAI su vyru ir broliui JURGIUI Lietuvoje –

Marija Riaubienė *Jonas Riauba*

A†A
ALEI DIRSIENEI-KVEDARAITEI

tragiškai žuvus Delhi, Ontario, jos vyrą EDVARDĄ, vaikučius – ARĄ, GINTĄ, AIDĄ, RYTĄ, tėvelius, sesutes, uošvę BIRUTĘ DIRSIENĘ bei visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime –

V. A. Genčiai *B. P. Sapliai*
St. E. Kuzmickai *A. Siminkevičienė*

PADĖKA
A†A
dr. MARIJAI KARKIENEI

iškeliavus amžinybėn, nuoširdžiai dėkojame Toronto Prisikėlimo parapijos kunigams, atnašavusiems Mišias už velionės sielą ir palydėjusiems į Šv. Jono lietuvių kapines.

Dėkojame Danguolei Radtke už giedojimą Mišių metu. Nuoširdus ačiū dr. J. Sungailai, A. Sungailienei ir dr. S. Dubickui už jautrius atsisveikinimo žodžius; karsto nešėjams ir visiems mieliems draugams bei pažįstamiems už dalyvavimą laidotuvėse, už gražias gėles, užprašytas Mišias, už pareikštą užuojautą žodžiu ir raštu bei aukas "Sibiro tremtinių-kalinių grįžimo fondui" Lietuvoje.

Ypatingai dėkojame dr. M. Valadkai, kuris rūpestingai gydė velionę jos sunkios ligos metu –

sūnus Rimas su šeima,
brolis dr. Gediminas Grinis su šeima

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 1,100,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

FONDO TIKSLAS – LIETUVYBĖS IŠLAIKYMAS

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

Džiaugsmo akimirkos, susitikus dzūkams-tremtiniams ir laisvės kovų dalyviams. Priekyje – STASYS KIZELAVIČIUS – Alytaus Tremtinių ir politkalinių sąjungos pirmininkas, stovi iš kairės – druskininkietė tremtinė ALDONA BERNATAVIČIENĖ, alytiškė, dukart politkalinė, trijų žuvusių partizanų sesė JANINA JUODŽBALIENĖ (Janytė iš apybraižų knygos "Motinėle, auginai" 139 psl.), Druskininkų muzikos mokyklos direktorė ANTANINA LAURENČIKIENĖ, partizanai VYTAUTAS KOROTIEJUS ir VYTAUTAS JUŠKEVIČIUS (1994 m.)

Lietuvos saugumas ir išeivija

Kovoje su nusikaltėlių grėsme galėtų pagelbėti savanoriška krašto apsaugos tarnyba, išeivijos šauliai ir ramovėnai

VILIUS BRAŽĖNAS

Skaitant apie nusikaltimus Lietuvoje, kyla klausimas, kodėl nepanaudojama Lietuvai savita karinė struktūra SKAT (Savanoriška krašto apsaugos tarnyba) kovai prieš organizuotas nusikaltėlių gaujas? Nesuskaičiuosi Lietuvos vargų ir pagalbos bei sprendimų laukiančių reikalų – jų yra daug. Tačiau dalis jų lengviau išsispręstų, jei būtų sustiprintas vidaus saugumas. Daug kas pasitaisytų, jeigu ir piliečiai, ir verslininkai – savi ir užsieniečiai – jaustųsi saugūs. Tada ir turizmas, ir užsienio investicijos įlietų tvirtos valiutos kraujo į Lietuvos ekonomijos gyslas.

Suprantama, vidaus saugumui užtikrinti reikia atitinkamų įstatymų, veiksmingos teisminės sistemos ir organizuotos įstatymų vykdymo priežiūros – policinės struktūros. Išeivijos veiksniai ir kitos organizacijos, net pavieniai asmenys, bando įtaigoti įstatymdavystės ir teismų klausimų sprendimą. Tai tų sričių specialistų ir tuo besisielojančių kitų išeivių rūpesčių sritis.

SKAT panaudojimui prieš mafiją ištirti ir atitinkamai veiklai organizuoti išeivijoje, mūsų veiksniai turėtų pasitelkti išeivijos šaulius ir ramovėnus. Tai šiom dviem organizacijom artimiausia sritis. Gal net būtų tiksliau teigti, kad išeivijos pusiau karinės organizacijos turėtų imtis iniciatyvos organizuoti visuomenę ir įtaigoti veiksnius judinti tą klausimą jų plotmėje.

Kad SKAT klausimas prasėsi išeivijos, pirmiausia moralinės, ir kitokios talkos, netikėtu būdu patyriau 1994 m. rudenį lankydamasis Lietuvoje, kur teko net šešiuose miestuose susitikti su patriotiniu aktyvu viešuose renginiuose. Klaipėdoje netikėtai susidūriau su SKAT problema.

Susitikime su klaipėdiečiais 1994 m. spalio 7 d., Aukštesniosios technikos mokyklos salėje atsirado trys SKAT vyrai, tuo tikslu atvažiavę iš Kauno. Jeigu SKAT vyrai taip ryžtingai ieško ryšių su išeivija, net ir per besilankantį jos žurnalistą, reiškia išeivija negali nekreipti dėmesio į šį klausimą. Po bendro pokalbio su Klaipėdos žmonėmis, kur iškilo ir SKAT klausimas, teko pasikalbėti su SKAT vyrais atskirai.

Į klausimą, kas išprovokavo desperatišką žingsnį – išgarsėjusį dalies SKAT vyrų "išėjimą į mišką", buvo paaiškinta, jog tai padarė netikėtas SKAT nuginklavimas. SKAT vyrų įtaringumą dėl nuginklavimo esą patvirtino tai, kad, kaip vėliau paaiškėjo, vyriausybė nuginklavimo ėmėsi kaip tik porą dienų prieš komunistinį pučą Maskvoje.

SKAT vyrai skundėsi nepalankia ir negatyvia propaganda prieš savanorišką tarnybą apskritai. Šį teiginį atsitiktinai patvirtino ir "Lietuvos aido" nuomonių skyriuje (1994 m. 205 nr.) išspausdintas mokslininkių Lilianos Astros ir Renatos Baratinskaitės pasisakymas "SKAT ir viešoji informacija". Autorės pateikė apibendrintą metinę didžiausių lietuvos dienraščių straipsnių apie SKAT statistiką, apimančią 1993 m. rugsėjo – 1994 m. rusėjo laikotarpį.

	Neigiami vertinimai %	Objekt. faktų perteikimas %	Pozityvūs vertinimai %
"Respublika"	54	44	1,7
"Diena"	47	47	3
"Lietuvos rytas"	38	60	2
"Lietuvos aidas"	2	88	8

Kaip teko patirti, net ir SKAT draugai nevisai pritarė "išėjimui į mišką" kaip protesto metodui, ypač kai tas protestas buvęs susietas su karinei drausmei ir karių moralei netinkamomis apraiškomis. Tokias apraiškas iškėlė "Lietuvos aide" (1994 m. 112 nr. "Į mišką" tegul eina patys!) nuomonių skyriuje rašęs (vyr. "LA" redaktoriaus pavaduotojas) Valentinas Ardžiūnas. Ten jis rašė:

"Tarnyba gerokai apsivalė – išmetė girtuoklius ir prisiplakėlius, bet būtų gerai, kad tas vajus nebūtų vienkartinis; drausmę reikia saugoti kaip kario garbę." Tačiau, matyt, žinodamas apie visa tai daugiau, negu pasakė ir negu mes iš tolimos išeivijos galime įžvelgti, pripažino savanorių tarnybos svarbą Lietuvos saugumui: "Esame jau patyrę, kas labiausiai nekenčia Lietuvos tvirtumo: Rusijos imperialistai, vis tebelaikantys mus savo patvoriu, kur tiesiog dera visaip dergti ir šiukšlinti; komunistai, kuriems biaurūs visi, gebantys pasipriešinti, nes patys geba ėsti tik puvėsius; vagys, kurie bijo, kad vėl reikės vogti tik naktį, o jau taip priprato prie komforto."

"Vagių " klausimas priveda prie mafijos problemos Lietuvoje ir policijos nesugebėjimo su ja susidoroti. Suprantama, kad KGB įtaka ir Maskvos politika daro kovą su nusikaltėliais sunkesnę negu normaliomis sąlygomis. Ta problema yra išsiplėtusi ir į Lenkiją bei Vokietiją. Todėl ir kyla klausimas: kodėl vyriausybė, ginkluotos mafijos akivaizdoje, nuginkluoja SKAT? Kaimyninėje Latvijoje, kaip teko prieš vykstant į Lietuvą skaityti, irgi Tautinei gvardijai tolygi "Zemes sargi" organizacija turi teisę laikyti ginklus namuose ir vykdyti kai kurias policines užduotis kovoje su nusikaltėliais.

Nerimą kėlė žinios apie policiją skaitytos "Dienovidyje" ir SKAT vyrų pateiktos Klaipėdoje. 1994 m. 35 nr. redaktorė Aldona Žemaitytė tuo klausimu rašinį pavadino "Kelias į policinę valstybę". Esą "vis labiau įžūlėja kelių policija", sulaikydama pensininkus ar inteligentus, "išplėšdami 20 ar 50 litų baudos už tariamą nusižengimą... tuo tarpu pro šalį neleistinu greičiu blizgančiais automobiliais dumia 'berniukai', policininkai jų net nestabdo."

Klaipėdoje sutikti SKAT vyrai man pateikė neraminančios statistikos, irgi minėdami "policinės valstybės" grėsmę Lietuvai. Esą Lietuvoje vyraujanti nepaprasta proporcija: 3,5 policininko vienam kareiviui. Yra žinoma, kad kariuomenė visada yra mažiau pavaldi vyriausybės norams. Jei gausiu man pažadėtą dokumentinę statistiką, pasidalinsiu ja su skaitytojais.

Ko prašė SKAT vyrai iš išeivijos? Pirmiausia – moralinės pagalbos prieš jiems nepalankią propagandą spaudoje ir vyriausybės daromas skriaudas. Antra – konkrečios pagalbos susižinojimo priemonėmis ryšiui tarp pasklidusių SKAT vyrų.

Atrodo, jog išeivijos ramovėnai ir šauliai būtų tie, kurie pirmoje eilėje turėtų susirūpinti Lietuvos saugumo reikalais, ir bandytų tą saugumą stiprinti per pagalbą SKAT'ui. Tai konkreti darbo sritis, nuo kurios negalima atsisakyti pasiteisinimu, jog ta ar kita organizacija yra "nepolitinė". Išeivijos pusiau karinės organizacijos galėtų painformuoti ir kitus tautiečius apie Lietuvos saugumą, kiek tai liečia jos kariuomenę, policiją ir savanoriškas tarnybas, kaip SKAT ir Šaulių sąjungą.

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 416 533-7954

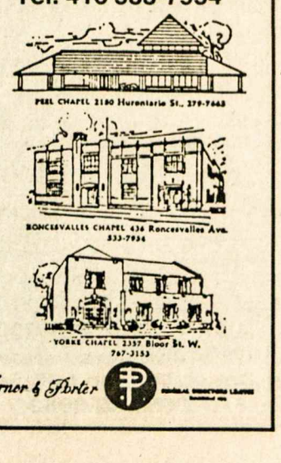

LIETUVA LAUKIA PARAMOS

Atgavusi nepriklausomybę mūsų tėvynė, nuskurdinta ilgos sovietinės okupacijos, reikalinga ekonominės pagalbos.

AUKOKIME JAI PER TAUTOS FONDĄ.

Mūsų aukos, testamentiniai palikimai padės įtvirtinti atgautą nepriklausomybę ir pakelti krašto gerovę. Aukas bei palikimus siųskime Tautos fondo atstovybei Kanadoje šiuo adresu:

TAUTOS FONDAS, 310 Rathburn Road, Etobicoke, Ontario M9B 2L8

Kai sidabro lietūs lyja...

Dzūkai darbuojasi, bet ir dainų nepamiršta

ANTANINA GARMUTĖ

Baigėsi ruduo. Klevų auksą pasiglemžė darganos. Trumpėjančių dienų atokvėpyje į langų stiklą beldžiasi raudonpilvės sniegenos. Vis labiau nerimsta žiemos pranašai šiauriniai vėjai. Lietuva, susigūžusi kaip mažas, kantrus žvirbliukas, glaudžia prie savęs paskutinius savo pūkelius. Nesušals. Neprasigers. Išliks. Sulauks pavasario.

Dzūkai – dainingi žmonės. Džiaugtis moka. Kiek nedaug kartais žmogui reikia. Sutikti tremties bičiulį. Kameros draugą. O kai partizaninės jaunystės bendražygis įteikia gėlytę nors ir praėjusio gimtadieno proga – tikra laimė!

Dažnai susitinka dzūkų tremtiniai, politkaliniai ir partizanai. Ir ne tik į minėjimus, koncertus, repeticijas suvažiuoja, ateina, atskuba. O ir šiaip sau – paprastai, šiltai pabendrauti, kavute po Mišių pasišildyti, rūpesčiais ir ateities darbų planais pasidalinti.

Varėniškiai (vadovas Vytautas Kaziulionis) renkasi tekstą būsimam paminklui, kurį statys ties vadinamu Velnio tiltu – ten partizanai išklojo kelis šimtus priešo kareivių ir stribų, o žuvo tik vienas, – bet jis buvo partizanų didvyris, būrio vadas Vincas Ivanauskas-Gegutis, kilęs iš Masališkių kaimo.

Druskininkiečiai, be jau esamo garsaus miško muziejaus "Girios aido", netrukus turės ir Rezistencijos muziejų. Patalpos gautos. Renkami rodiniai. Daugiausiai širdies į šį darbą, kaip paprastai, įdeda Tremtinių ir politkalinių sąjungos miesto skyriaus pirmininkė Elena Mikučionienė ir buvęs partizanas Vytautas Korotiejus-Naikintuvas, Upėsnis. Jiems talkina buvę politkaliniai Marija bei Vytautas Juškevičiai ir daug kitų bendražygių.

JADVYGA SANDIENĖ – kovų ir kančių muziejaus Lazdijuose įsteigėja bei vedėja (1994 m.)
Nuotr. A. Garmutės

Nė kiek neatsilieka Alytaus tremtiniai. Jie jau turi naują dainą (kompozitorius Karpavičius), kurią choras darniai traukia trimis balsais.

Nedėkite, kaip sakome, dzūkų į kišenę: Varėna, kai reikės, kelis chorus ir etnografinius ansamblius parodys. Nei ilgi vakarai neprailgs ir dienos – šiltoje jaukioje aplinkoje – vasarą primins.

Lazdijų Tremtinių ir politkalinių skyriaus pirmininkė Jadvyga Galinytė - Sandienė, politkalinė, kurios sveikata balansuoja "ant ribos", padedama savųjų entuziastų, buvusį miesto stribyną pavertė Kovų ir kančių muziejum. Kai nuvažiavau, ši darbštuolė bitelė stovėjo šalia savo pačios rankdarbių, atliktų TEN, ir šypsojosi . . .

Dirbančiam ir Dievas padeda. O dainuojančiam? . . . Kai vėl dienų ratas stabtelėjo Druskininkuose, buvau maloniai nustebinta. Į muzikos mokyklos erdvią salę repetičijoms rinkosi suaugusieji. O iš repeticijos skirstėsi . . . 30-ties vaikučių choras. Vytautas Korotiejus aiškino:

— Tai vis mūsų nepailstančios entuziastės – muzikos mokyklos direktorės Antaninos Laurenčikienės nuopelnas. Ot žmogus! Džiaugiamės, kaip aukso grynuolį radę . . .

Vytautas nutyla. O pati ponia Antanina prieina, pasisveikina ir šelmiškai mirkteli:

— Jau greitai užbaigsime. Rinkinį. Dabar turime 12 dainelių . . .

Mat Druskininkuose gyvenantis jaunas kompozitorius rašo muziką. Vaikams. Ir netrukus skambės linksmi vaikiški balseliai:

Kai sidabro lietūs lyja,
Atkeliavę iš toli, –
Miško samanos atgyja –
Dygsta grybai dideli! . . .

Tegul dygsta. Ir vaikai tegul dainuoja. Džiaugiasi nerūpestinga vaikyste. Laisvos Lietuvos ateitis – atžalų rankose!

Nauja formuluotė

Lietuvos valstybės užsienio piliečiai

ANTANAS RYLIŠKIS, Vilnius

1994 m. gruodžio 3 d. Vilniuje Lietuvos tautininkų sąjungos organizuotoje konferencijoje žemės reformos klausimais aš pasiūliau naują užsienyje gyvenančių lietuvių integracijos į Lietuvą teisinę formuluotę – Lietuvos valstybės užsienio piliečiai.

Pagal šią formuluotę, Lietuvos užsienio piliečiais taptų užsienyje gyvenantys *lietuviai*, jų vaikai, vaikaičiai ir visi tolimesni palikuonys, turintys konkrečią bet kurios užsienio valstybės pilietybę ir gyvenantys toje valstybėje, vykdantys jos konstituciją ir įstatymus, o šitą teisę liudytų specialus dokumentas.

Lietuvos užsienio piliečio teisės:

— rinkti Lietuvos prezidentą ir būti išrinktam prezidentu;

— rinkti Lietuvos seimą ir būti išrinktam seimo nariu;

— rinkti vietinių tarybų narius ir būti išrinktam nariu;

— dirbti bet kokį darbą Lietuvoje;

— turėti kilnojamą ir nekilnojamą turtą Lietuvoje;

— be vizos bet kada atvykti į Lietuvą neribotam laikui.

Lietuvos užsienio pilietis, būdamas Lietuvoje, atsakytų pagal Lietuvos konstituciją ir Lietuvos įstatymus. Šią pilietybę liudytų Lietuvos užsienio piliečio pasas, išduodamas besikreipiantiems lietuviams užsienio valstybių Lietuvos konsulatuose. Kiekvienas turėtų parašyti atitinkamą deklaraciją, kad likdamas savo valstybės piliečiu nori būti Lietuvos valstybės užsienio piliečiu.

Lietuvos užsienio pilietybės praradimo sąlygos:

— netekus konkrečios užsienio valstybės pilietybės;

— nusikaltus Lietuvos respublikai.

Jokiu būdu tai nėra dviguba pilietybė. Lietuvos valstybė neturėtų jokių įsipareigojimų savo užsienio piliečiams tuo metu, kai jų nėra Lietuvoje. Šitokios teisinės praktikos pasaulyje dar nėra, bet ji gali gimti. Čia norėčiau pacituoti vieną reikšmingą prof. Vaidoto Antanaičio mintį: kiekviena nauja mintis iš pradžių ateina tik į vieną galvą. Man tokia mintis atėjo. Jai dar niekas neprieštaravo. Kaip jums atrodo, Kanados lietuviai? Jeigu ji bus visiems priimtina, jeigu ji įaugs į kraują, beliks mažytė smulkmena – priimti tokį įstatymą. Kaip sakoma, žodis bus įstatymų leidėjui. Ko gero, būsimajam seimui. Tik dveji metai beliko.

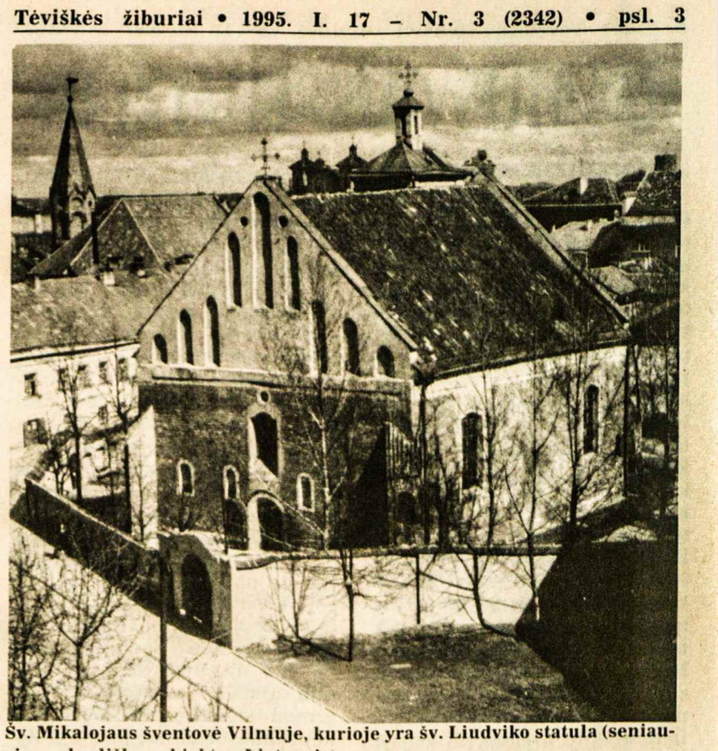

Šv. Mikalojaus šventovė Vilniuje, kurioje yra šv. Liudviko statula (seniausias sakrališkas objektas Lietuvoje)

Lietuvos lenkų spaudoje

Lietuvių kalbos egzaminai tarnautojams, pranciškonai-konventualai Medininkuose

1939 m. rudenį Lietuvos valdžia suorganizavo Vilniuje nemokamus lietuvių kalbos kursus lenkams. Buvo galvojama apie lenkus tarnautojus, kurie išmokę valstybinę kalbą galėtų toliau dirbti savo vietose. Deja, lenkai šiam mokslui noro nerodė. Jie gyveno iliuzijomis, kad greit vėl atsistatys Lenkija, tokia kaip buvo, arba dar didesnė ir lietuvių kalba nebus reikalinga. Ant Vilniaus miesto mūrų pasirodė užrašai: "Polski tylko jenzyk znam, polak jestem, a nie cham". (Moku tiktai lenkų kalbą, esu lenkas, o ne chamas). Tokie užrašai liudija apie juos parašiusiųjų inteligentiškumą. Tiktai tamsuoliai gali didžiuotis savo ignorancija. Lenkai lietuvių kalbą ignoravo lig šiol.

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, lietuvių kalba tapo valstybine, ir, valdžios nutarimu, visi ligi tam tikro laipsnio administracijos tarnautojai bei buities tarnybos darbuotojai, kurie ligi 1991 m. baigė nelietuviškas mokyklas, turi pakankamai mokėti valstybinę kalbą ir išlaikyti egzaminą. Toių asmenų Lietuvoje yra 30.000.

Kaip lietuvių kalbos egzaminai vyksta Šalčininkų rajone, rašo savaitraštis "Slowo Wilenskie" 1994 m. gruodžio 2 d. laidoje: "Egzaminų komisijos pirmininkė Regina Kozarewskaja sako: egzaminus pradėjome 1993 m. rugpjūčio mėnesį. Pradžioje vyko trečios (aukščiausios) kategorijos egzaminai. Pradžia buvo gera – į egzaminus atvyko rajoninių savivaldybių pareigūnai. Reikėjo duoti pavyzdį, ir valdžia tai padarė. Egzaminus išlaikė visi rinktieji atstovai ir savivaldybių tarnautojai. Tik mašininkė jų neišlaikė. (...)

Ministerijoms pavaldžios institucijos (policija, sveikatos tarnyba, girininkystė, muitinė) gavo įsakymą priimti į darbą tik turinčius išlaikytų egzaminų pažymėjimą asmenis ir paraginti tarnautojus ligi 1994 m. pabaigos tokius egzaminus išlaikyti."

Ligi šiol Šalčininkų rajone dar 4000 asmenų turi tokius egzaminus išlaikyti. Jų tarpe yra policininkai ir mokytojai. Dėl lietuvių kalbos nemokėjimo turi sunkumų ir lenkiškas vidurines mokyklas baigusieji. Iš 15-os asmenų, padavusių prašymus įstoti į Vilniaus universiteto Medicinos fakultetą, tik 5 jin pateko. Kodėl taip įvyko, pasakoja Lietuvos lenkų medikų draugijos pirmininkė Bronislawa Sinicka "Kurier Wilenski" 1994 m. spalio 25 d. laidoje: "Svarbiausia priežastis yra ta, kad dauguma lenkiškas mokyklas baigusieji nepakankamai gerai moka lietuvių kalbą. Tai ypač liečia kaimo mokyklas, kuriose lietuvių kalbos mokymo lygis yra labai žemas.

Kita problema yra ta, kad lenkiškų mokyklų mokinių žinios chemijos, biologijos ir fizikos srityse, kurios yra medicinos studijose pagrindinės, nėra pakankamos".

Valdžia ir mafija

"Novoje Ruskoje slovo" 1994 m. gruodžio 4 d. laidoje rašo: "Po dviejų mėnesių nuo Lingio nužudymo kompetentingi asmenys davė suprasti, kad tardymas gali privesti prie labai aukštų valdžios sluoksnių. Kiekvienu atveju, laimingo Dekanidzės sugrįžimo į Tėvynę dienomis, kai paskui jį Lietuvą pasiekė žinios apie jo darbus Vakaruose, ir niekas netrukdė rimtai su Dekanidze pasielgti, – valdžia tiktai mandagiai sugrįžusį gangsterį prašė pasirinkti kokį kitą kraštą."

"Życie Warszawy" 1994 m. lapkričio 22 d. laidoje rašo: "(Mafija) yra geruose santykiuose su kai kuriais valdžios ir teisėtvarkos sluoksniais . (...) Šiandien jau paaiškėjo, kad daug valdininkų ėmė iš jo (Dekanidzės) kyšius."

Pranciškonų šventė

Vilniaus lenkų savaitraštis "Slowo" 1994 m. lapkričio 11 d. laidoje rašo: "Tokios šventės Medininkuose niekad nebuvo, o Lietuvoje – 200 metų. Spalio 30 d. Medininkų Šv. Kazimiero šventovėje trys jaunuoliai įstojo į pranciškonų vienuolyną. Pagrindiniai įstojimo į vienuolyną šventės didvyriai buvo Šumsko parapijos Marek Mazajlo, Ernest Belevičius iš Vilniaus ir Medininkų parapijos Janusz Szawejko. Jie, dar 'civiliškai' apsirengę, viešai prie altoriaus prašė vienuolių aprangos.

(...)Iškilmių proga į Medininkus suvažiavo apie 1000 asmenų. Taip pat atvyko ir svečiai iš užsienio: trys Romoje gyvenančio generolo Lafranco Feniniego atstovai ir Tėvas Marion iš JAV, kuris į iškilmes, šalia lenkų ir lietuvių kalbų, įvedė trečią – anglų kalbą.(...)

Šiandien Mažieji broliai konventualai Lietuvoje yra tik šioje vienoje vietovėje. Jie tiesiogiai priklauso generalinei kurijai Romoje."

Pagal "Kurier Wilenski" 1994 m. gruodžio 3 d. laidą, Medininkų vienuolyne ir parapijoje darbuojasi šie pranciškonai: klebonas kun. Kamil Wielemanski, kunigai – Marek Dettlaff, Slawomir Skwarczek ir Jaroslaw Rehwardt. Ten gyvena ir vienuolis – brolis Jaroslaw Szutowski. Lietuviškų pamaldų šioje parapijoje nėra.

Pranciškonas kun. Wladyslaw-Kamil Wielemanski 1957 m. grįžo iš tremties į Vilnių. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, jis bandė gauti didelę Švč. Mergelės Marijos dangun ėmimo šventovę, tačiau iš Vilniaus kurijos atsakymo negavo. Ši šventovė nuo Gedimino laikų, dar prieš Lietuvos krikštą, priklausė pranciškonams. **J.B.**

Šeimos gydytojas,
dr. Aleksandras Spudas

šiuo metu priima naujus pacientus.

1448 Lawrence Avenue East, Suite 210,
(prie Victoria Park Avenue)
Victoria Terrace Medical Centre, North York, Ont. M4A 2V6

Tel. 416 751-0082

LAISVOJE TĖVYNĖJE

KOPLYTĖLĖS PAMATAI

Archeologai Mindaugas Bertašius ir Audrius Astrauskas, talkinami Marijampolės kraštotyros muziejaus darbuotojų, atkasė 1717 m. statytos Šv. Elzbietos koplytėlės pamatus, surastus keturių metrų gylyje. Yra paplitusi legenda, kad šioje koplytėlėje žygio Rusijon metais meldėsi Napoleonas. Koplytėlės atkasimą ir jos atstatymą užsakė Vilkaviškio vyskupijos kurija. Po karo Šv. Elzbietos koplytėlė buvusi nugriauta. Tokių koplytėlių tada buvo pastatyta daugiau, bet dabar visos koplytvietės esančios po žeme. Jų pamatams surasti ir atkasti kurija neturi lėšų. Tik surastą Šv. Elzbietos koplytėlę planuojama atkurti ir atstatyti. Marijampolės kraštotyros muziejaus direktoriaus J. Vasmano nuomone, senamiestyje yra ir daug kitų archeologiškai neištirtų vietų.

RAŠYTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

Lietuvos rašytojų sąjungos narių suvažiavimas 1994 m. gruodžio 16 d. įvyko Menininkų rūmuose Vilniuje. Susirinkusius dalyvius pasveikino Lietuvos prez. Algirdas Brazauskas. Ataskaitinį pranešimą padarė ligšiolinis valdybos pirm. Vytautas Martinkus. Prisiminus mirusius narius, sąjungon buvo priimti dar du išeivijos atstovai – kritikai A. T. Antanaitis ir R. Šilbajoris. Tad suvažiavimo dieną Lietuvos rašytojų sąjunga turėjo 324 narius, o pačiame suvažiavime nebuvo nė pilnų dviejų šimtų. Pirm. V. Martinkus betgi džiaugėsi savo kadencijoje nuveiktais darbais: autorinių teisių įstatymo priėmimu, LRS įjungimu pilnateise nare Europos rašytojų sąjungų draugijon, pradėtu bendradarbiavimu su užsieinio rašytojais. Deja, jį dabar saisto ribotos finansinės galimybės. Lietuvos rašytojų sąjungai taipgi pavyko išsaugoti būstinę Vilniuje, apginti nuostatą, kad jos turtas nebūtų dalijamas. Belieka tik apgailestauti, kad dabartinė Lietuvos vyriausybė kažkodėl nėra linkusi rašytojų įjungti į diplomatines tarnybas. Lietuvos rašytojų sąjunga, atgaivinta 1989 m., savo eilinius suvažiavimus rengia kas ketveri metai. Šis buvo jau antrasis nepriklausomybę atgavusioje Lietuvoje.

NAUJA SĄJUNGOS VALDYBA

Norą pasitraukti iš Lietuvos rašytojų sąjungos valdybos pirmininko pareigų dar prieš suvažiavimą buvo pareiškęs jas turėjęs rašytojas Vytautas Martinkus. Vadovybės problemą padėjo išspręsti nariams iš anksto įteiktos anketos klausimai. Atsakymuose kandidatais į sąjungos pirmininkus buvo pasiūlyti V. Sventickas, M. Martinaitis, S. Geda, K. Platelis, J. Aputis, Just. Marcinkevičius, V. Martinkus, V. Kubilius, K. Bradūnas bei kiti sąjungos nariai. Net 70 kartų kandidatu į pirmininkus buvo pasiūlytas kritikas Valentinas Sventickas, kadenciją užbaigiančios valdybos sekretorius. Nė vienas kitas pasiūlytasis tokio populiarumo neturėjo. Tad jie visi atsisakė kandidatuoti. Slaptame balsavime valdybos pirmininku net 174 balsais buvo išrinktas V. Sventickas, susilaukęs tik dešimties jį atmetusių balsų. Kažkas iš salės humoristiškai paaiškino: gero žmogaus tokiam darbui būtų gaila, o kritiko – ne. Būdamas pirmininku, gal mažiau kritikuos. Lietuvos rašytojų sąjungos naujos valdybos pirm. V. Sventickas yra dirbęs savaitraštyje "Literatūra ir menas", leidyklose "Vaga" ir "Vyturys". Perimdamas pirmininko pareigas V. Sentickas aiškino: "Svarbu rūpintis autorių teisėmis, tokiais žemiškais dalykais, kaip autoriniai atlyginimai. Svarbu suteikti galimybę pačioje Rašytojų sąjungoje ar kitose salėse išsikalbėti tarpusavyje, pabendrauti su žmonėmis. Mūsų bendras rūpestis yra socialinė sauga. Rašytojų sąjunga – tai profesiniu pagrindu susibūręs žmonių ratas, nepriklausomai nuo pažiūrų. Ką padarysi, jei vieno talentas didesnis, kito mažesnis, bet jeigu jie yra šiame viename būryje, reikia rasti būdų, kad jie galėtų susikalbėti, kad jiems sąjunga būtų miela vieta susitikti. Į tokį forumą, kaip suvažiavimas, turi ateiti visi, jiems čia turi būti jauku . . ." Po pusšimčio metų sąjungos valdybon vėl buvo išrinktas ir pirmasis kunigas, būtent poetas kun. Ričardas Mikutavičius.

MILTINIO PALIKIMO BYLA

Rež. Juozas Miltinis, Panevėžio dramos teatro įsteigėjas ir šio miesto garbės pilietis, mirė 1994 m. liepos 13 d., palikęs 1993 m. lapkričio 23 d. pasirašytą testamentą. Juo velionis savo 5.000 knygų biblioteką padovanojo Panevėžio miestui, ją atidavęs Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešajai bibliotekai. Jis taipgi norėjo, kad jo gyventame bute būtų įrengtas memorialinis muziejus su jame išsaugota gyvenimo aplinka – meno kūriniais, baldais, asmeniniais daiktais. Testamento vykdytoju ir visų palikimo reikalų tvarkytoju rež. J. Miltinis pasirinko aktorių Vaclovą Blėdį, savo kūrybinių dienų bendražygį. Testamentas buvo aiškus visiems, tik ne velionies giminėms. Jo brolio Prano ir sesers Uršulės vardu jau pradėta byla Panevėžio apylinkės teisme. Tos bylos reikalus tvarko Pranas Miltinis, tokį vardą turinčio J. Miltinio brolio sūnus. Jokių kitų turtų velionis neturėjo ir jų niekam nepaliko. Tačiau bylai vadovaujančiam sūnėnui Petrui Miltiniui nepatinka dėdės Juozo testamente paliktas įgaliojimas V. Blėdžiui tvarkyti visus palikimo reikalus. Tad jis dabar pareikalavo, kad teismas nustatytų, ar toks testamentas tikrai turi Juozo Miltinio parašą. Tai nustatyti nebus lengva. Mat jo rankų judesiai buvo sutrikę jau keliolika metų dėl imamų stiprių vaistų. Iš tikrųjų sūnėnas Pranas žino, kad dėdė Juozas turto neturėjo. Tačiau jį bei kitus giminaičius trubūt kažkas įtikino, kad daug litų bus galima gauti už memorialiniam muziejui paliktus paveikslus ir daiktus. Byla, pradedama tik pigaus pasipinigavimo tikslu, yra žalinga garbaus velionies atminimui.

V. Kst.

Dalis Hamiltono šeštadieninės mokyklos mokinių kalėdiniame vaidinime "Silkių sonata". Iš kairės: RITA APANAVIČIŪTĖ ir GRETA LOČERYTĖ, ERIKA ČERŠKUTĖ (viduryje), ZITA McKENNA, IEVUTĖ GODELYTĖ

Nuotr. O. Stanevičiūtės

Aptemusi Maskva

Matthew Fisher "The Ottawa Sun" žurnalistas, 1994 m. lapkričio 15 d. laidoje, pavardės nenurodydamas, skaitytojus supažindina su artimu savo draugu rusu, puikiai kalbančiu angliškai, gerai išsilavinusiu, turinčiu daug ir plačių ryšių. Jis didžiuojasi savo tautybe, dirba patenkintas valdišką darbą, nors, išvykęs į Vakarus, ten uždirbtų gal šimtą kartų daugiau. Bet jis niekur iš savo krašto nenori išvykti. Nenori pereiti dirbti kur nors į privačią įmonę.

Baimė ir nusivylimas

Tačiau, kai straipsnio autorius jį buvo sutikęs lapkričio pradžioje, jis jau rodęsis esąs daugiau pesimistas negu prieš tai. "Šiandien žmonės nebetiki į nieką ir nieku", – pasakęs rusas. Žmonės esą taip išvarginti, kad net savo nepasitenkinimo nebegali išreikšti. Jis nebepažįstąs nė vieno, kuris nebijotų atidaryti savo namo duris. Ir jo draugas tuoj pat jam paaiškinęs, kodėl jis esąs tokios prislėgtos nuotaikos. Prieš dieną jis dalyvavęs vieno nedidelio restorano savininko laidotuvėse. Keltuve buvo perpjauta jo gerklė po to, kai jis nesutikęs nusikaltėlių gaujai mokėti "apsaugos" mokesčių.

Restoranas buvęs prieš dvejus metus privatizuotas. Jis nebuvo didelis, bet labai gerai tvarkomas. Velionis buvęs linksmas ir draugiškas, stengėsi visada sukurti jaukią aplinką ant stalų padėdamas naujai skintų gėlių. Ir tik dėl to, kad jis uždirbdavo ir uždarbiu nenorėjo dalintis su nusikaltėliais, jis buvo nužudytas. Šiandien esą labai sunku surasti piktadarių pėdsakus. Kad nusikalstamumas yra labai didelis, policija apie tai nė kalbėti nenori. Laikraščių korespondentai taipgi per daug nenori ten maišytis, nebent kai būna paliečiami politikai ar žinomi verslininkai. "Žudymai, žudymai. Tai atsitinka čia kiekvieną naktį", kalbėjęs draugas.

Solženicinas netylėjo

Straipsnio autorius neseniai girdėjęs, kad Maskvoje mafija verčianti jau ir policijos tarnautojus atiduoti savo duoklę. Tai tiesiog neįtikėtina, bet esanti tiesa. Korupcija egzistuojanti visur, net ir aukščiausiuose valdžios sluoksniuose. Jelcinas dabar turįs 3500 žmonių, dirbančių jo asmeninėje administracijoje. Nė vienas iš jų nėra išrinktas. Daugiausia jie daro, kas jiems patinka. Kai Solženicinas kalbėjęs parlamente apie nusikaltimus ir korupciją valdžioje, jis nė kartą nepaminėjo Jelcino pavardės. Jam to nė nereikėjo. Autoriaus draugo nuomone, po dvejų metų naujasis Rusijos prezidentas apkaltins Jelciną, jei ne korupcija, tai slaptų sutarčių pasirašymu su rusų mažumomis buvusiose Sovietų Sąjungos respublikose.

Pasiilgę garbingo žmogaus

Kas toliau valdys Rusiją? Bičiulis rusas manąs, kad Vakarai per daug rūpinasi dėl galimo karinio perversmo, komunistų grįžimo ar V. Žirinovskio laimėjimo. Kariuomenė esanti suskilusi į tris grupes: senųjų pažiūrų karininkai, kuriems rūpi asmeninės privilegijos; tie, kurie paliko visai be nieko ir tie, kurie tapo turtingi. Žirinovskis atkreipia į save dėmesį, bet rinkimuose jį rems maža grupė. Komunistai gali gauti 30% balsų, nes dauguma žmonių nekenčia to, kam jie atstovauja. Dauguma žmonių dar vis pripažįsta, kad Rusijai vienintelis kelias esąs – radikalios reformos. Aplamai žmonės yra taip nusivylę, kad jie rinktų bet kokį nežinomąjį, o tik garbingą asmenį. **Snk.**

• **Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAIS" – atsiųskite dar jų neskaitančių adresus. Jie gaus keletą numerių nemokamai.**

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Rūta Kleva Vidžiūnienė, Lietuvių žurnalistų sąjungos pirmininkė, pranešė "Draugo" 1994 m. gruodžio 1 d. laidoje, kad "Lietuvis žurnalistas" jau nebus leidžiamas. Mat jo vieno numerio išleidimas dabar kainuotų 2.000 dolerių, o už šį neperiodinį sąjungos leidinį atsilygina tik apie 20 narių. Žurnalistų valdybos pirm. R. K. Vidžiūnienė, dėkodama už paramą, "Lietuviui žurnalistui" atsiųstą medžiagą žada grąžinti autoriams.

Stasys Lozoraitis, buvęs Lietuvos ambasadorius Vašingtone, ten mirė 1994 m. birželio 13 d. ir yra palaidotas Putname, Conn. Putnamietis Juozas Kriaučiūnas, paneigdamas gandus, kad jam jau pastatytas antkapinis marmuro paminklas, "Draugo" laiškų skyriuje 1994 m. gruodžio 2 d. rašo: "Tikrovė tokia: Stasys Lozoraitis (jaunasis) yra palaidotas Marijos Nekalto Prasidėjimo seselių vienuolyno "Dangaus vartų" kapinėse Putname. Ant jo kapo yra pastatytas medinis dekoratyvinis kryželis, bet nėra jokio kito paminklo. Nesitikima, kad kada nors kokį paminklą ten pastatytų, nes mirusiojo palaikai bus perkelti į Lietuvą. Spauda, ypač asmenys, kurie apie tai rašo, turėtų būti tikri įvykiais ir tik tada juos skelbti. Tik taip išvengsime istorinių klaidų . . ."

Amerikos lietuviai respublikininkai Floridos St. Petersburge visuotiniame narių susirinkime 1994 m. lapkričio 21 d. išsirinko naują valdybą. Jiems dabar vadovauja pirm. Aras Mieželis, vicepirm. Juozas Šulaitis, vicepirm. Dalia Bobelienė, sekr. Vida Meiluvienė ir ižd. Aldona Česnaitė.

Australija

Broliai Gediminas ir Vytautas Patupai Lietuvoje baigė Panevėžio gimnaziją, kurioje mokytoju yra dirbęs žymusis kalbininkas Juozas Balčikonis. Ji dabar yra pavadinta J. Balčikonio vidurine mokykla. Jie susirašinėjo su šios mokyklos direktoriumi Raimundu Dambrausku ir, lankydamiesi Panevėžyje, įsteigė metinę premiją už abitūros egzaminuose parašytą geriausią rašinį lietuvių kalba.

Sidnio lietuviai katalikai savo pamaldoms jau keturis dešimtmečius naudojasi Šv. Jokimo australų katalikų parapijos šventove. Ten juos pakvietė labai nuoširdus ir lietuviams palankus klebonas mons. J. Meaney. Jam patiko lietuvių giedojimas Mišiose. Mat ši australų parapija neturėjo net ir savo choro. Dėl draugiškumo lietuviams klebonas mons. J. Meaney net ir turėtą fisharmoniją pakeitė Italijoje nupirktais gerais vargonais. Lietuviai prie šio pirkinio prisidėjo keturiais tūkstančiais dolerių. Ši lietuvių auka australų katalikų parapijai dabar įrašyta šventovės prieangio padėkos lentelėje. Mons. J. Meaney, net ir tapęs pensininku, tebegyvena parapijoje, klebono pareigose pakeistas kun. Normano Grady. Jo kunigystės šešiasdešimtmečio sukaktis paminėta 1994 m. lapkričio 27 d. Kukliame minėjime sukaktuvininkas Mišias koncelebravo su naujuoju klebonu. Jose dalyvavo ir nemažai lietuvių su ALB Sidnio apylinkės valdybos pirm. Vytautu Juška ir Lietuvių katalikų kultūros draugijos pirm. Albinu Giniūnu. Lietuviai sukaktuvininkui įteikė gėlių ir simbolinę dovanėlę. Didžiąją savo padėkos žodžio dalį mons. J. Meaney skyrė Sidnio lietuviams ir susitikimui su jais jo vadovautos parapijos šventovėje.

Britanija

A. a. Emanuelis Voicekas 1994 m. rugsėjo 5 d. staiga mirė savo namuose Londone. Velionis, gimęs Naujamiestyje, Panevėžio rajone, buvo vienas paskutiniųjų naujokų, pašauktų nepriklausomos Lietuvos vyriausybės atlikti karinės tarnybos. Kariu jam buvo lemta likti iki II D. karo pabaigos, būti amerikiečių karo belaisviu Italijoje ir Britanijos daliniuose įsijungti į kovą prieš vokiečius. Velionis palaidotas Manor Parko kapinėse Forest Hill. Laidotuvių apeigas atliko Šv. Kazimiero lietuvių parapijos Londone klebonas kun. dr. Jonas Sakevičius, MIC.

Lenkija

Malonia staigmena Seinų lietuviams tapo Lietuvos konsulato ir jo konsulo Vidmanto Povilionio surengtas advento lietuvių liaudies muzikos vakaras. Programą atvežė iš Kauno atvykusi populiarioji liaudies dainų atlikėja Veronika Povilionienė ir jos atsivežtas ansamblis "Blezdinga". Vakaras sutraukė daug Suvalkų, Seinų, Punsko ir aplinkinių kaimų lietuvių. Iš Varšuvos atvyko net ir generalinis Lietuvos konsulas Šarūnas Adomavičius. Vakaro dalyvius su lietuviškųjų Kalėdų tradicijomis supažindino Veronika Povilionienė. Spaudoje jau buvo pranešimų, kad ji yra Lietuvos konsulu Seinuose paskirto Vidmanto Povilionio žmona. Galbūt dėl to Lietuvos konsulatas Seinuose dabar planuoja daugiau Lietuvos kultūrai skirtų renginių. Lietuvių ir lenkų Suvalkų vaivadijoje laukia jau paruoštas susitikimų ciklas, juos supažindinsiantis su nepriklausomos Lietuvos gyvenimu, kultūra ir menu. Planuojamas net ir Seinų katedroje palaidoto vysk. Antanao Baranausko, "Anykščių šilelio" autoriaus, 160-tųjų gimimo metinių minėjimas.

Hamilton, Ontario

VYSK. MOTIEJAUS VALANČIAUS mokykla 1994 m. gruodžio 18 d. Hamiltono Jaunimo centre, suvaidino Rasos Poškočiumienės muzikinį veikalą "Silkių sonata". Mokiniai, jų tėveliai, seneliai ir svečiai praleido šią Kalėdų šventę su "Širvintos-Nemuno" tunto skautėm-tai.

Veikalas "Silkių sonata" vaizduoja, kas atsitinka, kai žmonės nesugyvena. Buvo žiūrovams išaiškinta, kad Kalėdų metu ypatingai reikia atleisti vienas kitam – taip kaip Jėzus mus mokė. Grybų šeima, vadovaujama Grybų mamos (Zitos McKennos) ir Svogūnų šeima, vadovaujama Svogūnų mamos (Ritos Apanavičiūtės) žvejodavo ir dirbdavo kartu gražiai, kol susipyko dėl silkių valgymo. Žuvų karalienė (Erika Čerškutė) paskelbė silkių gaminimo konkursą. Kol šeimos gamino silkes, įsimylėjusi porelė Snieguolė Grybaitė (Ievutė Godelytė) ir Stumbras Svogūnas (Greta Ločerytė) pabėgo. Tik tada, kai šeimos suprato, kad neapsimoka pyktis, surado tą porelę.

Mokyklos muzikos mokytojos (Irena Čerškuvienė ir Rūta Valaitienė) sužavėjo publiką gerai paruoštom dainom, o Loretos Mačytės ir Rūtos Narvydienės dekoracijos puošė ir apšvietė salę.

Po vaidinimo jaunimas susėdo viduryje, o suaugusieji aplink juos. Kūčių susikaupimui, kurį pravedė skautai ir skautės. Jausmas jaukus ir šiltas. Visa Hamiltono šeima susėdę valgė vakarienę. Pagiedoję Kalėdinių giesmų, vaikai sulaukė Kalėdų senelio dovanų.

Onutė Stanevičiūtė,
mokyklos vedėja

Calgary, Alberta

RŪTA ASTRAVAITĖ, gabi daugelį premijų laimėjusi mokinė, ypač pasižymėjusi prancūzų kalbos ir literatūros studijomis, vokiečių mokykloje baigė septynerių metų kursą; dalyvaudama Albertos provincijos vokiečių kalbos varžybose, laimėjo pirmą vietą už rašinį "Die Berliner Mauer", šalia to atlikdama ir žodinį paaiškinimą, pailiustruodama nemažu cemento gabalu, jos tėvo atgabentu nuo Berlyno sienos. Rūta mokslo metus pradėjo Kalgario "St. Mary's Senior High" mokykloje. **Ref.**

Delhi-Tillsonburg, Ont.

APYLINKĖS LIETUVIAI gražiai atšventė 1995-jų metų pirmąją dieną. Po Mišių, sugiedoję Tautos himną, susirinkome į parapijos salę, skoningai T. Pargauskienės papuoštą. Apmąstėme praėjusių metų skaudžius ir linksmus įvykius. Į paskutinę kelionę 1994-aisiais palydėjome septynis parapijiečius. Keletui šioje salėje linkėjome geros sveikatos, giedojome "Ilgiausių metų". Turėjome nedažnai pasitaikančias tokias sukaktis – Adelės ir Vytauto Čiuprinskų vedybinio gyvenimo 60-tį.

Po klebono, kun. L. Kemėšio sukalbėtos maldos vaišinomės suneštiniais skaniais valgiais. Susirinkusius sveikino KLB apylinkės pirm. A. Ratavičienė, KLKM dr-jos skyriaus pirm. T. Pargauskienė, DLK Gedimino šaulių kuopos vadas G. Rugienius, choro vadovė B. Vytienė. Po to sekė nuotaikinga, linksma pačių susirinkusiųjų atliekama programa, užbaigta lietuvių liaudies dainomis. Išsiskirstėme geroje nuotaikoje ir dar labiau suartėję. **D.V.**

PARCEL EXPRESS Inc.
2100 Bloor St. W., Suite 6A
Toronto, Ontario M6S 4Y7
LIETUVOS skyrius MARGUTIS
Telefonas (416) 604-2538
DIRBAME: pirmadieniais-penktadieniais 9am - 8pm
šeštadieniais 9am - 4pm
Garantuojame greitą, pigų ir patikimą SIUNTINIŲ, AUTOMOBILIŲ ir US DOLERIŲ persiuntimą Jūsų giminėms ir draugams LIETUVOJE
MŪSŲ KAINOS:
Persiuntimas laivu:
1 kubinė pėda arba 1 kg $6,95 plius $10 pristatymas
Persiuntimas lėktuvu:
1 kg $1.15 plius $10 pristatymas
1 kg $3.49 plius $10 pristatymas
Mūsų atstovas Vilniuje priima siuntinius ir juos pristato adresatams bet kurioje Lietuvos vietoje.
Siuntiniai nemuituojami. Kiekvienas siuntinys nemokamai apdraudžiamas $ 60.00 sumai.
Pageidaujant nemokamai paimame siuntinius iš Jūsų namų.
Siuntinių svorio neribojame.
Kelių siuntinių iki 50kg bendru svoriu pristatymas tuo pačiu adresu - $ 10.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –
"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125
Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
AKTYVAI PER 37 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
kasd. pal. čekių sąsk. iki..	4.25%	PASKOLAS	
santaupas	2.75%	Asmenines nuo	12.50%
kasd. pal. taupymo sąsk.	2.25%	nekiln. turto 1 m.	8.50%
INDĖLIAI:			
90 dienų indėlius	5.25%		
180 dienų indėlius	5.75%		
1 m. term.indėlius	7.00%		
2 m. term.indėlius	7.50%		
3 m. term.indėlius	8.00%		
4 m. term.indėlius	8.25%		
5 m. term.indėlius	8.50%		
RRSP ir RRIF (Variable)	3.25%		
1 m.ind.	7.00%		
2 m.ind.	7.50%		
3 m.ind.	8.00%		
4 m.ind.	8.25%		
5 m.ind.	8.50%		

Nemokami čekių ir sąskaitų apmokėjimai. Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki $25.000. Be to, narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu per 2 mil. dol. ir Kanados valdžios iki $60,000 sumos draudimu.
Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu "Union Gas" atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker, 38 Hurontario St., Collingwood, Ontario L9Y 2L6
Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemės Wasagos, Staynerio ir Collingwodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 429-2121 ar (705) 445-5640
namų tel. (705) 429-6428

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"
Lougheed's Limited šeima ir tarnautojai
"Žmonės, kurie atjaučia kitus"
Sudbury Ontario

Pirmoji lietuviška siuntimo bendrovė Kanadoje
KAIRYS BALTIC EXPEDITING, INC.
Žemos kainos, garantuotas pristatymas į namus.
Laivu siunčiant – tik $1.20 kg arba $7.00 už kubinę pėdą.
Pristatymas vienam adresatui (gali būti 2-4 dėžės) iki 50 kg tik $14.
* Siuntiniai apdrausti $100.00.
* Skambinkite dėl mūsų kubinių dėžių
* Iš toliau siųsti per U.P.S.
* Galime siuntinius paimti iš jūsų namų
* Patarnaujame pristatydami standartinius maisto siuntinius jūsų artimiesiems. Pristatymas per dvi savaites. Skambinkite arba rašykite dėl kainoraščių.
****
Prieš atvažiuojant ar dėl smulkesnių informacijų skambinkite:
Montrealyje Leonas ir Genė Balaišiai 514-366-8259
Hamiltono rajone Bernardas ar Danutė Mačiai 905-632-4558
Mississaugos ir Toronto Algis ir Milda Trumpickai 905-822-1827
Delhi, Londono Andrius ir Gertrūda Usvaltai 519-773-8007
Fort Erie Danguolė ir Don French 905-871-1799
GENĖ ir VYTAS KAIRIAI,
517 Fruitland Road, Stoney Creek, Ontario L8E 5A6
Tel. 905-643-3334 FAX 905-643-8980

VYTAUTO BALTUŠIO–GIRINIO partizanų kuopos ryšininkės ir vienas iš tų laimingųjų partizanų. Iš kairės: Rugiagėlė – Stasė Gapševičienė, Mėta – Eugenija Gylienė, Šriubas – Alf. Daunys, Neužmirštuolė – Janina Jazgevičienė, Našlaitė – Elena Ruzgienė ir Nomėda – Bronė Laukaitienė. Visos moterys – Sibiro tremtinės. Nuotrauka daryta 1992 m. gegužės 14 d. Utenoje.

Laiškai iš Lietuvos ir Lenkijos

LEONAS BALTUŠIS

Retkarčiais vis pasiunčiu kokį siuntinėlį ar laikraštį į Lietuvą. Siunčiu giminėms, bet daugiausia pusbrolio Vyt. Baltušio–Girinio ryšininkėms ir buvusiems partizanams bei Sibiro tremtiniams. Nors Lietuvoje yra daugybė laikraščių bei laikraštėlių, "Tėviškės žiburiai" labai vertinami. Jie eina iš rankų į rankas ir labai saugomi.

Beveik reguliariai per Eleną Ruzgienę siunčiu spaudos J. Balčikonio gimnazijos muziejui Panevėžyje, o taip pat ir Utenos Kraštotyros muziejaus vedėjui Baliui Juodzevičiui. Siunčiu dar į Varšuvą, Vilnių, Šiaulius, Mažeikius, Kretingą. Prieš šv. Kalėdas gavau sveikinimų, laiškų, knygų ir net 2 plotkeles iš Utenos. Tai mums buvo didžiausia dovana, nes siųstoji iš Čikagos atkeliavo visai sulaužyta. Štai keletas tų Vyt. Baltušio - Girinio kuopos ryšininkių laiškų ištraukų.

Janina Jazgevičienė iš Utenos:

"(...) Siunčiu Jums Balio Kairionio 'Vilties ir siaubo maišaty' poezijos knygelę. Jis, kaip ir Jūsų pusbrolis Vytautas, priklausė Šarūno rinktinei, todėl ji mums taip įdomi ir brangi. Turi dar šįmet išleisti Aukštaitijos partizanų knygą. Gal pasiseks, jeigu neužgniauš mūsų raudonieji."

Stasė Gapševičienė iš Mažeikių:

"Ačiū už laiškelį, siuntinėlį ir "Tėv. žib." Suskaudo širdį, kai pamačiau Stasio Lozoraičio nuotrauką. Aš jį labai gerbiau, už jį balsavau. Mielas Leonai, rašau Jums šį laišką ir verkiu... (...) Aš dar dirbu, jei nedirbčiau, tai jau badaučiau. Su pensija gaunu 250 litų. Užsimoku už butą ir dar kiek atlieka kitiems reikalams. Labai norėčiau pailsėti, labai skauda kojas, nes juk jau 72 metus einu."

Elena Ruzgienė iš Panevėžio:

"Gruodžio 2 dieną gavau Jūsų siuntinį ir laišką. Kiek anksčiau gavau Vytauto su savo broliukais ir mama nuotrauką. Atėjo I tomas knygos "Kazys Bizauskas" ir 21-mas numeris "Tėv. žiburių", skirtų J. Balčikonio gimnazijos muziejui. Kai viską perskaitysiu, nuvešiu Vyt. Baliūnui ir perduosiu. Jam jau skambinau. 11-ka numerių "Tėv. žib.", skirtų Baliui Juodzevičiui, perduosiu gruodžio vidury, nes tada važiuosiu į Uteną. (...) Skaitau atsiųstus Jūsų "Tėv. žib." Jie taip įdomūs. Taip tiksliai viskas apie Lietuvos gyvenimą aprašyta. Sunkus ir įtemptas dabar mūsų gyvenimas. Tačiau dėl to patys ir esame kalti, ką išsirinkom - tą ir turim. Dabar daug kas pamatė padarę klaidą balsuodami, bet jau per vėlu. Gal kada nors gyvenime dar ir suprasime, kur yra teisybė, o kur apgaulė.

(...) Įdedu savo Sibiro lagerio draugės Rozalijos Preibytės-Valiūnienės poezijos knygelę "...Ir naktis kaip gyvenimas". Jūs gal ir neturėsite laiko viską perskaityti, tai gal žmonai bus įdomu."

Bronė Laukaitienė iš Vilniaus:

"(...) Nuoširdžiausiai dėkoju už laišką, banderolę su nuotraukomis ir siuntinį, kurį gavau gruodžio 2 dieną. Siuntinį atdarysiu su vaikais. (...) Gyvenu labai blogai, nes dujos, elektra, telefonas brangsta kas mėnuo, o produktai - kasdien. Dar taip nėra buvę: būdavo brangių ir pigių produktų, o dabar? Tiek to, kitiems dar blogiau. Pranašauja pasaulio pabaigą. Sūnus vienas liko be darbo, paskui kitas. Vyresnio sūnaus pensija 152 litai. Apšildymas už spalio mėnesį - 88 Lt, elektra - 14 Lt, telefonas - 3 Lt. Ir gyvenk, kad nori. Aš darbo negaunu, nes tokia profesija nebūtina (mokytoja, L.B.)."

(...) Žurnalistą A. Kezį, einantį iš ligoninės, taip sumušė vienas (dvi panos stovėjo ir žiūrėjo), nieko neprašė, nieko neieškojo. Išsuko ranką galų gale ir paliko. (...) Aš irgi ieškau darbo. Neseniai V. Skuodis vėl man paskambino ir susitikom Katedroj po šv. Mišių. Perdavė man 3 Jūsų atsiųstus "Tėv. žib." numerius. Nuostabus laikraštis, visiems daviau paskaityti. Puikūs sveikinimai N. Metų proga ir šv. Kalėdų (kalėdinis 1993 m. numeris, L.B.). Gražios nuotraukos, įdomūs straipsniai."

Pusbrolis Liudas Baltušis iš Varšuvos:

"Iš Varšuvos į Lietuvą išvažiavom rugp. 7 d. po pietų (13 valandą). Sekantį rytą 8 val. buvom jau Vilniuje pas Gražiną (pusseserė, muziko L. Šaltenio našlė).

(...) Aplankėm Molėtus, Uteną ir Anykščius. Prie Utenos bažnyčios yra pastatyta medinė skulptūra "Motina". Tai liaudies menininko kūrinys. Labai jau sujaudino jos veido išraiška, liūdesys... Ir tai sukūrė žmogus, nebaigęs jokios meno mokyklos! Nuvažiavom į Vytauto (brolis) ir jo kuopos vyrų kapines. Iš Varšuvos atvežiau 8 mažus aukuriukus, kiekvienam po vieną uždegėm ir padėjom puokštę gėlių. Gėlėmis yra pažymėta vieta, kur suklupo ir mirė koplyčios bei kapinių aukotojas Amerikos lietuvis Aleksandras Žemaitis. Buvom ir jo koplyčioje ant ežero kranto. Koplyčia labai graži. Balta, baltutėlė - jis joje palaidotas. Balys Juodzevičius mus visur lydėjo, aiškino, rodė. Tai nuostabus žmogus. (...) Prie sienos mums pasisekė. Eilę tvarko Lietuvos "mafija". Už $20 dol. per 4 valandas buvom Lenkijoje. Iš Vilniaus išvažiavom apie 13 valandą, o Varšuvoje buvome 24 val. 30 minučių."

Lenkijos pusėje yra šiokia tokia tvarka - ten "mafijozai" tvarkos nedaro.

Dėdė Romas Višinskas iš Vilniaus:

"Džiaugiuos, kad mano pasiųstas Vaižganto ir Vienuolio knygas gavai. Dažnai būnu Šakiuose, nes ten turiu mažą namelį prie mano buvusio kolūkio. Į Vilnių retai atvažiuoju, nes ten ir atgal man kainuoja pusę pensijos."

Noriu tik pridėti, kad dėdė Romas Višinskas 1994 m. sausio mėnesį sulaukė 75 metų amžiaus. 16-tos liet. divizijos karys. Puolant Klaipėdą, liko amžinas invalidas. Šakiuose vadovavo kolūkiui. Lankydamasis KP sekretorius Ant. Sniečkus užsipuolė dėdę, kad jis stato namelius kolūkiečiams, o pats gyvena lūšnoje be elektros ir kanalizacijos.

Dėdė tada su juo smarkiai susikirto. Pasakė, kad jis yra kolūkio pirmininkas ir pirmiausia statys namus darbininkams, nes jie sunkiai dirba ir to yra užsitarnavę. Jis pats esąs tik administratorius, galįs palaukti. Pavyzdinis kolūkis esą laikosi tik jo darbininkų dėka. Ant. Sniečkus išvažiavo labai nepatenkintas, bet Sibiru negrasino, kaip kad kadaise pusbroliui Liudui.

Ryžtingi buriuotojai

B. STUNDŽIA

Prieš 69 metus aštuoni Lietuvos jūrininkai suomių burlaiviu "Olivebank" išplaukė į Australiją. Kitais metais kiti septyni vyrai juos pasekė laivu "Archibald Russel".

Plaukdami į Australiją, jie turėjo aplenkti Afrikos Gerosios vilties iškyšulį, o grįždami į Europą — apiburiuoti toliausiai į pietus išsikišusį P. Amerikos žemyne Horno ragą. Ten vyrauja ašigalių oras su dažnai kylančiomis audromis, sniegu ir pasitaikančiais ledkalniais. Yra ten dingę nemažai burlaivių; dažnai ir įgulos neišsigelbėdavo.

Iškasus Panamos kanalą, didieji laivai retai kada tuo keliu beplaukia. Bet užtat mažieji burlaiviai bando savo laimę. Dabar jų tarpe ir vienas lietuvis — Jonas Limantas. Jis rugsėjo 3 d. išburiavo iš Klaipėdos, tikisi pasiekti Horno ragą ir jį apiburiuoti.

Kelionės pradžia

Lietuvoje drąsių vyrų ir patyrusių buriuotojų netrūksta. Atgavus nepriklausomybę trys jachtos perburiavo Atlantą; jachta "Lietuva" apiplaukė žemės rutulį, kitas burlaivis "Laisvė" tokį pat žygį jau įpusėjo. J. Limantas yra jūrininkas, laivų mechanikas, dalyvavo kelionėje per Atlantą ir aplink pasaulį.

Išburiavusį su lengvu vėju iš Klaipėdos po pusdienio jį pasitiko priešingas, vėliau visiškai susilpnėjęs vėjas, kad iki Kilio uosto Vokietijoje teko vartoti variklį. Perplaukęs kanalą, pateko į Elbės upę, kur žiotyse įsikūręs Kukshaveno uostas. Kadangi Šiaurės jūroje pūtė audringas vėjas, uoste teko praleisti kelias dienas.

Oro tarnybai išpranašavus lengvą vėją, teko leistis į tolimesnę kelionę. Gal po aštuonių valandų buriavimo šoktelėjo stiprus vėjas, virtęs beveik audra. Teko sumažinti didburę ir iškelti priekinę audros burę-paką. Naktį vėjas dar labiau sustiprėjo, bangos ritosi per 30 pėdų jachtą. Kadangi ji plaukė laivų kelyje, (Šiaurės jūroje jų niekad netrūksta) tad negalėjo panaudoti audros inkaro, arba leisti jachtai laikytis vietoje. Tam reikia atitinkamai pertvarkyti bures. Vėjas šėlo visą naktį net iki kitos dienos vakaro.

Antras įgulos vyras nekaip jautėsi, ir jie turėjo užsukti į Borkumą. Sekančią dieną tas buriuotojas nutarė daugiau naktį neburiuoti, teko užsukti į Frizų salas — West Terschelling uostelį. O į tą vietą ne taip lengvai sekėsi patekti, nes reikėjo buriuoti prieš stiprų vėją naktį ir dar lietui pilant. Aplink buvo nemažai seklumų. Visa laimė, kad nupirkus Olandijoje jachtą, buvęs savininkas buriavo su Jonu iki tos vietos. Šis prisiminė navigacinių šviesų išdėstymą. Po tos nakties Jonas apie dvi savaites negalėjo nei skaityti, nei rašyti. Atrodo, kad nuo įsitempimo ir nemigo akys nukentėjo.

Šiaurės jūroje

Pasinaudojęs buvusio savininko paliktais jūrlapiais, nuburiavo į Olandijos karo laivyno uostą Den Helderį, iš kur bendrininkas išvyko namo, ir Jonas liko vienas be įgulos. Gerai, kad trumpam atvyko Reda Veitaitė, sužadėtinė iš Bostono. Ji su jachta "Lietuva" buriavo iš Cape Town, P. Afrikoje iki Klaipėdos. Dabar padėjo jam sutvarkyti apdraskytas bures bei jachtos apranga. Buvęs jachtos savininkas ir jachtų pardavimo agentas sužinoję, kad Jonas rengiasi šiuo vėlyvu laiku perburiuoti Šiaurės jūrą į Doverį (Anglijoje) nusprendė, kad Jonas truputį per drąsus. Reda turėjo grįžti namo. (Ji vasarą, jachtą tik nupirkus, padėjo buriuoti iš Olandijos į Klaipėdą).

Olandai aiškina, kad Cape Horn (Horno rago) pavadinimas yra kilęs iš šio jų miesto pavadinimo. Prie miesto plano stovi buriuotojas JONAS LIMANTAS

Atrodo, kad Jonas Limantas yra kietas jūrininkas. Pažadėjęs sau ir minėjęs kitiems, kad žūtbūt numatytas žygis turi būti atliktas.

Redai išvykus, Jonas palaukė ramesnės dienos ir vienas išplaukė į Angliją. Nors ir turėjo laikiną vairavimo įrengimą, bet visą laiką reikėjo budėti prie vairo. Kaip jau minėta, Šiaurės jūroje laivų knibžda, todėl reikėjo juos atidžiai sekti. Blogiausia buvo — tai kova su miegu.

Pradžioje Jonui pasitaikė lengvi vėjai, bet, artėjant prie Anglijos krantų, jie gerokai sustiprėjo. Jautė įtampą, teko imti nemigo vaistų, nes be laivų sekimo, plaukiant Olandijos pakraščiais, teko vėl su potvyniu perburiuoti per kelias seklumas.

Netoli Doverio jam teko jau išbandyti anglų kalbos žinias — per bevielį telefoną prašyti leidimo plaukti į uostą. Kelionė truko 35 valandas. Nuburiuota apie 200 jūrmylių.

Doveryje pabuvojo visą savaitę. Teko pakeisti stiebą palaikančias šonines, įrengti vėtrungės tipo vairavimą.

Per Pietų Atlantą

Iš Doverio su nauju bendražygiu, kartu buriavusiu aplink pasaulį — Linu Ivanausku, — išplaukė spalio 1 d. Vėl jachta pateko į stiprų vėją, ir dar priešingą. Biskajos įlankoje ne ką geriau sekėsi. Vienu metu beveik tris dienas nepasistūmė pirmyn; teko vėl vartoti variklį. Artėjant į pietus, jie pagavo tą jūrininkų mėgstamą pasatų vėją, kuris pučia viena kryptimi ištisus metus.

Spalio 18 d. buvo pasiektos Kanarų salos. Pasipildę maisto ir geriamo vandens atsargos, buriuotojai pasileido per Pietų Atlantą Brazilijos pakrančių link. Numatyta trumpam sustoti Buenos Aires, kur turėtų prisidėti dar du keliautojai, buriavusieji aplink pasaulį: R. Ramanauskas ir "Lietuvos ryto" žurnalistas G. Pilaitis. Tenka dabar jiems palinkėti — gero vėjo. Jų laukia nelengva kelionė per Magelano sąsiaurį, kuris skiria Ugnies žemę nuo P. Amerikos žemyno. Sąsiauris, tarsi koks vamzdis, kuriame susiduria Atlanto ir Ramiojo vandenyno jūrkaitos (potvynių ir atoslūgių) srovės. Klimatas gana atšiaurus, su permainingais ir stipriais vėjais. Ypač nepastovių vėjų pasitaiko tarp kalnuotų pakrančių.

Pasakoja senas jūrininkas

Jūrų kapitonas B. Krikštopaitis, prieš daugelį metų kaip praktikantas buriavęs aplink Horno iškyšulį, savo knygoje "Jūrų keliais" rašo:

"Netoliese plaukiojantys ledo kalnai labai atšaldė orą. Lietus pavirto sniegu, laivo apranga padengė ledas, ir mums sudarė daug didesnį pavojų lipti į stiebus. Iš kažkur vėjas atginė kruša pakrautus debesis. Dabar kruša, lyg kokios stambios kruopos, įkyriai byrėjo mūsų vėjo ir šalčio išvargintais veidais. Netrukus atsiradome paties Horno rago srityje — paties "pragaro" viduje.

Apkurtinančiai pradėjo staugti ir švilpti vėjas, o milžiniškos bangos, nepaliaujamai ir sunkiai atsimušusios į laivo stuobą (liemenį) sliuogė laivo vidun... Kai didžiulės bangos iškeltas laivas ypatingu greičiu pradėdavo leistis žemyn į staigų vandens slėnį, atrodydavo, kad daugiau jam nebus lemta pakilti iš šios gilios prarajos.

Tokiose aršiose audrose denyje būti yra labai pavojinga, nes žmogų lengvai gali nuplauti į jūrą. Mes buvome visą laiką peršlapę (. . .). Didžiausiam uraganui siaučiant stipriai krušai ir ledams į veidą mušant, nuolat tekdavo lipti į visomis kryptimis siubuojančias aukštų stiebų viršūnes, o užlipus stovėti ant slidžios apledėjusios, vėjo smarkiai blaškomos pratestinės virvės ar lyno ir persisvėrus per skersą (stiebo skersinės) suglausti ar išleisti kietai sušalusias bures. Apie kokio šilto valgio patiekalus ties Hornu ir kalbos negalėjo būti." Tai tik dalis kapitono B. Krikštopaičio įspūdžių. Laivas, kuriuo tada jie buriavo, buvo nemažas – keturių stiebų ir nešė apie 40 burių.

Žygio rėmėjai

Tai ką kalbėti apie mažą 30 pėdų jachtą? Bet gal tų drąsuolių pasirinktas palankiausias gruodžio ir sausio mėnesių laikas jiems kelionę palengvins? Šį žygį paskola parėmė Vilniaus Aurabankas. Todėl ir jachtą jie pavadino banko vardu. Prie paramos prisidėjo taipgi ir Klaipėdos valstybinė naftos įmonė, jūrinės įstaigos bei organizacijos. Aišku, kelionės pabaigai reikėtų daugiau paramos. Tai pirmas toks pavojingas žygis, nešant jūromis Lietuvos vėliavą.

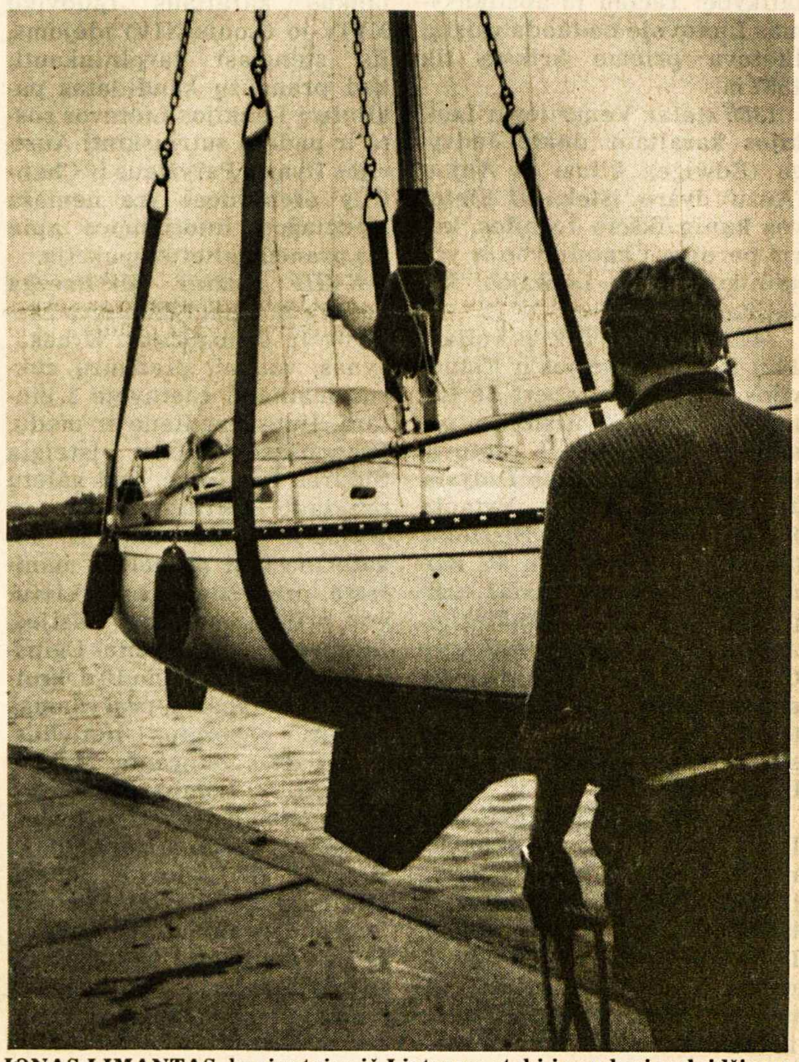

JONAS LIMANTAS, buriuotojas iš Lietuvos, stebi į vandenį nuleidžiamą, Olandijoje pirktą jachtą, su kuria jis pasiryžęs apiplaukti pavojingą Horno iškyšulį prie Ugnies žemės salos Argentinoje

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

NORDLAND EXPRESS

Nemokamas siuntinių paėmimas

Toronte ir apylinkėse susitarus tel. **535-5000**
Hamiltone ir apylinkėse kiekvieną pirmadienį susitarus tel. **1-800-561-3113**
(Tuščias dėžes galite nusipirkti "Talka" kredito kooperatyve, 830 Main St. East)
Wasagoje, Collingwoode, Barrie kiekvieną pirmąjį mėnesio sekmadienį, skambinti tel. **1-800-561-3113**
Windsore, Londone, Delhi kiekvieną antrąjį mėnesio sekmadienį, skambinti tel. **1-800-561-3113**
St. Catharines, Wellande, Niagaroje kiekvieną trečiąjį mėnesio sekmadienį skambinti tel. **1-800-561-3113**

Už pietinės Ontario provincijos ribų

Mes jums siūlome naudotis greitu ir nebrangiu U.P.S. (United Parcel Service) patarnavimu siunčiant savo siuntinius į mūsų sandėlius.

Telefono apylinkių numeriai:	Skambinkite U.P.S.
416, 519, 705	1-800-668-7100
613, 514	1-800-465-2876
403, 604	1-800-665-2781

Kainos

Laivu iš Toronto siuntiniai išvežami kas antrą trečiadienį. Siuntinio kainos yra **$7.50** už kubinę pėdą, plius $15 pristatymas, bet kur Lietuvoje (iki 55 kg arba 120 svarų).
Lėktuvu iš Toronto siuntiniai išvežami kiekvieną šeštadienį 10 v.r. Kaina už kg **$4.75** plius $15 už pristatymą bet kur Lietuvoje.

Standartiniai maisto siuntiniai

Nordland Express siūlo jums įvairaus maisto siuntinius, pristatomus per dvi savaites. Skambinkinte mums dėl kainoraščių.
Nordland Express 1650 Bloor Street West, Toronto, Canada M6P 4A8.
Darbo valandos: 9 val. ryto iki 6 val. vakaro visomis dienomis, išskyrus sekmadienius.
Skyrius: 164 Willowdale Avenue, North York, Ontario
(9 val. ryto iki 6 val. vak. nuo pirmadienio iki penktadienio).

DABAR *perkelkite JAV ar Kanados dolerius į Lietuvą čekiu ar pinigine perlaida*

Nordland Express perduoda pinigus – greitai ir saugiai – tiesiai gavėjui ir gauna iš jo perdavimo patvirtinimą. Perkėlimo mokestis – tik 4% plius $15 už pristatymą.

	JAV dol.	Kan. dol.
Perkėlimo suma	....	....
Perkėlimo mokestis - 4%	....	....
Pristatymas	....12.00.	....15.00.
Viso		

Siuntėjas: .... Gavėjas : ....
....
....
Tel: .... Tel: ....

Išrašykite čekį ar piniginę perlaidą ***Nordland Express*** vardu ir siųskite:
Nordland Express, 1650 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 4A8.
Daugiau informacijų gausite paskambinę **tel. (416) 535-5000, FAX (416) 535-5001**.

Koncerto programos atlikėjai Vasario 16 gimnazijos Kalėdų eglutės iškilmėje Nuotr. M. Šmitienės

Nuo Gedimino iki dabarties

Gijos, jungiančios Lietuvą ir Prancūziją

Šimtmetinės gijos – politinės, kultūrinės, mokslinės, religinės sieja abi šalis per beveik septynis šimtmečius

DOC. LAURYNAS SKŪPAS,
Paryžius

Gyvenant ir dirbant Prancūzijoje, nors ir laikinai, kilo mintis truputį patyrinėti istoriją ir paieškoti šios šalies pėdsakų tiek senoje, tiek ir dabartinėje Lietuvoje.

1323 metai. Lietuvą valdo Gediminas, pagonis. Avinjono popiežius Jonas XXII pasiunčią į Lietuvą du prancūzų legatus: Barthelemy, Alet'o vyskupą, ir Bernard'ą, Puy kunigą. Jų misija – pagreitinti lietuvių pagonių atsivertimą į katalikybę. Tačiau jų apsilankymas Lietuvoje neduoda vaisių. Lietuva priėmė krikštą tik 1387 m.

1385 metai. Vengrijos ir Lenkijos karaliaus duktė Jadvyga (Edwige), kilusi iš Anjou (Anžu) dvaro, išteka už Lietuvos kunigaikščio Jogailos, kuris pereina į katalikybę ir yra vainikuojamas Lenkijos karaliumi.

1413-14 metais ir kiek vėliau, 1421 m., Burgundijos ir Flandrijos riteris Ghillebert de Lannoy, pirmasis užsienio pasiuntinys, atvyksta į Lietuvą, kurią valdo Vytautas Didysis. Jis svečiuojasi pas Vytautą Posuro pilyje, netoli Birštono, (istorikai, pavyzdžiui, P. Klimas, Posurą laiko Punia), susipažįsta su jo žmona, dukterimi Anastazija-Sofija ir dukraite Ona. Ghillebert de Lannoy apsistoja Kaune ir apie šį miestą rašo taip: "Aš matau didelį sutvirtintą miestą Caune su labai gražia didele pilimi".

XVI amžius. Prancūzijos ir Lietuvos ryšiai tampa glaudesni. 1558 m. jėzuitai atsiliepia į Prancūzijos Jėzuitų ordino kvietimą kovoti su eretikais Lietuvoje ir 1559 m., Tėvo Pierre le Fevre vadovaujami, atvyksta į Vilnių. Juos padrąsina ir remia Anjou kunigaikštis Henri. 1573 m. Lietuvos ir Lenkijos didikai pasiūlo savo sostą Prancūzijos karaliaus broliui Henri de Valois. Pastarasis sutinka, bet Lietuvoje išbūna tik vienerius metus, nes 1574 m., mirus Karoliui IX-jam (Charles IX), jis atšaukiamas į Prancūziją.

Prancūzijos jėzuitams, atvykusiems iš Monmartro, mes dėkingi už katalikiškos literatūros leidimą Vilniuje, už bibliotekos ir kolegijos įsteigimą 1570 m. Ši kolegija 1579 m. tampa universitetu.

XVII amžius. Trys Lenkijos karaliai (didieji Lietuvos kunigaikščiai) veda prancūzes, o Claire de Mailly, karalienės Marie-Louise dvaro dama, 1650 m. išteka už Lietuvos kanclerio Kristoforo Paco (Christophore Pac), kuris ilgą laiką oficialiai palaiko prancūzų užsienio politiką. Būdamas palankus karaliaus Liudviko XVIV-jo (Louis XIV) idėjoms, jis stengiasi tarpininkauti, kad prancūzų kandidatas pakliūtų į Lenkijos-Lietuvos sostą ir padėtų sutriuškinti Austrijos Dvarą. Paryžiaus ir Chantilly archyvuose yra nemaža medžiagos, liudijančios apie šią prancūzų-lietuvių akciją.

XVIII amžius. Užsimezga prekybiniai santykiai tarp Lietuvos ir Prancūzijos. Druska, vynas, vaisiai, prancūzų cukrus mainomi Lietuvoje į gintarą, linus, medieną ir medų. Prancūzas Colbert įsteigia Šiaurės bendrovę, kad galėtų prekiauti Baltijos regione.

1795-ji metai. Carienė Jekaterina II-ji paskelbia manifestą, pranešdama apie Lietuvos prijungimą prie Rusijos. Lietuvos grafas Mykolas Oginskis 1796 m. rugpjūčio 10 d. kreipiasi į Bonapartą, prašydamas apginti pavergtus lietuvius. Bonapartas supranta Mykolą Oginskį ir Lombardijoje tuo tikslu įsteigia išeivių legioną.

1812-ji metai. Napoleonas liepos 1 d. Lietuvoje sudaro laikinąją vyriausybę. Per visą 1812 m. Napoleono karinę akciją Vilnius buvo Didžiosios armijos užnugario administracijos napoleoniškų ryšių su Prancūzija centru.

Dar 1807 m. Napoleonas lenkų kunigaikščiui Poniatovskiui yra pasakęs: "Lietuva – tai kraštas ir tauta, kuri nepaprastai skiriasi nuo Lenkijos" ir kad "reikia užmiršti visam laikui apie Lenkijos sąjungą su Lietuva". Lietuviai tikėjo, kad Napoleonas juos

Reikia pripažinti, kad Napoleono nuomonė apie Lietuvą, kurią citavome, atkreipė prancūzų intelektualų dėmesį. Rašytojas Prosper Merimee pirmasis susipažista su Lietuva, labai vertina liaudies dainas ir parašo prancūziškai novelę lietuvišku pavadinimu "Lokys".

Elisee Reclus, šiuolaikinės geografijos tėvas, pasako daug šiltų žodžių apie lietuvybę. Istorikai Ernest Lavisse, Rambaud, Charles Seignobos savo darbuose šlovina Vytauto laikų Lietuvą. Vilniaus universitetas atveria savo duris prancūzų profesoriams. Medikai, skulptoriai, botanikai atvyksta dėstyti į universitetą. Profesorius Gilber (Žiliberas) pirmasis aprašo Lietuvos augmeniją, sudaro augalų atlasą. Jo vardą mini ir šių dienų botanikos specialistai. Nuo 18 a. pabaigos universitete dėstoma prancūzų kalba.

XIX amžiuje sustiprėja ryšiai tarp Prancūzijos ir Lietuvos katalikų.

XX a. pradžia. Prancūzija priima lietuvių tautinio atgimimo delegaciją, kuriai vadovauja p. Gabrys.

1917-ji metai. 30.000 lietuvių atvyksta į Prancūziją kovoti prancūzų pusėje.

1918-ji metai. Lietuva tampa nepriklausoma. Diplomatas ir poetas Oskaras Milašius prisideda prie prancūzų-lietuvių draugystės stiprinimo.

Tarpukary daug lietuvių mokosi Paryžiuje, o prancūzų lingvistas Antoine Meillet Lietuvoje studijuoja ir aprašo lietuvių kalbą. "Jei norite sužinoti, kaip kalbėjo mūsų protėviai, nuvažiuokite į Lietuvą ir paklauskykite, kaip kalba lietuvis valstietis", – rašė A. Meillet. Sakydamas "mūsų protėviai", jis turėjo galvoje indoeuropiečių protautę.

1923 m. Kaune įsteigiama draugija "Lietuva-Prancūzija" (pirmininkė – ponia Galvanauskas, prancūzė). Istorikas Henri de Chambon (1871-1955) ir etnografas Jean Mauclere (1877-1951) lankosi Lietuvoje ir ją aprašo savo knygose. Pedagogas R. Schmittlein'as dėsto prancūzų kalbą Kauno universitete, išleidžia vadovėlį "Douce France" (Mieloji Prancūzija). Vėliau R. Schmittlein'ą pakeičia Georges Matore. išgelbės iš carizmo jungo. Ši viltis giliai glūdėjo lietuvių sielose. Deja! Napoleonas neišlaisvino lietuvių. Po Napoleono pralaimėjimo daug lietuvių, palaikiusių imperatorių, emigravo į Paryžių.

1936 m. prancūzų kalba tampa pirmąja užsienio kalba Lietuvos gimnazijose.

1940 metai. Lietuva prievarta įjungiama į Sov. Sąjungą. Prancūzija oficialiai skelbia, kad Lietuva yra okupuota.

Sovietiniais laikais Lietuvos ir Prancūzijos ryšiai buvo epizodiški. Tačiau prancūzų intelektualai G. Matore, A. Greimas ir kiti drauge su Lietuvių bendruomene Paryžiuje aiškina prancūzų visuomenei, kad Lietuva pavergta, kad jos likimas sunkus ir tragiškas.

Eskadrilės "Normandija-Nemunas" susiformavimas Lietuvoje (Alytus, Kaunas) Antrojo pasaulinio karo metu ir prancūzų lakūnų buvimas tenai palieka gilų įspūdį vietiniams žmonėms.

1990 metai. Lietuva vėl nepriklausoma. Prancūzija sveikina Lietuvą. 1991 m. Prancūzija pripažįsta mūsų valstybę, pasikeičiama ambasadomis. 1992 m. rudenį į Vilnių atvyksta Prancūzijos prezidentas F. Mitterand.

Dar 1989 m. Vilniuje atgaivinama draugija "Lietuva-Prancūzija" (pirmininkas – vicerektorius prof. R. Pavilionis). Įsteigti draugijos skyriai Kaune, Palangoje, Šiauliuose, Panevėžyje. Prancūzijoje įsteigiamos draugijos "Alzasas-Lietuva", "Provansas-Lietuva" ir kitos. Visos draugijos atlieka didelį kultūrinį darbą, organizuoja parodas, studentų ir moksleivių bendras stovyklas ir pan.

Abiejų šalių suartėjimui padeda Lietuvos skyrius prie UNESCO, ypač jo vadovė ponia Ugnė Karvelis.

1994 metai. Vilniuje ir Kaune atidaromas prancūzų kultūros centras. Pamažu plečiasi abipusis turizmas. Prancūzų Katalikų Bažnyčia, vienuolynai, TAIZE irgi padeda Lietuvai. Namažas nuopelnas tenka Vilniaus arkivyskupui monsinjorui R. Bačkiui, kuris šią darbo sritį koordinuoja.

Taip žingsnis po žingsnio abi šalys geriau pažįsta viena kitą ir tęsia senąsias, dar Gedimino laikais pradėtas Lietuvos ir Prancūzijos suartėjimo tradicijas.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

savaitraštis, didelio formato, 10 puslapių,
reguliari metinė prenumerata – $40.00,
rėmėjo – $50.00, garbės – $60.00
(JAV-se amerikietiškais)

Prašau siuntinėti "Tėviškės žiburius" ištisus metus šiam NAUJAM skaitytojui (metinė prenumerata $30.00)

Vardas, pavardė .....

Adresas .....

.....

.....

Siunčiu prenumeratą .....dol., auką ..... dol.

Laikraščio adresas:

"Tėviškės žiburiai"
2185 Stavebank Rd., Mississauga ,
Ontario, L5C 1T3, Canada

Norintiem susipažinti "Tėviškės žiburiai" siunčiami nemokamai keletą savaičių. Prašome pranešti tokių asmenų adresus. *ADMINISTRACIJA*

Tėvas svajojo, o sūnus įvykdė

Iš pokalbio su Montrealio lietuviškos radijo programos vedėju Liudu Stankevičiumi

— Ko siekėte steigdamas lietuvišką radijo programą?

— Duoti Montrealio lietuviams galimybę išgirsti lietuvišką žodį ir muziką radijo bangomis, kurios primintų paliktą Tėvynę, pagarsinti Lietuvą svetimtaučių tarpe, kurie klausosi šios radijo stoties programos.

— Ar neužtektų radijo programų, transliuojamų iš Lietuvos?

— Radijo programų iš Lietuvos visi mielai klausosi. Jos yra labai įdomios, tik, deja, nevisuomet gerai girdimos, o kartais ir visai negirdimos. Dėl to Lietuvai gal nereikėtų mokėti didelius pinigus už radijo transliacijas, jeigu mes čia tas programas retai girdime. Gal jie Lietuvoje apie tai nežino? Čikagos laidų mes Montrealyje negirdime.

— Kaip pavyko įsteigti lietuvišką programą?

— Radijo pusvalandžio programos idėja gimė mano tėvui Aleksandrui Stankevičiui, buvusiam Kauno radijo stoties viršininkui, atvažiavus į Montrealį. Jis vis galvojo apie lietuviškos radijo programos įsteigimą. Deja, jo planai neišsipildė – mirtis anksti jį išskyrė iš mūsų tarpo. Aš vis galvojau tą jo mintį įgyvendinti. Ir pagaliau, kai sužinojau, kad Montrealyje įsteigta nauja stotis, iš kurios bus transliuojamos įvairių etninių grupių programos, pagalvojau: kodėl ir lietuviai negalėtų turėti savo programos Montrealyje? Tai buvo vienintelė proga mano tėvo minčiai įgyvendinti. Dar ir žmonos paskatintas susitariau susitikti su CFMB naujos stoties direktorium Casimir Stanczykowski, lenku kultūrininku ir mūsų tautos bičiuliu, kurio rūpesčio ir palankumo dėka lietuviškoji radijo valandėlė buvo įsteigta ir 1963 m. spalio 6 d. įtraukta į tos stoties daugiakalbių programų sąrašą.

LIUDAS STANKEVIČIUS, Montrealio lietuvių radijo programos vedėjas

— Kas parengia visą medžiagą transliacijoms?

— Aš pats vienas planuoju ir organizuoju programas.

— Kam daugiausia dėmesio skiriate savo programoje?

— Visa mūsų radijo programa yra apie Lietuvą ir užsienio lietuvius.

— Ką manote apie išeivijos lietuvių santykius su tautiečiais Lietuvoje?

— Tiek Lietuvoje, tiek išeivijoje gyvenančių lietuvių bendradarbiavimas gal su laiku pagerės. Deja, dabar užsienio lietuviai tautiečiams Lietuvoje duoda daug pamokymų ir patarimų. Ten visi juos gražiai išklauso, bet daro savo.

— Ar Jūsų visuomeninė veikla bei darbas radijuje neapsunkina šeimos?

— Kol kas, ačiū Dievui, visur suspėju. Esu labai patenkintas savo šeima. Turiu 3 dukras, kurios buvo išauklėtos lietuviška dvasia. Jos visos laisvai kalba lietuviškai, prancūziškai, angliškai ir ispaniškai. Dabar jos visos jau yra ištekėjusios už lietuvių ir augina savo vaikus, kurie taip pat kalba lietuviškai.

— Tad sėkmės!

Kalbėjosi **kun. K. J. Ambrasas**

Naujieji dabartinės Lietuvos pašto ženklai. Dešinėje – Vytis; kairėje pašto ženklas, skirtas lietuvių alpinistų žygiui į aukščiausią pasaulio kalną Everestą paminėti Nuotr. M. Pranevičiaus

Lietuva vokiečių spaudoje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

se, knygnešius, kurie ir šiandieną laikomi tautiniais didvyriais. Minimas rašytojas K. Donelaitis (Donalitius), laikomas lietuvių literatūros kūrėju. Malonu, kad leidėjai išjungė politinį Klaipėdos krašto klausimą.

Krauju gesinamas karas

Ryšium su karu Čečėnijoje vokiečių spauda mini ir Lietuvą. Vokietijos užsienių reikalų komiteto pirm. Karl-Heinz Hornhues pareiškė, kad Jelcinas, kare su Čečėnija kelia dar didesnę baimę Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje bei Lenkijoje ir tuo pačiu, kenkia savo vedamos politikos tikėtinumui. Bavarijos parlamento atstovas Mykolas Glos pasakė, kad karas Kaukaze Baltijos valstybėse veikia kaip didžiausias nervų priepuolis. Tad visai teisingai Miunchene liberalinis dienraštis "Sueddentsche Zeitung" paskutinę 1994 m. dieną savo komentare pažymėjo, kad Rusija ir toliau lieka didelė kolonialinė imperija, toli nutolusi nuo demokratinių struktūrų. Mano artimo miesto "Mannheimer Morgen" dienraštis 1994 m. gruodžio 29 d. rašė: "Maskva užmiršo Afganistano pamoką ir patirtį Lietuvoje bei Latvijoje, kai Kremlius jėga mėgino išlaikyti skylančią sovietinę imperiją. Tas negali pasikartoti. Tačiau B. Jelcinas karą Kaukaze nori krauju užgesinti".

Prieš keletą metų B. Jelcino patarėju buvo lietuvių kilmės Genadijus Burbulis. Rusofilai privertė jį pasitraukti. Vokiečių spauda rašo, kad dabar patarėjų tarpe yra Otto Lacis, latvis.

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

jau tris jų turimus populiariausius kanalus. Tai buvo savotiška grasinimo taktika. Priimk papildomus naujus kanalus, jei nori išsaugoti turimuosius. Kvebeke ir N. Skotijoje tokia priverstinė taktika jau yra uždrausta įstatymu, bet jo dar neturi Ontario ir kitos provincijos.

Milijonierius Ted Rogers šį kartą susilaukė netikėto pralaimėjimo. Jį atnešė telefonais pradėtas masinis jo kabelio kanalų paslaugos atsisakymas. Tūkstančiai kanadiečių nutarė grįžti prie senųjų televizijos antenų ir laukti jau baigiamų paruošti naujųjų, kurios prieinama kaina atskleis tiesioginius ryšius su televizijos kanalais erdvių satelituose. Tada juos galės pasirinkti pats televizoriaus savininkas, nelaukdamas ultimatumu dvelkiančio T. Rogers firmos pasiūlymo. Jos vadovas Colin Watson nedelsdamas pranešė, kad buvo padaryta didelė klaida ir kad dėl jos dabar atsiprašomi kabelio televizijos kanalų klientai.

Jiems be jokio mokesčio naujuosius kanalus bus leidžiama žiūrėti ne tik sausio, bet ir vasario mėnesį. Tačiau T. Rogers firmos klientai, nenorintys naujųjų kanalų, vis dėlto patys turės jų atsisakyti faksu 1-800-331-2322. Atsisakantiems bus palikti visi lig šiol gauti antrosios grupės kanalai. Dienraštis "The Toronto Star" rašo, kad T. Rogers firma savo televizijos kabelio klientams du kartus raštu praneš padarytos klaidos atitaisymą. Prie jo bus pridėta pašto ženklo nereikalinga kortelė. Klientui tik reikės paženklinti, ar jis nori pasilikti buvusiojoje antrojoje grupėje, ar galbūt priimti paslaugas pabranginančius naujuosius kanalus. T. Rogers firma nusiskundžia, kad dėl padarytos klaidos ji gali susilaukti 30-50 milijonų dolerių nuostolio. Esą jai reikės sumokėti už tų naujų kanalų paruoštas ir du mėnesius nemokamai transliuotas laidas.

Sunku pasakyti, ką pasirinks dabartiniai T. Rogers kabelinės televizijos kanalų firmos klientai. Antrojoje grupėje jau ir dabar yra daug kanalų, prie kurių žiūrovai spėjo priprasti. Ne visų programos yra geros, bet pasirinkimas pakankamai didelis. Didžioji dalis naujųjų kanalų programiniu požiūriu nėra aukšto lygio. Netrūksta pasikartojimų iš ligšiolinių kanalų, beveik visuose kanaluose jau rodytų senų filmų.

Tad nenuostabu, kad daug kam kyla klausimas – ar mums tikrai reikia dar septynių kanadiškų kanalų, kai juose netrūksta įprastinio amerikietiškos televizijos atspalvio? O jo mes juk turime ir ligšiolinių kanalų programose. **V.Kst.**

Judinamas Karaliaučiaus klausimas

Baltijos vienybės (Baltic Unity) konferencija "Karaliaučiaus (Tvangstė) krašto problemos" įvyko 1994 m. lapkričio 26 d. Kaune. Dalyvavo Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovai - iš viso 400 asmenų ir daugiau kaip 200 svečių. Padaryta 14 pranešimų. Kalbėjo V. Landsbergis, A. Smailys ir R. Ozolas (politinė dalis); R. Batūra, V. Bagdonavičius, G. Bagatais, V. Nezgada, A. Gustaitis, G. Šamborskis, D. Bakanienė, N. Kairiukštytė, A. Gureckas, A. Matulevičius ir A. Cizikas (istorinė dalis).

Konferencijos rezoliucijoje pasisakyta, kad reikėtų sušaukti tarptautinę konferenciją Karaliaučiaus krašto problemoms spręsti; atstatyti buvusius vietovardžius; prašyti Baltijos valstybių universitetus skirti stipendijas Karaliaučiaus krašto akademiniam jaunimui; transliuoti laidas Karaliaučiaus kraštui; įsteigti baltiečių kalbų ir istorijos katedras Klaipėdos universitete; bei savaitraštį, skirtą Karaliaučiaus krašto problemoms; siekti lietuvių teisių kultūros-švietimo, tikėjimo ir kt. srityse; įsteigti Lietuvos verslo, prekybos ir kultūros centrą Karaliaučiaus krašte; kreiptis į Lietuvos seimą ir vyriausybę, kad nebūtų pasirašyta karinio tranzito sutartis su Rusija; siūlyti Lietuvos valdžiai priimti įstatymą, kad lapkričio 30-toji būtų Mažosios Lietuvos diena; pritarti Lietuvos tautininkų sąjungai dėl vykdomos gyventojų tautžudystės.

Konferencija įvyko Vytauto Didžiojo universiteto patalpose. Dalyvius pasveikino un-to rektorius prof. dr. B. Vaškelis.

Inf.

KAIRYS BALTIC EXPEDITING

$$$$ SIUNČIAME DOLERIUS Į LIETUVĄ $$$$

Greitai ir garantuotai pristatome Amerikos ir Kanados dolerius gavėjui į rankas, ir pasirašytą pakvitavimą jums atsiųsime. Persiuntimas iki $2,000.00 4% plius pristatymas. Siunčiant daugiau kaip $2,000.00 tik 3% plius pristatymas. • Siunčiant didesnes sumas, yra nuolaida. • Galime nuvežti į Lietuvą palikimus ir Lietuvoje sutvarkyti pas notarą. • Važiuojant jums ilgesniam laikui į Lietuvą, mes galim persiųsti jūsų pensijos pinigus pagal jūsų nurodymus.

	AMERIKOS DOL.	KANADOS DOL.
Siunčiama suma	$	$ .....
Patarnavimas 4% arba 3%	.....	.....
Pristatymas į rankas	..... 12.00	..... 15.00
Iš viso:	$ ..... .00	$ ..... .00
Siuntėjas:	Gavėjas:	
.....	.....	
.....	.....	
Tel.	Tel.	

Rašyti čekį arba pašto perlaidą (money order) KAIRYS BALTIC EXPEDITING ir siųsti
517 Fruitland Road, Stoney Creek, Ontario L8E 5A6. Turėdami klausimų skambinkite
Vytui ar Genei Kairiams, tel. 905 643-3334, fax 905 643-8980

• **Tauta yra marga, įvairi. Reikia ją tokią priimti ir pakęsti: pakanta, solidarumas, vienybė yra pačios stipriausios tautos tvirtovės . . . (J. Aistis)**

Gyvenimo vainikas - Nobelio premija...

GERBIAMAS IR MIELAS
POETE, DAKTARE
BERNARDAI BRAZDŽIONI, –

nuoširdžiai sveikiname! Linkime – pasidžiaugti septyniasdešimties metų kūryba ir dar bent dešimtmetį praturtėti naujais eilėraščiais.

Esate sakęs, kad "pirmą eilutę Jums duoda Dievas", o paskui . . . eilės liejasi iš savęs, ir sau ir kitiems . . .

Protingi Kauno Vytauto Didžiojo universiteto žmonės, kurie pripažino Jums garbės doktorato laipsnį – jo tikrai esate vertas.

Doktoratas – tai mokslo šaltinių sutelkimas į disertaciją, giliai juos išmąstant ir įsisavinant. Jūsų, Poete, garbės doktoratas – ne vien literatūros mokslo pažinimas, o ir dvasinių lobių, su įžvalga į tautos gelmes, kaupimas į kūrybą, jos eilėraščiais skleidimas net kelioms kartoms, nuo vaiko iki jaunuolio, brėstančio poeto. Jūsų kūryba ne vien žavėjo, bet ir auklėjo, ir guodė, žadino viltį skaitančiam lietuviui kur jis bebūtų – Kaune, Vilniuje, Vorkutoje ar Vakarų pasauly.

Brazdžionio kūryba – menas ir mokslas, subtilus skaitytojo kėlimas iš medžiaginio į dvasinį pasaulį ir kreipimas žvilgsnio į amžinąsias tiesas, į Aukščiausią Kūrėją. Tai paguoda iš Lietuvos išblokštam lietuviui, tai džiaugsmas, sąmonės žvilgsnis, tarytum kelrodė žvaigždė į tėviškę.

Klasiškai turtinga ir savita poezijos forma – lyg šauksmas ir pranašystė, tai vėl susimąstymas dievybės ir tautos gelmių akivaizdoje. Įtaigus poetinis žodis – šaukiantis ir guodžiantis lietuvį ir įkvėpiantis gyvenimui (ne mirčiai – kaip teigė ignorantai).

Taigi, ne vien literatūros šaltinių ir kūrybos paslapčių žinojimas Jums suteikė garbės doktoratą, bet ir platus, turtingas kūryba gyvenimo kelias, net ir svetur alsuojant Tėvynės oru ir aspiracijomis, išgyvenant ir gamtos grožį, ir tautos priespaudų kančią, ir laisvės siekius bei jos atgavimo džiaugsmą. Jūsų kūryba – tvirtybė ir gairė, pakilumas ir viltis rašantiems – kolegoms – ir skaitantiems.

Čia ir esate vertas, Mielas Poete, premijų, garbės doktorato ir dar daugiau . . . Kūrėjas yra virš mokslo doktoratų (nors mokslininkai – irgi kūrėjai), ir Jūsų, Poete, septyni dešimtmečiai savitos poezijos daugiau verti, negu šiandien galime Jums išreikšti.

Jaunieji akademikai, ypač kalbininkai, humanistai, atkreipkite dėmesį. Jūs galėtumėte dar aukščiau iškelti Poetą, daugiau jo eilėraščių išversdami į kitas kalbas ir jį pristatydami kandidatu į Nobelio literatūros premiją. Per aukštąsias mokyklas jūs tai galite padaryti, – o jis to vertas.

Nobelio premija būtų jo gražaus, kūrybingo gyvenimo vainikas, drauge ir garbė bei garsas pasauly mūsų tebevargstančiai Lietuvai.

Toks mano įsitikinimas ir kolegiškas sveikinimas bei linkėjimas garbingajam Poetui.

Alė Rūta

1994 m. gruodžio 4 d.,
Los Angeles, CA

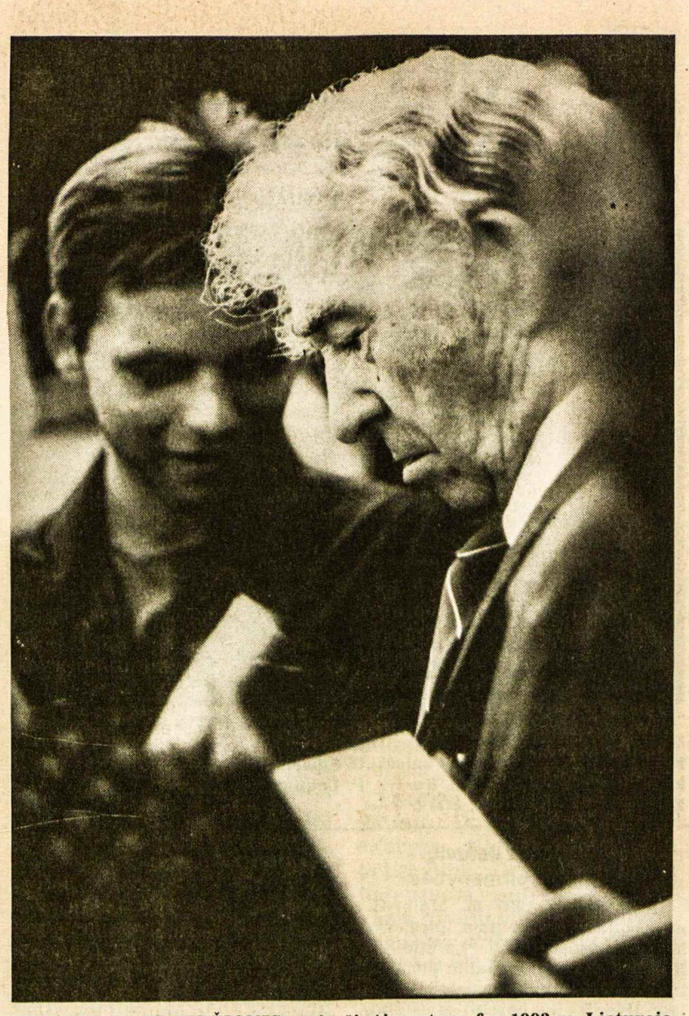

BERNARDAS BRAZDŽIONIS pasirašinėja autografus 1993 m. Lietuvoje
Nuotr. Alf Laučkos

Taip rašė Brazdžionis

**Taip rašyta
anais Atgimimo metais
(1989-1990)**

*Kad balti balandžiai
Neštų žemei taiką,
Žodžiais bombarduojam
Dangų visą laiką.*

*O dangaus paleistas
Tas Taikos balandis
Nepaliauja toliuos
Neribotuos sklandęs.*

*Gaudom jį kaip Dievo
Džiaugsmo gandą brangų.
Nepasiekęs žemės,
Grįžta jis į dangų.*

*Vandenynuos grimsta
Visos vilčių valtys –
Grįžta žemėn žiemos.
Grįžta sielon šaltis.*

Taip rašyta 1991 metais

*Kristau, Tavo valioj
Mes it Nidos smiltys,
Mūsų visos dienos,
Mūsų visos viltys.*

*Atradimų džiaugsmas,
Praradimų skausmas,
Tikim, Tavo meilės
Žodis nenuskaus mus.*

*Vandenys nurimsta,
Toliai nusiblaivo,
Išlipa keleiviai
Iš likimo laivo.*

*Grįžta vilčių valtys,
Vėtroj nenuskendę,
Baltą kaip svajonę
Regim vėl balandį.*

Taip rašyta 1992 metais

*Vandenynan grimsta
Visos vilčių valtys –
Grįžta žemėn žiemos,
Grįžta sielon šaltis.*

*Ten, kur mūsų šaknys
Su žeme suaugę,
Nuo žaizdų pagijus,
Viešpatie, nejaugi
Negana nelaisvės,
Negana Sibiro...
O chameleonai
Vėl viršun išniro...*

*Jėzau, Kūdikėli,
Tiesai, Laisvei gimęs, –
Viešpatie, nejaugi
Laisvės neverti mes?*

Taip rašyta 1993 metais

*Kartų kartos gimė,
Ėjo amžiai, eros,
Genčių daug prarijo
Žemė prasivėrus.*

*Erodai gyveno
Vėliai kaip gyvenę,
Pamotė vėl skriaudė
Podukrą pelenę...*

*Vėl atilos grįžę
Vedė hunų ordas,
Vėl kardai sužvango
Gedulo akorduos.
Viešpatie, vėl klausiam,
Ar žmogum gimei Tu,
Abeliam žudyti
Kainai kad ateitų?*

Taip rašyta 1994 metais

*Viešpatie, į žemę
Kūdikiu atėjęs,
Juk nebūsi mūsų
Neteisus Teisėjas.*

*Gimęs mūsų Meilei,
Nešti Tiesą, Taiką,
Seikėsi kiekvieno
Darbus pagal saiką,
Giedrią siųsi dieną
Ateičiai miglotai,
Kraujuje neplaus vėl
Rankų sau pilotai.*

*Po klastų, po melo,
Vėl atsitokėję,
Laukiame kaip laukę,
Tikim, kaip tikėję.*

"Santaros" žurnalo vyr. redaktorius ROMUALDAS NORKUS (kairėje) kartu su kitu žurnalistu STASIU LIPSKIU – leidyklos "Žuvėdra" Vilniuje direktoriumi
Nuotr. Ed. Šulaičio

Du nauji "Santaros" numeriai

Kultūros žurnalas Lietuvai ir išeivijai

EDVARDAS ŠULAITIS

Jau esame rašę apie Kaune leidžiamą kultūros žurnalą Lietuvai ir išeivijai "Santarą", trumpai apžvelgdami šio žurnalo penkiolika numerių. Jis buvo pradėtas leisti 1989 m. vasarą, kai Lietuvoje vyko politinės ir kitokios savitarpio "kovos"(jos ir dabar dar nėra užgesusios), todėl nenuostabu, kad šis leidinys pasirinko senovės išminčių šūkį: "Procul omnis esto clamor et ira!" ("Tebūnie toli riksmas ir pyktis"). Žurnalo leidėjai jautė reikalą ne tik savo tarpe Lietuvoje vienytis, bet ir mažinti kliūtis, skiriančias Lietuvos ir išeivijos lietuvius.

Tada buvo pabrėžiamas teiginys: "Mes juk visi kalbame savo tėvų kalba, mąstome šios žemės gamtos išmokytomis sąvokomis, pasaulį matome savo paveldėtu dvasios jutimu". Toks užsimojimas vienyti visus, ypač užsienyje gyvenančius lietuvius su tėvyne, prigijo, ir šiandien jau savo rankose turiu 17 šio žurnalo numerių. O tie numeriai gana stambūs – dabar turi net 128 puslapius su daugybe iliustracijų, kurių dalis yra spalvotos. Leidėjas pasiliko tas pats – valstybinė spaustuvė "Spindulys" (pradžioje dar buvo minimas ir Lietuvos kultūros fondas). Pirmame numeryje sudarytoju pasirašė Romualdas Norkus, kuris vėliau tapo vyriausiu žurnalo redaktoriumi.

1994 m. vasarą žurnalas minėjo savo gyvavimo penkmetį ir nusprendė padidinti metinį žurnalo numerių skaičių. Nuo 1995-jų turėtų pasirodyti 6 numeriai, vietoje keturių, kaip iki šiol buvo. Taigi dar žadama ne tik gyvuoti, bet ir didinti savo apimtį. Tik ateityje norima keisti kiek medžiagos pobūdį, nes per penkerius metus žurnale buvo išspausdinta pakankamai medžiagos apie išeivijoje gyvenusius ar gyvenančius kūrėjus, politikus, duota jų kūrybos, atsiminimų ir kitokios medžiagos, kurios sovietmečiu tėvynėje nebuvo galima paskelbti. Dabar jau žadama daugiau atsidėti Europos valstybių kultūros, istorijos, papročių nagrinėjimui, nes, kaip teigiama, Lietuva natūraliai įauga į intelektualinį Europos gyvenimą.

Reikia manyti, kad ir toliau žurnalas dar spausdins išeivių kūrybą, nors gal jos bus ir mažiau. Kažkodėl šis žurnalas taip ir nesusilaukė populiarumo išeivijos lietuvių kultūrininkų tarpe; gal todėl, kad jis nesiangažavo kokiai nors specifinei pasaulėžiūrinei grupei.

Naujai gautuose "Santaros" numeriuose randame daug vertingos medžiagos apie išeivius. Štai 16 nr. viršelyje randame Ados Korsakaitės-Sutkus dailės kūrinį "Tebūna šviesa", o antrame viršelio puslapyje – Vytauto V. Virkaus pieštą Marijos Gimbutienės knygženklį. Yra pasikalbėjimas su Čikagoje gyvenančia dailininke Magdalena Birute Stankūniene (įdomu, kad jos ir mergautinė pavardė buvo Stankūnaitė). Įdėti ir trys šios dailininkės spalvoti kūriniai, Algimanto Kezio fotografuota dailininkės nuotrauka.

Šiame numeryje rašoma apie verslo ir ekonomikos profesorių Rimą Kalvaitį, dėsčiusį JAV ir Anglijoje, o paskutiniu metu Lietuvoje – Vytauto Didžiojo universitete. Pasirodo, R. Kalvaitis yra ne tik mokslininkas, bet ir poetas. Tai matyti iš čia spausdinamų jo šešių eilėraščių.

Yra informacija ir apie Lietuvoje palaidotą mokslininkę Mariją Gimbutienę, įdėta jos kalba, pasakyta 1993 m. suteikiant jai garbės daktarės vardą Vytauto Didžiojo universitete.

Juozas Jasaitis ir Henrikas Nagys dėsto apie rašytoją Julių Kaupą. Įdėta keletas jo trumpų kūrinių.

Išspausdintas neseniai mirusio Vlado Būtėno rašinys – "Pirmoji Amerikos lietuvių sostinė – Shenandoah". Edvardas Šulaitis rašo apie J. Kreivėną. Įdėta nemaža Algimanto Kezio meniškų nuotraukų bei jo tekstas "Dvigubos ekspozicijos".

Išeivius liečiančios medžiagos yra gausu ir "Santaros" 17 nr. Čia sužinome apie Lietuvai daug meno turtų padovanojusį M. Žilinską Vytauto Jakelaičio straipsnyje "Mykolas Žilinskas – Aš visą gyvenimą Lietuvoje", Alekso Dabulskio rašinyje "Svečias su knyga" pristatomas Jonas-Pranas Palukaitis, kurio didžiulę knygą bibliografinį veikalą "Lietuvių periodika Vakarų Europoje 1944-1952" neseniai išspausdino "Žurnalistikos" leidykla Lietuvoje.

Gana daug vietos skirta architektui Jonui Mulokui, jo kūrybai. Įdėta jo ir V. Zubovo laiškų, J. Muloko projektuotos Kristaus atsimainymo šventovės Maspete nuotrauka. Šiame numeryje išspausdinta Petronėlės Orintaitės novelė "Na, gražuole Glora!" Rašoma apie neseniai mirusį dailininką, grįžusį į Lietuvą Adolfą Valešką (pridėtos trys jo kūrybos spalvotos nuotraukos).

Čia tegalėjome apžvelgti tik dalį šiuose numeriuose tilpusios medžiagos, ypač tos, kuri liečia išeiviją ar jos žmones. Nevisa ta medžiaga buvo specialiai paruošta "Santarai" – dalis yra perspausdinta iš kitų leidinių, tačiau Lietuvoje ji yra spausdinama pirmą kartą.

("Santara", Gedimino 10, 3000 Kaunas, Lithuania)

Lietuva Brazilijos prezidento iškilmėje

Lietuvos ambasadorius Venezuelai dr. Vytautas A. Dambrava atstovavo Lietuvai naujai išrinkto Brazilijos prezidento Fernando Henrique Cardoso inauguracijos iškilmėje Brasilia mieste 1995 m. sausio 1 d. Dalyvavo 111 savo kraštams atstovaujančių asmenų, jų tarpe 8 valstybių prezidentai.

Iškilmė prasidėjo Planalto rūmuose įgaliojimo raštų įteikimu, pareigų perdavimo aktas įvyko Valstybės kongrese. Naujasis prezidentas F. H. Cardoso savo kalboje iškėlė socialinio teisingumo, švietimo bei sveikatos apsaugos klausimus, pasižadėjęs subalansuoti krašto biudžetą.

Po kalbos sekė trumpas karinis paradas. Vakare užsienio reikalų ministerijos rūmuose įvyko apie 3000 svečių sutraukęs inauguracijos pobūvis, kuriame ambasadorius dr. V. Dambrava perdavė Lietuvos prezidento sveikinimus ir pageidavimą dar šiais metais aplankyti Braziliją. Prez. Cardoso sakė, kad laikysiąs garbe ir malonumu priimti ir pasveikinti draugiškosios Lietuvos prezidentą.

Ambasadorius dr. V. Dambrava pokalbyje su lordu Leon Brittan padėkojo už rodomą Lietuvai palankumą galimai greičiau gauti Europos sąjungoje nepilnateisės narystės statusą. Britų ambasadorius Venezueloje G. Flynn neslėpė lordo Brittan simpatijų Lietuvai ir pastebėjo, kad pastarajam rūpi tik du dalykai: Didžioji Britanija ir Lietuva. **Inf.**

Atsiųsta paminėti

BALTIC STUDIES NEWSLETTER, vol. XVIII 4(72) nr. 1994 m. gruodis. Red. Janis Gaigulis, leidžia AABS, 20 psl. informacinis leidinys, tiražas 6500 egz.

MUZIKOS ŽINIOS, 245 nr. 1994 m., 56 psl. ir viršeliai; redaguoja K. Skaisgirys ir St. Sližys, leidžia Šiaurės Amerikos lietuvių muzikų s-ga, prenumerata $5 metams. Administracijos adresas: Ant. Giedraitis, 7310 So. California Ave., Chicago, Il. 60629, USA.

KARDAS, 7-8 nr. 1994 m. trimėnesinis istorinis tautinės minties žurnalas, 44 psl. ir viršeliai; leidžia Lietuvos atsargos karininkų sąjunga, vyr. redaktorius Ant. Martinionis. Adresas: Box 1847, 2043 Vilnius-43, Lietuva; spausdina valstybinė įmonė "Spauda". Kaina – 2.60 Lt.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Dail. Nijolė Vedegytė-Palubinskienė, JAV Klivlande (Cleveland) gyvenanti grafikė, laimėjo pirmąją premiją Amerikiečių grafikų draugijos prieš Kalėdas kaimyninėj Ohio valstijos Willoughby vietovėj surengtoj parodoj.

Dr. J. Basanavičiaus valstybinė 1994 m. premija Lietuvoje prieš Kalėdas buvo paskirta iš jos 1944 m. pasitraukusiam ir dabar JAV gyvenančiam tautosakininkui dr. Jonui Baliui, etnografiją ir folklorą studijavusiam Kauno, Austrijos Grazo ir Vienos universitetuose. Laureatas yra dirbęs dėstytoju Vytauto Didžiojo universitete Kaune, docentu ir tautotyros katedros vedėju Vilniaus universitete, parašęs daug darbų tautosakos temomis. Atgimusioj Lietuvoj įsteigta valstybinė dr. J. Basanavičiaus premija 1992 m. buvo paskirta liaudies dainų atlikėjai Veronikai Povilionienei, 1993 m. — didžiųjų kraštotyros ekspedicijų vadovams ir vietinio pobūdžio monografijų autoriams: geografams jau mirusiam Česlovui Kudabai ir Rimvydui Kunskui, etnografui Vaciui Miliui, folkloristui Norbertui Vėliui, kalbininkui Aloyzui Vidugiriui, istorikui Antanui Tylai. 1994 m. dr. J. Balio laimėta premija — 5.500 litų. Ja jis pagerbtas už lietuvių folklorui ir etnologijai reikšmingus darbus. Dr. J. Basanavičiaus premijos įteikiamos Vasario šešioliktosios minėjimuose. Vilniuje jau išleista dr. J. Balio knyga "Lietuvių kalendorinės šventės", ruošiama spaudai "Vaikystė ir vedybos", planuojama pakartotinai išleisti jo "Lietuviškas pasakas".

Septyniasdešimt šeštoji vokiečių baltistų konferencija 1994 m. rudenį buvo surengta Berlyno valstybinėje bibliotekoje. Jai vadovavęs prof. Raineris Eckertas priminė, kad pirmoji įvyko 1964 m. Tada buvo minima K. Donelaičio 250 metų gimimo sukaktis, vokiečiams baltistams vadovavo lietuvių tautos bičiulis prof. V. Falkenhanas. Dabartinis vadovas prof. R. Eckertas aptarė paskutiniuosius baltistų renginius Klaipėdoje ir Čikagoje, neužmiršdamas ir Klaipėdoje paminėtos Karaliaučiaus universiteto 450 metų sukakties. Berlyne gyvenanti E. J. Bukevičiūtė kalbėjo apie Vilniuje 1994 m. birželio 21 d. įsteigtą Pasaulio lituanistų bendriją, pakeitusią išeivijoje nuo 1952 m. kovo 2 d. veikusį Lituanistikos institutą. Iš Vilniaus atvykęs žymusis baltistas V. Mažiulis nagrinėjo baltų kalbų skirstymo problemas. Miunchenietis J. G. Range supažindino su neseniai išleista baltų kalbų knyga "Die baltischen Sprachen". Sekančią Vokietijos baltistų konferenciją žadama surengti 1995 m. gegužės mėnesį.

Stasys Santvaras poetas, dailininkas ir dramaturgas, gimęs 1902 m. gegužės 27 d. Rūstekoniuose, dabartiniame Jurbarko rajone, mirė 1991 m. balandžio 12 d. Bostone. Lietuvoje jis nebuvo užmirštas ir sovietmečio laikotarpyje. Ten buvo skaitomi prieškaryje išleisti jo kūriniai, o 1984 m. Vilniuje buvo išleista ir jo poezijos rinktinė "Lyrika", skaitytojus stebinusi kalbiniu posmų sklandumu. Prasidėjus Lietuvos atgimimui, Jurbarko centrinė biblioteka surengė S. Santvaro kūrybos vakarą. Jis atsiliepė ne tik laiškais, bet ir dešimtimi atsiųstų savo knygų. Po mirties bibliotekos darbuotojai susirašinėjimą tęsė su velionies žmona Elena, atsiuntusia dar aštuonias jo knygas. Vytauto Kutkevičiaus pranešimu "Dienos" 1994 m. lapkričio 19 d. laidoje, Jurbarko centrinė biblioteka dabar jau turi visas Lietuvoje bei išeivijoje išleistas S. Santvaro knygas, nemažai surinktų nuotraukų apie jo gyvenimą ir veiklą. Rūstekoniuose, kur buvo gimtoji sodyba, lankytojų laukia velionies atminimui pastatytas koplytstulpis. Daug svečių iš Kauno susilaukė Jurbarko kultūros namuose S. Santvarui skirtas literatūros vakaras "Žinau, kuo būsiu aš". Jame atsiminimais dalijosi Eleną ir Stasį Santvarus Bostone aplankę kauniečiai poetas Robertas Keturakis ir aktorė Rūta Staliliūnaitė. Pastaroji su aktoriumi Egidijumi Stanciku vakaro dalyviams skaitė S. Santvaro eilėraščius. Juos su Elenos ir Stasio Santvarų laiškais supažindino Kauno viešosios bibliotekos kultūrinių renginių vadovė D. Kazlauskienė. Dalyviai susipažino su S. Santvaro atminimui surengta paroda, išgirdo iš įrašo dainoje skambantį jo balsą.

Lietuvos mokslų akademijos biblioteka 1994 m. spalio mėnesį surengė parodą "Vilniaus krašto lietuviai lenkų okupacijos metais". Parodai buvo sutelkta nemažai ankstesnių bei vėlesnių leidinių lietuvių, lenkų, anglų ir prancūzų kalbomis apie Vilniaus krašto problemas 1919-39 m. Parodoje buvo ir dabar jau retai beužtinkamų Vilniaus pasų, kuriuos 1932 m. išleido Vilniui vaduoti sąjunga, septynių skirtingų kainų klijuojamais ženkliukais telkusi lėšas Geležiniam Vilniaus fondui.

V. Mykolaičio-Putino poezijos vakarą Marijampolėje surengė P. Kriaučiūno vardo viešoji biblioteka. Jo eilėraščius prie šiam poetui skirto paminklo ir pačioje bibliotekoje skaitė buvęs pirmasis Marijampolės dramos teatro aktorius bei rež. Kazys Tumkevičius, ištrauką iš romano "Altorių šešėly" — žurnalistė A. Sipienė.

Adventui skirtų nuotraukų parodą Plungės kultūros namuose surengė ten gyvenantis fotografas Alfonsas Beresnevičius, dirbantis akcinėje bendrovėje "Minija". Parodai jis buvo sutelkęs nuotraukas savo ciklų apie Vilniaus šventoves, liaudies meistrų sukurtus koplytstulpius, kryžius ir vykstančius atlaidus. Nemažai nuotraukų parodos lankytojus supažindino su Plungės ir Alsėdžių miestelio apylinkių istorija. A. Beresnevičius fotografuoja jau 30 metų. Tad turi kelis tūkstančius nuotraukų ir negatyvų medžiagos Žemaitijos bei Lietuvos istorinėms studijoms.

Pirmoji Lietuvos santarvės premija 1994 m. antrąją Kalėdų dieną Vilniaus rotušėje buvo įteikta jos pirmuoju laureatu tapusiam poetui Justinui Marcinkevičiui. Šia premija dabar kasmet bus pagerbiamas asmuo arba jų grupė už lietuvių tautą vienijančią ypatingą veiklą. Premiją įsteigė ir ją finansuoja panevėžietis verslininkas Julius Kazėnas, individualios firmos "Kajus" vadovas, šiam tikslui suorganizavęs Lietuvos santarvės fondą. Pirmąją premiją paskyrė šio fondo tarybos nariai prof. A. Gaižutis, filosofas A. Juozaitis, "Žemės ūkio" banko pirmininko pavaduotojas V. Litvinas, Lietuvos pramonininkų konfederacijos prez. B. Lubys, rašytojas V. Martinkus, poetas kun. R. Mikutavičius, dėstytojas A. Nikžentaitis, "Krekenavos agrofirmos" vadovas A. Pekeliūnas, fondo sekr. L. Sukackienė, Lietuvos radijo ir televizijos vadovas L. Tapinas ir Vytauto Didžiojo universiteto rektorius B. Vaškelis. Kandidatais premijai buvo pasiūlyti: Justinas Marcinkevičius, Vilniaus arkivyskupas metropolitas Audrys Bačkis, Lietuvos seimo narys Antanas Būdvytis, Tėvas Stanislovas, monsinjoras Kazimieras Vasiliauskas, Atviros Lietuvos fondo tarybos pirm. Irena Veisaitė. Pagrindinis vertintojų dėmesys buvo skirtas kandidatų krikščioniškumui ir demokratiškumui. Premiją Justinui Marcinkevičiui įteikė Lietuvos prez. Algirdas Brazauskas. Ją sudarė 10.000 litų ir skulptūrėlė, vaizduojantį vaiką, grojantį dūdele.

Kompozitorius prof. Lionginas Abarius sukurtomis Mišiomis "Dieve, globok jaunimą" laimėjo pirmąjį lietuviškosios religinės chorų muzikos konkursą. Jo laureatai buvo paskelbti 1994 m. lapkričio 22 d. vėlyvą vakarą Vilniaus arkikatedroje bazilikoje. Ši diena yra skirta muzikos globėjai šv. Cecilijai. Pirmąją premiją prof. L. Abariui paskyrė vertintojų komisija, vadovaujama kompozitoriaus Broniaus Kutavičiaus. Dvi antrąsias premijas laimėjo Kristina Vasiliauskaitė už vaikų chorams sukurtas giesmes "Snaigių kalba" ir "Aleliuja užgiedokim". Grupei kompozitorių bei tekstų autorių taipgi paskirtos trys trečiosios ir dvi ketvirtosios konkurso premijos, rėmėjų įsteigti prizai. Laureatus pasveikino Vilniaus arkivyskupas metropolitas Audrys Juozas Bačkis, apdovanojimus įteikė vysk. Juozas Tunaitis. Šis religinės chorų muzikos konkursas buvo skirtas Juozo Naujalio (1869-1934) 125-tosioms gimimo metinėms. Jį surengė Vilniaus arkikatedra bazilika, Vilniaus miesto savivaldybės kultūros skyrius, Lietuvos muzikos akademija ir Lietuvos liaudies kultūros centras. Konkursu norėta ne tik pagerbti J. Naujalio atminimą, bet ir papildyti chorų repertuarą religinėmis giesmėmis.

V. Kst.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414
Anapilyje telefonas: (905) 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.
SKYRIUS ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	5.25%
180-364 d. term. ind.	6.00%
1 metų term. indėlius	6.25%
2 metų term. indėlius	7.00%
3 metų term. indėlius	7.25%
4 metų term. indėlius	7.50%
5 metų term. indėlius	7.75%
1 metų GIC-mėn.palūk.	7.00%
1 metų GIC-met. palūk.	7.25%
2 metų GIC-met. palūk.	8.00%
3 metų GIC-met. palūk.	8.25%
4 metų GIC-met. palūk.	8.50%
5 metų GIC-met. palūk.	8.75%
RRSP, RRIF ir OHOSP	3.75%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	7.25%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	8.00%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	8.25%
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind.	8.50%
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind.	8.75%
Taupomąją sąskaitą	3.50%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	4.00%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki	1.75%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	3.00%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo 8.50%

Sutarties paskolas nuo 8.50%

Nekiln. turto paskolas:
Su nekeičiamu nuošimčiu
1 metų 9.00%
2 metų 9.50%
3 metų 10.00%
Su keičiamu nuošimčiu
1, 2 ir 3 metų 7.00%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI per 56 milijonus dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

BVL ELECTRICAL ENGINEERING Licence E-2392

Taisau senas ir įvedu naujas:
• ELEKTROS INSTALIACIJAS • VĖSINIMO SISTEMAS
Taisau visų rūšių
• ŠALDYTUVUS • SKALBIMO MAŠINAS • ELEKTRINES PLYTELES
• DŽIOVINTUVUS • KITUS BUITINIUS ĮRENGIMUS
Skambinti **Vytui tel. 200-8960** arba **236-9071**, Toronte.
Greitas – sąžiningas – pigus patarnavimas. Visi darbai garantuoti pagal susitarimą.

BALTIC CONSTRUCTION

Remontas ir nauja statyba gyvenamųjų namų, parduotuvių, restoranų, įstaigų ir vasarnamių
• staliaus darbai • vidaus sienų įdėjimas • dažymas • elektros įvedimai • vandentiekio sistemos įvedimas • stogai • įvairūs cemento darbai • kiemų sutvarkymas • prieplaukos • garažai • tvoros • židiniai • virtuvės, vonios remontas ir apdaila • rūsių įrengimas • šildymo ir vėsinimo sistemų įvedimas • plytelių įdėjimas • pataisymai ir pritaikymai pagal invalidų ir senelių poreikius • nuosavybių priežiūra. • **18 metų patirtis** • **Nemokamas įkainavimas** • **Speciali kaina rudens ir žiemos laikotarpiui.** **Skambinti Pauliui Stanevičiui tel. (416) 604-1871 Toronte.**

DRAUDA

"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)
Tel. 416-251-4864, 416-251-4025, 416-251-4824
Namų: 905-277-0814
2334 Lakeshore Boulevard West, antras aukštas
Toronto, Ontario M8V 1B6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 35 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Countrywide
WESTSIDE REALTY INC.

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

290 North Queen Street, Suite 112,
Toronto, Ontario M9C 5L2
Tel. 416 767-9000 **Fax 416 620-8015**

DRAUDA

Gyvybės – verslo – namų – automobilių – sveikatos – kelionių – pensijų (RRSP, RRIF)
Greitas ir tikslus patarnavimas. Skambinkite
JUOZUI EIMIUI RAMUI
tel. 239-7733
namų 766-5857 FAX 234-5187
CHOLKAN INSURANCE BROKERS LIMITED
3836 BLOOR ST. W., ETOBICOKE, ONTARIO M9B 1L1
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

SPORTAS

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS.
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5.
telefonas (416) 766-5367

T.V.

"Aušros" B klasės krepšininkai sėkmingai rungtyniavę prieš bendraamžius Mississaugos "Monarchs". Klūpo iš kairės: J. Hurst, A. Janušonis, S. Kuliavas, A. Ignas. Stovi iš kairės: O. Smalenskaitė, A. Radtke, T. Skrinskas, S. Ignas (treneris), L. Ruslys, P. Leknickas, J. Obelienius. Nuotraukoje trūksta M. Turūtos Nuotr. Sig. Krašausko

Š. Amerikos lietuvių slidinėjimo pirmenybės

ŠALFASS-gos 1995 m. alpinistinės (kalnų) slidinėjimo pirmenybės įvyks vasario 25 d. "Loretto Ski Resort", Loretto, Ont., apie 40 mylių į šiaurę nuo Toronto. Pasiekti važiuojant Hwy 50 iki Loretto miestelio, nuo ten sekti ženklus. Vykdo Toronto LSK "Jungtis". Pradžia - 10 val. ryto. Registracija nuo 8.30 iki 9.30 ryto.

Programa: Slalomas ir didysis slalomas šiose klasėse: berniukams ir mergaitėms 9 m. ir jaunesniems, taip pat 10-12 m. amžiaus grupėje imtinai, jauniams ir mergaitėms 13-16 m. imtinai, vyrams ir moterims 17-34 m. imtinai, vyrams senjorams 35-49 m. imtinai, moterims ir senjorėms ir veteranėms 35 m. ir vyresnėms, vyrams veteranams I - 50-64 m. imtinai ir vyrams veteranams II - 65 m. ir vyresniems. Taipogi bus išvesti vyrų ir moterų absoliutūs laimėtojai nepaisant amžiaus.

Dalyvavimas atviras ne tik ŠALFASS-gos nariams, bet ir visiems lietuviams slidinėtojams, suvažiavusiems iš Lietuvos ir kitų kraštų į V-jų PLSŽ-nių kalnų slidinėjimo varžybas, įvykstančias 1995 m. vasario 23-24 d.d., "Blue Mountain Ski Resort", Collingwood, Ont. Dalyvių registracija atliekama iki 1995 m. vasario 18 d. imtinai pas pirmenybių vadovą, ŠALFASS-gos slidinėjimo komiteto pirmininką Rimą Kuliavą, šiuo adresu: 297 Kennedy Ave., Toronto, Ont., M6P 3C4. Telefonas: 416 766-2996, FAX 416 760-9843. Papildomai registruotis bei informacijas gauti, ypatingai gyvenantiems JAV-se, galima ir pas ŠALFASS-gos slidinėjimo k-to vicepirmininką Vytenį Čiurlionį, 19755 Upper Terrace Dr., Euclid, OH 44117. Telefonas: 216 481-1525, FAX 216 943-4485.

ŠALFASS-gos slidinėjimo k-tas ir centro valdyba

"Aušros" žinios

"Aušros" jaunieji krepšininkai dažnai rungtyniauja. Grupė B ir C (14-17 metų amžiaus riboje) yra gausi dalyviais, o taip pat turi vadovų, kurie organizuoja ir praveda rungtynes. Komandų treneris Stepas Ignatavičius-Ignas, jaunystėje buvęs geras krepšininkas, keletą kartų pripažintas geriausiu žaidėju vidurinių mokyklų lygoje, žaidęs Waterloo ir Albertos universitetų rinktinėse, pripažintas penktuoju geriausiu žaidėju Kanadoje. Šiuo metu visą savo energiją ir patyrimą skiria mokydamas jaunuosius "Aušros" krepšininkus. Lina Kuliavienė, Ilona Smalenskienė, Stasys Obelienius ir kt. kiekvienų rungtynių metu matomi prie teisėjų stalo, kur stropiai seka rungtynių eigą ir veda statistiką. Dažnai "švilpuko meistras" Arūnas Čygas teisėjauja. Jis irgi nebeeilinis, tačiau FIBA kvalifikacijas turįs krepšinio arbitras - tarptautinio lygio teisėjas, talkinąs mūsų jaunimui. Rungtynes stebi dažniausiai sportininkų tėveliai ir šeimų artimieji. Organizatoriams norėtųsi patarti, kad būtų bent kiek pasireklamuojama prieš rungtynes. Juk tai mūsų atžalynas ir iš jo išaugs tikrieji mūsų krepšinio atstovai. Savo atėjimu į rungtynes juos moraliai paremtume.

1994 m. gruodžio 21 d. Prisikėlimo parapijos salėje vyko "Aušros" C ir B krepšinio komandų draugiškos rungtynės prieš bendraamžius Mississaugos "Monarchs". C grupėje pralaimėta 71:44 (27:16). Jaunučiams aušrokams trūko patyrimo prieš geriau susižaidžiusius priešininkus. Tačiau netrūko entuziazmo, o krepšinio žaidimą jie jau pradeda vis geriau pažinti. Šiai komandai atstovavo: J. Obelienius, J. Hurst (12 tšk.), A. Janušonis (4), V. Petrauskas, T. Pranaitis (4), J. Birgiolas, Paulius Goudie, J. Jonaitis, D. Karka, Ed. Kimsa, V. Ruslys, Jonas Wilkinson, T. Bušinskas (2), Kristoforas Dauer (22) ir Robertas Rupp.

Antrose rungtynėse, B klasėje, "Aušra" gerai sukovojo prieš Mississaugos "Monarchs", pelnytai laimėdama 65:61 (39:27) rezultatu. Šiose rungtynėse žaidėjų tarpe jau galima buvo pastebėti didesnį krepšinio pažinimą. Galima buvo net pasigėrėti vienu kitu deriniu, veržlumu ir komandiniu žaidimu.

Aras Ignas (15 tšk.), nors dar vaikiškos fizinės sudėties, nebijo nors ir pro mažiausią tarpelį lįsti pirmyn, per ginančių rankų užtvarą drįsta praspausti kamuolį į krepšį. Jo visur pilna, ir kiekvienas jo "skriejimas" yra išnaudotas komandiniam puolimui į priešininkų krepšį. Greta gerai derinęsis Stasys Kuliavas (8 tšk.) irgi įžvalgus ir sumaniai besielgiantis keblesnėje padėtyje. Tomas Skrinskas (17 tšk.), atletiškos išvaizdos, pagal amžių vienas

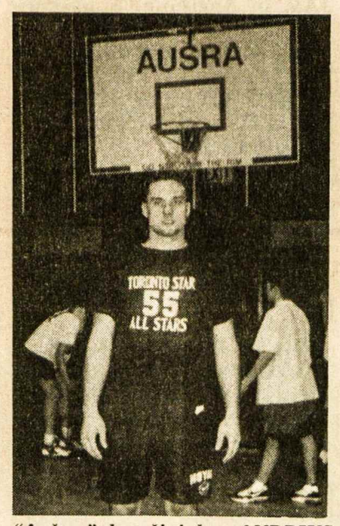

"Aušros" krepšininkas ANDRIUS KRAŠAUSKAS-TYLER (20 metų amžiaus, 6'-7" ūgio, 220 svarų), jau antri metai studijuoja St. Francis Xavier universitete, Halifakse ir žaidžia šios aukštosios mokyklos pagrindiniame komandos penkete. Švenčių metu grįžęs namo neužmiršo ir "Aušros" treniruočių. Universiteto, kurį jis lanko, krepšininkai yra laimėję keletą Kanados universitetų lygos čempionatų. Andrius, baigęs Michael Power gimnaziją Toronte, iš daugelio gautų kvietimų žaisti krepšinį ir studijuoti, pasirinko St. Francis Xavier universitetą
Nuotr. Sig. Krašausko

"Vyčio" sporto žinios

Šį sezoną klube treniruojasi: "Atom" (gimę 1985), "Minor Bantam" (gimę 1983), "Bantam" (gimę 1981), "Midget" (gimusių 1979), mergaičių bei berniukų krepšinio komandos. "Bantam" ir "Minor Bantam" komandos 1994 m. gruodžio 9-10 d.d. dalyvavo "Aurora Avengers" krepšinio turnyre. Šiame atvirame turnyre rungtyniavo komandos ne tik iš Toronto apylinkių, bet ir iš Otavos.

Pakeliui siaučianti sniego pūga nesustabdė pakilios jaunųjų sportininkų nuotaikos. Mūsų abi komandos pirmąsias rungtynes žaidė labai gerai ir nugalėjo savo varžovus. "Vyčio" "Bantam" komanda pralaimėjo antrąsias rungtynes ir sekančią dieną turėjo kovoti dėl 3-čios vietos su "Gloucester Wolverines" komanda. Prityrę treneriai Gary Balogh ir Andrius Klimas sėkminga linkme nukreipė žaidėjų pastangas ir šios, labai įtemptos, rungtynės buvo laimėtos rezultatu 58:57. Sveikiname Matthew Akelaitį, Chris Valių ir kitus jaunuosius krepšininkus bei jų trenerius.

"Vyčio" "Minor Bantam" komanda antrose rungtynėse laimėjo pirmą puslaikį 10 taškų skirtumu, bet pritrūko "parako" ir pralaimėjo stipriai "CYO" komandai rezultatu 50:56. Daugiausia, 25 taškus, pelnė Chris Akelaitis. Dar atkaklesnė kova vyko dėl 3-čios vietos su Brantford "Briers" komanda. Ir vėl pritrūko jėgų, pralaimėta 63:73. Geriausias "Vyčio" žaidėjas buvo Chris Akelaitis, pelnęs 21 tašką. Komanda, pagal įmestų taškų skirtumą, turnyrą baigė ketvirtoje vietoje. Joje žaidė: Adrian Serianni, Michael Visca, Chris Akelaitis, Jonas Didžbalis, Mark Akelaitis, David Akelaitis, Jonas-Paulius Štopay, Aras Marijošius, Aleksas Zimnickas, Corie DeSausa. Treneriai - Tomas Akelaitis ir Jonas Karpis.

Stipriausioms "Bantam" ir "Minor Bantam" amžiaus grupės komandoms "Vyčio" yra rengiamas turnyras 1995 m. sausio 21-22 d.d. Toronte. Jis vyks Martha & Mary School, 1760 Beau Beaches Rd., (prie Burnhamthorpe Rd. ir Fieldgate Dr.) ir Philip Pocock S.S. patalpose - 4555 Tomken Rd. prie Eglinton. Šis turnyras yra oficialus Ontario krepšinio sąjungos renginys.

Pranešame, kad Toronto LSK "Vyčio" metinis susirinkimas įvyks 1995 m. sausio 29 d., 1 val. p.p. Toronto Lietuvių namų svetainėje. Visi vytiečiai kviečiami dalyvauti.

"Vyčio" sporto klubo valdyba

Skautų veikla

• Lietuvos kankinių šventovėje sausio 15 d. buvo atnašaujamos Mišios, prisimenant 1991 m. Sausio 13 žudynes Vilniuje. Su vėliavom dalyvavo organizacijos, tarp kurių ir sk. vyčiai kandidatai – A. Batūra ir V. Mockus su "Rambyno" tunto vėliava.

• Bendra skautininkų-kių sueiga įvyks sausio 31 d., 7 v.v Lietuvių namuose. Paskaitą skaitys ps. dr. G. Skrinskas. Dalyvauti kviečiamos ir K. Birutės vyr. skaučių dr-vės narės bei skautai-vyčiai.

• "Rambyno" ir "Šatrijos" tuntų žiemos iškyla įvyks sausio 22 d. Rinktis 8.30 val. ryto prie Lietuvių namų autoaikštės. Bus važiuojama į Kortright centrą. Kaina $10 – asmeniui. Vykstantiems savomis priemonėmis – $5. Iškylavietėje visi ir visos susirenka 9.30 v.r. Draugininaki-kės yra painformuoti ir turės žemėlapius. **M.**

Prašo pagalbos

Daugiavaikė šeima, auginanti 6 vaikučius (vyriausias septynerių, jauniausias vienerių metų amžiaus) prašo paramos. Jei kas galėtų šią jauną šeimą paremti vaikiškais drabužėliais ar avalyne, ji būtų labai laiminga ir dėkinga. Adresas: Danguolė Ulinienė, Nr. 1 Žalioji g-vė, Vaškai 5250, Pasvalio raj., Lietuva.

Paieškojimas

Juozapas Jurjonas ir kiti šeimos nariai, kilę iš Mažeikių apskr. Milių kaimo, prieš Pirmąjį pasaulinį karą ar kiek vėliau yra išvykę iš Lietuvos. Jei kas žinotų ką apie Jurjonų šeimos palikuonis, prašom pranešti adresu: Pranas Jurjonas, Žalgirio g-vė 4 nr., Viekšniai, Akmenės raj., Lietuva.

KROVINIAI Į LIETUVĄ
Laivais ir lėktuvais
Greitas ir patikimas pristatymas
Komerciniai kroviniai nuo mažiausių siuntų iki didelių talpintuvų
taip pat
automobiliai ir asmeniniai daiktai
POLIMEX FORWARDING INC.
Toronto: 141 Roncesvalles Ave. M6R 2L2
Prašome skambinti **(416) 537-8648**
ir susitarsime dėl persiuntimo laiko
Konkurencinės kainos * Profesinis patarnavimas

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

5.25% už 90 dienų term. indėlius	
6.00% už 6 mėnesių term. indėlius	
6.25% už 1 m. term. indėlius	
7.00% už 2 m. term. indėlius	
7.25% už 3 m. term. indėlius	
7.50% už 4 m. term. indėlius	
7.75% už 5 m. term. indėlius	
7.00% už 1 m. GIC mėn. palūk.	
7.25% už 1 m. GIC invest. pažym.	
8.00% už 2 m. GIC invest. pažym.	
8.25% už 3 m. GIC invest. pažym.	
8.50 už 4 m. GIC invest. pažym.	
8.75% už 5 m. GIC invest. pažym.	
3.75% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	
7.25% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	
8.00% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	
8.25% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	
8.50% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.	
8.75% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.	
3.75% už OHOSP (variable rate)	
3.50% už taupymo sąsk. (gyvybės drauda)	
4.00% kasd. pal čekių sąsk. virš 10.000	
3.00% už Amerikos dol.kasd.pal.sąsk. (US dol.Sav.Acc.).	

IMA:

už asmenines paskolas nuo	7.75%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	8.00%
2 metų	9.00%
3 metų	9.25%
4 metų	9.50%
5 metų	9.75%
(fixed rate)	
su keičiamu nuošimčiu 1, 2 ar 3 metų	7.00%
(variable rate)	

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje.

AKTYVAI per 100 milijonų dolerių

MasterCard *Kredito kortelė*

*Nemokama narių gyvybės drauda (taupymo sąsk.) pagal santaupų dydį iki **$2,000** ir asmeninių paskolų drauda iki **$30.000.** Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaidų ir kelionės čekių (traveler's cheques) patarnavimas.*

*Gaunama kelionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų (The Co-operators & Blue Cross). Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda (Credit Union Insurance Services). Persiunčiame pinigus (Wire Transfer) į **LIETUVĄ** ir į kitus kraštus.*

KASOS VALANDOS:
• **Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r.-3.30 v.p.p.**
• **Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r.-8 v.v.**
• **Šeštadieniais nuo 9 v.r.-1 v.p.p.**

BŪSTINĖ: Lietuvių namai –
1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Telefonas 416 532-1149

"SAMOGITIA" **Knygų rišykla "SAMOGITIA"**
meniškai įriša knygas bei žurnalus.
A. Plenys
3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel.(905) 625-2412

SPAUSTUVĖ **PRINTING NET**
Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus..
Prieinamos kainos, aukšta kokybė.
TEL. (416) 252-6741
66 Mimico Ave. Toronto Ont.
Savininkas Jurgis Kuliešius

LEDAS REFRIGERATION
AIR CONDITIONING & HEATING
Taisau ir įvedu
• Centrines šildymo ir A/C sistemas • Skalbimo mašinas, džiovintuvus
• Oro drėkintuvus (Humidifiers) • Indų plovimo mašinas, viryklas
• Šaldymo sistemas, šaldytuvus
Atlieku dujų, vandentiekio (plumbing), elektros darbus.
Skambinti R. Jareckui
tel. 416-370-3539Toronte
(Nemokamai atvažiuoju įkainoti).

SOLD
COLDWELL BANKER
RESIDENTIAL REAL ESTATE
Expect the best.

DAIVA DALINDA, BBA,
Broker **Tel. (416) 231-5000**
Amerikos didžiausia namų pardavimo įstaiga plečiasi Kanadoje!
Islington-Kingsway Realty Inc.
Prezidentė, turinti 14 metų patyrimą, jums sąžiningai patarnaus.
Nemokamas namo įvertinimas.
2908 Bloor Street West,
Etobicoke, Ontario M8X 1B6 **FAX (416) 233-2713**

MEDELIS CONSULTING
1407 Sarcee St., Oshawa, Ont. L1G 4N2
Tel. 1-905-434-1847 FAX 1-905-728-5745
ALGIS ar STEFA MEDELIAI
Visos paslaugos atsikviečiant jūsų gimines iš Lietuvos. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienius. Reikalui esant atvažiuojame į namus.

KELIONĖS Į LIETUVĄ

visuomet geriausiomis kainomis per Amsterdamą, Berlyną, Frankfurtą, Helsinkį, Kopenhagą, Londoną, Paryžių, Prahą, Varšuvą arba per kitus jūsų pageidaujamus miestus ir įvairias oro linijas. Didelis pasirinkimas. *Labai greitai parvežam viešnagei jūsų gimines iš Lietuvos.*

KELIONĖS Į VISUS KITUS KRAŠTUS.
TEIRAUKITĖS APIE ĮVAIRIUS BILIETŲ IŠPARDAVIMUS.
Dėl smulkesnės informacijos kreipkitės trečiadieniais nuo 11 v.r. iki 5 v.p.p. į Algį Medelį asmeniškai arba kasdien nuo 9.30 v.r. iki 6 v.v. į Mariją (angliškai, rusiškai arba lenkiškai).

UNITY TRAVEL, 1558 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6P 1A4
Tel. 416-538-6570 ALGIS
FAX 416-538-9657 MEDELIS

Kanados lietuvių grupė, demonstravusi prie Rusijos ambasados Otavoje, reikalaudama nepriklausomybės Čečėnijai ir protestuodama prieš čečėnų naikinimą. Po demonstracijos ji aplankė parlamento rūmus 1995 m. sausio 14 d.
Nuotr. V. Staškevičiaus

Įvairios žinios

Dr. Jonas Genys, ALTos atstovas Vašingtone, nuo 1995 m. sausio 1 d., Marylando universiteto, Aplinkos apsaugos centro (CEES) prez. dr. Donald Boesch paskelbimu, tituluojamas aukščiausiu profesoriaus emerito titulu. Kaip mokslininkas jis yra labai daug nusipelnęs Marylando universitetui ir plačiai pasižymėjęs savo gamtosaugos bei augalų genetikos darbais, rašęs tais klausimais daug straipsnių, skaitęs paskaitas tarptautiniuose suvažiavimuose, organizavęs mokslines konferencijas, dirbęs mokslinės spaudos redakcijose. Lietuvoje lankėsi devynis kartus, dirbo Vytauto Didžiojo un-te, skaitė paskaitas Vilniuje, Klaipėdoje, Druskininkuose. Lietuvių katalikų mokslo akademijos konferencijoje Kaune vadovo biologijos sekcijai.

Profesorius – pakruojietis, baigęs Linkuvos gimnaziją, Goettingeno universitetą Vokietijoje. JAV-bėse, padirbęs Mičigano genetikos institute, Mičigano universitete įgijo mokslų daktaro laipsnį, kurį laiką dirbo Wisconsino un-te, po konkursinių egzaminų perėjo dirbti į Marylando universitetą, kuriame pradėjo pasižymėti savo moksliniais darbais. **Inf.**

Lietuvos nuolatinė misija Jungtinėse Tautose praneša, kad gruodžio 7 d. Jungtinių Tautų visumos posėdyje paskutinį kartą buvo svarstomas "Užsienio karinių pajėgų išvedimo iš Baltijos valstybių teritorijų klausimas. Buvo pateiktas pranešimas apie ankstyvesnių rezoliucijų ir išvedimo susitarimų įgyvendinimą bei apie likusiuosius reikalus, pvz. žala aplinkai, Estijoje ir Latvijoje nelegaliai demobilizuotų karių klausimas ir karinio tranzito sutvarkymas. Sesijoje Latvijos ministeris pirmininkas ir įvairių kraštų ambasadoriai išreiškė pasitenkinimą dėl rusų kariuomenės išvedimo ir viltį, kad Rusijos tolimesni santykiai su Baltijos kraštais bus tolerantiški ir saugumui nekenkiantys. JT generalinis sekretorius Boutros-Ghali pasisakė, kad jis yra pasiruošęs "teikti, esant reikalui, savo paramą ir pagalbą likusių klausimų nagrinėjimui ir esamų susitarimų tarp Baltijos valstybių ir Rusijos įgyvendinimui". **Inf.**

"Į laisvę" žurnalas nuo 1994 m. lapkričio mėn. numerio pradėtas perspausdinti Lietuvoje. Jis nėra perkeliamas į Lietuvą, bus leidžiamas ir redaguojamas Amerikoje, tačiau iš paruošto teksto ir negatyvų bus perspausdinamas Lietuvoje didesniu tiražu Morkūno ir Ko spaustuvėje, Kaune.

Iki šiol palyginti nedidelis skaičius "Į laisvę" numerių buvo paštu siuntinėjami Lietuvon. Leidėjai tikisi, kad dabar jis pasieks žymiai didesnį skaitytojų skaičių. Prašoma žurnalo prenumeratorius bei rėmėjus užsakyti "Į laisvę" savo draugams, giminėms, bibliotekoms, mokykloms Lietuvoje. Tokia prenumerata 1995 metams kainuoja 5 JAV doleriai. Tikslius adresus ir čekius siųskite: "Į laisvę", c/o J. Prakapas, 14 Thelma Dr. Bakersfield, CA 93305, USA.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ
"PUNIA"
Atliekame visus lauko ir vidaus remonto darbus: •sienų •vandentiekio •elektros •keramikos plytelių •stiklo blokų •langų •dažymo ir kt. Įrengiame rūsius •vonias •pirtis •lauko verandas •įvažiavimo keliukus (driveways) iš susikabinusių (interlocking) plytų. Dengiame stogus. Skambinti Alvydui tel. 905-848-9628, 416-609-5108 (pager).

Paremkite "Tėviškės žiburius" auka, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi –
"TŽ" leidėjai

SKAITYTOJAI PASISAKO

PIETŪS PO LAIDOTUVIŲ

Žmonės, kurie atvyksta į kapines palydėti savo artimų draugų, šeimos narių, gerų pažįstamų ar šiaip nusipelniusių šeimai ar lietuvių visuomenei asmenų, nereikalauja, kad jiems būtų paruošti pietūs, anot "Skaitytojo", su šeimininkėmis ir patarnavimais. Taip pat "Skaitytojas" pataria vaišių metu turėti aukų lapą su užrašu "Aukos Lietuvos alkaniems". Aš manau, kad tai netinka, tai sumenkintų mirusio šeimos nuoširdumą. Įprasta kokiems nors tikslams aukoti laidotuvių namuose. Sutinku, kad dažnai mirusio artimieji persistengia. Svarbu, kad visi laidotuvių dalyviai pakviečiami į salę. Puodukas kavos ar stalai valgiais apkrauti nuoširdumo atžvilgiu yra lygios vertės. Tai paskutinė mirusiam puota. Atkreipkim tik dėmesį į dažnai šeimose ruošiamas įvairias šventes: gimtadienius, vedybų sukaktis, krikštynas, pensijų "aplaistymus" ir t.t. Jei jau esame taip jautrūs vargšams, alkaniems, gal ir čia, prie apdėto valgiais stalo, ar gėrimų baro reikėtų padėti lapą su užrašu: "Aukos Lietuvos alkaniems".

TORONTO ONT

Prelatas Juozas Prunskis, daugelio spaudos leidinių bei kultūrinių projektų rėmėjas išeivijoje ir Lietuvoje, pats buvęs reikšmingų leidinių redaktorius, ne kartą yra parėmęs savo lėšomis ir "Tėviškės žiburius". Šių metų pradžioje atėjo jo laiškas, pranešantis, kad jis skiria 1000.00 JAV dolerių "TŽ" prenumeratų negalintiems sumokėti skaitytojams Lietuvoje. Nuolat gauname prašymų iš Lietuvos siuntinėti "TŽ" ir kartu apgailestaujančių, kad negali atsilyginti. Jie neturi giminių nei Kanadoje, nei JAV-se, kurie galėtų už juos sumokėti prenumeratas. Yra Kanadoje tautiečių, užsakiusių "TŽ" savo giminėms Lietuvoje, bet jų skaičius nėra didelis. Taigi reikėjo geradario nepasiturintiems "TŽ" skaitytojams Lietuvoje. Tas geradaris atsirado prel. J. Prunskio asmenyje. Jam reiškiame nuoširdžiausią padėką savo ir skaitytojų Lietuvoje vardu.

"TŽ" skaitytojams Lietuvoje siunčiami daugiausia paprastu paštu, nes oro pašto metinė kaina — $115.00, o paprastojo — $40.00. Iš gaunamų laiškų matyti, kad laikraštį gauna gana tvarkingai, nors ir žymiai vėliau. Tikimės, kad prel. J. Prunskio parama daugeliui nušvies varganą dabarties kelią.

Sunku pasakyti, kokių tradicijų laikysis mūsų vaikai laidodami mus? Bet jau turim daug pavyzdžių, kaip draugiškai susirenka jaunesnioji karta palaidoti savo draugų artimuosius – tėvus, kaip gražiai pagal lietuviškas tradicijas palaidoja vaikai savo tėvus užpildami jiems ant karsto ar ir žemės iš Lietuvos.

Liuda Šileikienė,
Toronto, Ont.

KANADĄ APLANKIUS

Laikas bėga taip greit, kad sunku patikėti, jog praėjo jau keli mėnesiai nuo susitikimo Toronte. Aš esu labai patenkinta kelione ir be galo dėkinga visiems, mane svetingai priėmusiems ir padovanojusiems. Tie metai man liko atmintini visiems laikams. Malonūs kelionės įspūdžiai vis šildo mane niūriais žiemos vakarais, stiprina ir palaiko nykioje mūsų gyvenimo kasdienybėje. Kelionę, kurią man padovanojo pusseserė Krikšto motinėlė Stasė Bušinskienė, — pati didžiausia dovana, kurios niekada neužmiršiu.

Aš labai džiaugiuosi artimai susipažinusi su giminėmis, kurie labai nuoširdūs, mieli ir draugiški. Labai didelį įspūdį paliko Toronto miestas ir jo apylinkės, o taip pat Otava — su savo senoviškais pastatais ir įdomiais muziejais. Keliaudama po Kanadą pamačiau, kokia ši šalis graži ir turtinga, kaip tvarkingai ir švariai gyvena žmonės. Svečiavausi ne tik pas gimines, bet ir kitų lietuvių namuose. Visi jie labai gražūs, švarūs, skoningi. (. . .)

Sugrįžusi radau Lietuvą tokią, kokią palikau: su tomis pačiomis bėdomis ir rūpesčiais. Ryškesnių permainų nesimato. Daug skurdo ir vargo. O labiausiai baugina plėšikavimas, žudymas, šaudymas. Ginkluotų banditų priviso tiek daug, kad jie užpuola žmones viduryje dienos. O sutemus į gatvę išeiti nesinori, nes gatvės mažai apšviestos (taupant elektros energiją).

Mūsų universitete (Kauno technologijos) taip pat skurdas bado akis. Universitetas prasiskolinęs už apšildymą, apšvietimą, vandenį. Trūksta lėšų chemikalams, prietaisams, aparatams. Seni ištekliai baigiasi, o naujų jau keli metai nėra. Genda veikiantys prietaisai laboratorijose, ir mes nuolat drebam, kad išeis iš rikiuotės paskutiniai.

Taigi apie pažangą kalbos kol kas nėra. Šiandien svarbu visiems kaip nors išgyventi, kaip nors išsimaitinti, kaip nors egzistuoti.

Sunku suprasti, kas atsitiko. Atstačius nepriklausomybę, Lietuva pasaulio dėmesy pirmavo, o šiandien stovi gal ir ne paskutinėje vietoje, bet toli atsilikusi nuo to paties likimo kaimynių valstybių — Latvijos ir Estijos.

Doc. Nijolė Mandeikytė, Kaunas

Registruota masažo terapeutė
Ramona Girdauskaitė, B.Sc., R.M.T.
20 High Park Blvd., Toronte.
Gydomasis masažas ("Craniosacral Therapy")
Priima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 416 536-5437
Su gydytojo nurodymu dauguma privačių sveikatos draudos bendrovių (extended health care benefits) gydomąjį masažą padengia pilnai ar iš dalies.

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.
1553 Hurontario Street, (į pietus nuo QEW)
Mississauga, Ontario L5G 3H7 **Tel.: (905) 271-7171**
Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais
1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7
(Priešais Lietuvių namus) **Tel.: 416-530-1070**

Dantų gydytojai
Dr. J. E. BIRGIOLAS, D.D.S.
Dr. S. DUBICKAS, D.D.S.
Dr. R. KARKA, D.D.S. M.S. Dip. Orth.
(Orthodontist)
2373 Bloor Street West (Prie Jane St.) Telefonas **763-5677**

Advokatas
VICTOR E. RUDINSKAS,
B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A.
15 John St., Suite 2
Weston, Ontario M9N 1J2
(arti Lawrence ir Weston Rd.)
Tel. 240-0594 (24 valandas)
FAX 248-5922

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS B.A. M.L.S. LL.B.
perėmė a.a.advokato **Algio Puterio** bylas ir testamentus
1579 Bloor St. West, Toronto, Ontario M6P 1A6
Įstaigos telefonas **(416) 532-3443**

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.
2 Jane St., Suite 500
(Bloor ir Jane gatvių kampas)
Toronto, Ontario M6S 4W3
Tel. (416) 762-7393
Fax (416) 763-0674
Atstovybės Lietuvoje naujas adresas: Goštauto 4-78
(kitoje Neries upės pusėje nuo "Lietuvos" viešbučio)
Vilnius
Tel. (3702) 61 71 62
Fax (3702) 22 63 68

Sutton GROUP

Jei galvojate pirkti ar parduoti namą, jūs būtinai turite sužinoti **"21 svarbų patarimą"**, nes tai jums sutaupytų tūkstančius dolerių. Norėdami išvengti tolimesnių klaidų, prašome kreiptis dėl nemokamos "21 patarimo programos" pas namų pardavimo patarėją ir agentą
RAIMUNDĄ PACEVIČIŲ.
Dėl informacijos skambinti tel. **416 762-4200** Toronte, **905 896-3333** Mississaugoje, **905 524-3899** Hamiltone.

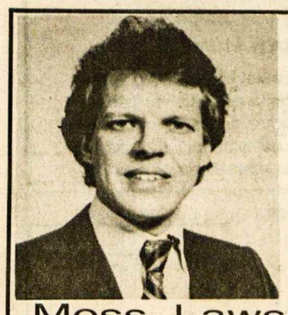
Vaidotas Jonynas, *M.B.A., C.F.A.*
viceprezidentas ir direktorius
Telefonai – 416 864-2734
1 800 387-1883 (toll free)
- **Įstaiga veikia nuo 1923 metų.**
- **Asmeniškai pataria apie "T-Bills", RRSPs, "Mutual funds" ir auksą.**
- **Sąžiningai patarnauja lietuviškai arba angliškai.**

Moss, Lawson & Co. Limited
1 Toronto Street, Toronto, Ont. M5C 2W3

Juozas (Joseph) NORKUS
#1 KANADOJE
Re/max West įstaigoje ilgiausiai dirbantis agentas.
Daugiau kaip 10 metų turintis pardavimo bei daugiau kaip 20 metų statybos ir remonto patirtį.
Mielai atsakysiu į namų pirkimo, pardavimo ar remonto klausimus.
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St. West
Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu
įstaigos tel. 416 769-1616
namų 416 532-5893
Nemokamas namų įvertinimas

DRESHER
DRAUDA
Visi draudos patarnavimai. Lietuvių kalba patarnauja V. Drešeris ir Rima (Petkutė) Drešerienė.
Nekilnojamas turtas
Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse. Kreiptis į Valterį ar Rick Drešerius
Nekilnojamo turto įkainojimas
– mortgičių
– mokesčių
– turto ir kt.
Kreiptis į Rick Drešerį
3830B Bloor St. West, Etobicoke, Ontario M9B 1K8
Tel. 416-233-3334, 416-231-2661
FAX 416-233-0285
Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 9 v.r. – 5 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

AUDRA travel & CRUISES CORPORATION
Vienintelis Kanadoje lietuviškas kelionių biuras kviečia keliauti kartu!
Kelionės į Lietuvą!
Geriausios kainos, patogiausi lėktuvai. Skrydis per Amsterdamą **$999.** Skambinkite nedelsdami!
Kelionės Kaunan į vieną pusę.
Kaina $630 (kan.)
Kelionės į šiltus kraštus
su pilnu išlaikymu: CUBA VARADERO
"Sun & Fun Club" 7 naktys **$548;** 14 naktų **$789.**
Kelionės laivais
San Juan įskaitant kelionę lėktuvu **$998**
7 naktys, COZUMEL – **$1098.**
Telefonas 416 533-8443
FAX 416 533-6279
1605 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6P 1A6, Canada
Kelionių verslo registracijos nr. 2559030 (retail), nr. 2475066 (wholesale)

GINTARAS EXPRESS
1968 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6P 3K9
(Prie High Park požeminės stoties).
Tel. (416) 604-4400, FAX (416) 604-9748.
Siuntiniai laivu:
1 kubinė pėda ..... **$7.00** plius $14 pristatymas
arba
1 kg ..... **$1.20** plius $14 pristatymas
Siuntiniai lėktuvu:
1 kg ..... **$5.50** plius $14 pristatymas
Siuntiniai priimami bet kokiame įpakavime. Ir laivu, ir lėktuvu siuntiniai išsiunčiami kas antrą savaitę.
$ $ $ $ $ $ $
Greitas pinigų pervedimas.
US arba Kanados doleriai:
4% plius $14 – pristatymas.
Pigiausiomis kainomis persiunčiami automobiliai ir kiti stambūs kroviniai į Baltijos šalis. Greitas ir saugus pristatymas.
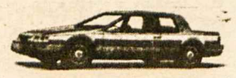
Visi Jūsų siuntiniai, siunčiami per **GINTARAS EXPRESS nemuituojami.** Siūlome Jums šventines gėlių puokštes bei paruoštus maisto siuntinius iš Kanados ir Vakarų Europos šalių produktų.
Kelionės į Lietuvą ir iš Lietuvos: nuo $1050
Mūsų darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v. (pirmadieniais-penktadieniais); 10 v.r. – 4 v.p.p. (šeštadieniais). **Mūsų atstovai**: Kitcheneryje, Waterloo, Guelph, Cambridge Lolita arba Armandas, tel. 519-571-9422; Hamiltone: Alfredas Zorkus, tel. 905-522-9966; Londone: Jonas Naruševičius, tel. 519-657-1751; Delhi: Pranas, Teresė Pargauskai, tel. 519 468-2163; **MONTREALYJE: Žaklina, Maris Kemzane, tel. 514 637-9495.**
NAUJOS PASLAUGOS: atliekame įvairius vidaus ir lauko namų remonto darbus – sienų statymo (drywall), elektros, vandentiekio, keramikinių plytelių klojimo, dažymo, stogų ir lietvamzdžių dengimo. Taip pat statome priestatus, verandas, įrengiame vonias ir pirtis.

Patarnavimas - greitas ir tikslus!
V. DAUGINIS – telefonai 416 762-4232, 905 822-7376
Lilija Pacevičienė – telefonai 416 762-4232, 519 853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS*
*GYVYBĖS * KOMERCINĖ *
DRAUDA - INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
2 Jane Street, Suite 204 (kampas Jane ir Bloor), Toronto, Ont. M6S 4W3
416 762-4232 FAX 416 762-5588

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Praeitą sekmadienį 11 v.r. Mišiose paminėta Sausio 13-toji. Su savo vėliavomis Mišiose dalyvavo Toronto Vl. Pūtvio šaulių kuopa, KLK moterų draugijos mūsų parapijos skyrius ir Toronto skautai.

— Palaidoti: sausio 10 d. a.a. Vladas Jasas, 75 m. amžiaus; sausio 16 a.a. Mykolas Šakalinis, 91 m. amžiaus.

— Sausio 10, antradienį, Maizeville miesto lietuviškoje parapijoje mirė a.a. kun. Matas Jarašūnas, 71 m. amžiaus, buvęs mūsų parapijietis. Jis studijoms buvo išvykęs Romos Šv. Kazimiero kolegijon ir kunigu buvo įšventintas 1968 m. Visą savo kunigavimo metą darbavosi tarp lietuvių Pensilvanijos valstijoje. Palaidotas netoli savo parapijos sausio 13, penktadienį.

— Anapilio korporacijos ir Šv. Jono kapinių valdybos kartu su Anapilio parapijos tarybos atstovais svarstė reikalą statyti Anapilyje senelių namus, kurių dalis ilgainiui taptų slaugos namais.

— Anapilio knygyne gauta K. Radvilėno-Žukausko parašyta knyga "Kai siaubas artėjo".

— Kanados lietuvių muziejus Anapilyje ruošia parodą apie lietuvius "DP" stovyklose. Turintieji nuotraukų ar kitų daiktų prašomi susisiekti su vedėja dr. Rasa Mažeikaite. Muziejaus tel. (905) 566-8755. Muziejaus lankymo valandos: sekmadieniais nuo 10.30 v.r. iki 8 v.v., o pirmadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

— Mišios sausio 22, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Vincentą Vaitkevičienę, 11 v.r. už parapiją; Wasagoje 2 v.p.p. už a.a. Tadą Jurcį.

Lietuvių Namų žinios

— Sekmadienio popietėje, sausio 15 d. dalyvavo 195 asmenys. Svečių knygoje pasirašė Charles H. Walsh, jr. iš Čikagos JAV, Annette Koldrurskas iš Thurder Bay, Klaudijus Kuncevičius iš La Salle Que., Violetta Zelwinder iš Rochester Hills JAV, Bill Lahti iš Vankuverio, Jacinta Gustainis iš Lions Bay, B.C., Gavin Wegner, Sophia Walsh-Sukyle iš Elmhurst Ill. JAV, Miltenis iš Hamiltono, Leontina Dariauskienė, Daina Krilvičienė iš Kauno, Bronė Šopienė iš Vilniaus, Rūta Krištopaitytė iš Šiaulių, Vincentas Šerkšnys iš Ukmergės, Vytautas Šerkšnys iš Pasvalio. Pranešimus padarė ir svečius supažindino LN valdybos sekretorius E. Pamataitis.

— LN valdybos posėdis įvyks sausio 26 d., ketvirtadienį 7.30 v.v.

— Sausio 22 d., sekmadienį, 2 v.p.p. Lietuvių namuose bus rodomas filmas "Partizaninis pasipriešinimas 1944-1953 metais Lietuvoje". Sekmadienio popiečių metu parduodami iš Lietuvos gaunami oro paštu dienraščiai. Norintieji išsinuomoti ar įsigyti lietuviškų vaizdajuosčių (video kasečių) prašomi skambinti tel. 762-5419 arba 769-1226.

— Sekmadienį sausio 29 d., 2 v.p.p Toronto Lietuvių namuose įvyks svarstybos tema "Lietuva ir išeivija – šiandien ir rytoj".

— Vasario 4 d. Toronto LN Mindaugo salėje įvyks "Tauro" klubo metinis pobūvis. Programą atliks vyrų choras "Aras", šokiam gros "Good Time Boys". Dėl bilietų kreiptis į J.V. Šimkų tel. 416 231-9425 arba W. Drešerį tel. 416 231-2661 ir sekmadienio popiečių metu.

— Aukos slaugos namams priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto Ontario, M6P 1A6

Prisikėlimo parapijos žinios

— Praėjusį sekmadienį, 11.30 v.r., buvo aukojamos Mišios už žuvusius Lietuvos laisvės gynėjus. Perskaityta jų atminimui skirta malda. Besiklausant Evangelijos pasakojimo apie vestuves Galilėjos Kanoje, radosi nuostabus ryšys tarp pirmojo Jėzaus stebuklo ir tragiškųjų sausio įvykių Lietuvoje. Kaip anuomet vanduo buvo paverstas vynu, taip ir žuvusiųjų kraujas Dievo malone virto mūsų tautai naujojo gyvenimo pradžia.

— Per 10.15 v. Mišias darniai ir įkvėptai giedojo parapijos jaunimo choras, vadovaujamas Dalios Viskontienės. Savo pamoksle kun. Pijus Šarpnickas, OFM, ragino Mišių dalyvius atkreipti dėmesį į Švč. Mergelės Marijos pasirodymus įvairiuose pasaulio kraštuose. Pamokslininko nuomone, mūsų civilizacijai iškilo baisi šėtono grėsmė, todėl žmonės turį išsigąsti ir ieškoti Marijos pagalbos.

— Kanados lietuvių katalikių moterų draugijos Prisikėlimo parapijos skyrius sekmadienį surengė savo kasmėnesinį susirinkimą. Draugijos narės atidžiai išklausė Broniaus Stundžios paskaitos apie vandenį. Po linksmos loterijos moterys vaišinosi kava bei pyragais ir dalijosi naujais sumanymais.

— "Volungės" choras vasario 11 d. Valentino dienos proga parapijos salėje rengia šokių bei juokų vakaronę – "Rožių vakarą". Staliukus galima iš anksto užsisakyti per Dalią Vaškevičiūtę tel 416 252-9157.

— Praėjusią savaitę amžinybėn palydėti du parapijiečiai: 83 metų amžiaus Juozas Murkūnas ir Stasys Starkutis, sulaukęs 71 metų. Abu palaidoti sausio 9 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse.

— Mišios sekmadienį, sausio 22, 8.30 v.r. – už a.a. Praną ir Anelę Vaserius, 9.20 – už a.a. Stellą Lini, 10.15 – už a.a. Liudviką Gudelienę, Tomą Žilį ir Eleną Jokūbaitienę, 11.30 – už parapiją ir visus parapijiečius.

Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldas su šventa vakariene sausio 22 d. laikys kun. Valdas Aušra iš Čikagos; o vasario 5 d., taip pat su šventa vakariene, pamaldas laikys kun. A. Žilinskas. Visos pamaldos įprastu laiku — 9.30 v.r.

— Parapijos valdybos posėdis — sausio 18 d., 7.30 v.v. parapijos salėje.

— Moterų draugijos posėdis — sausio 22 d. tuoj po pamaldų.

— Parapijos metinis posėdis — vasario 5 d. po pamaldų, Lietuvių namuose.

— "Keleivis" jau atkeliavo iš Lietuvos. P. Langienė laikraštį platins. Kas norėtų jį kitiems metams užsisakyti, prašomi kreiptis į platintoją. Kaina metams — 25 Kanados doleriai.

E. J. Steponas, (416) 622-5896

Gautas telefoninis pranešimas, kad Tauragėje mirė Lietuvos evangelikų-liuteronų vyskupas Jonas V. Kalvanas. Laidojamas Tauragėje sausio 18 d.

SKUBIAI REIKALINGA pasiuntimui į Lietuvą Broniaus Kviklio "Lietuvos Bažnyčios" 7 knygos. Jei atsirastų geradaris, sutinkantis paaukoti šias knygas, skambinti tel. 416 489-6095; persiuntimas bus apmokėtas.

POPIEŽIAUS APSILANKYMAS KRYŽIŲ KALNE! Aukštos kokybės, dviejų su puse valandų ilgumo vaizdajuostę (VHS) pirmą kartą galite įsigyti pas mus. Taip pat dar turime anksčiau siūlytų *"Popiežiaus vizitas Kaune"* vaizdajuosčių. Vienos vaizdajuostės kaina – $25 (kan.) ir $5 už persiuntimą. Vaizdajuostes galima užsisakyti paštu: *International Historic Films, Inc., 3533 S. Archer Ave., Chicago, IL 60609, USA. Tel. 312-927-2900.* Vaizdajuostės bus siunčiamos iš mūsų sandėlio Windsor, Ontario, todėl nereikės mokėti muito bei kitų mokesčių. Mes priimame čekius (Kanados doleriais) bei VISA/MasterCard kredito korteles. Sav. Petras Bernotas.

LIETUVĖ moteris ieško darbo. Galėtų prižiūrėti vaikus ar vyresnio amžiaus asmenis. Skambinti tel. 416 760-7181.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku. tel. 503-1687.

Reikalauja Čečėnijai laisvės bei nepriklausomybės Kanados lietuvių grupė, demonstruojanti 1995.I.14 prie Rusijos ambasados Otavoje. Žemiau – Rusijos ambasados rūmai kitoje gatvės pusėje, saugomi Kanados policijos
Nuotr. V. Staškevičiaus

Kanados lietuvių bendruomenės surengta demonstracija už Čečėnijos laisvę įvyko Otavoje prie Rusijos ambasados sausio 14, šeštadienį. Į demonstraciją daugiausia lietuvių suvažiavo iš Hamiltono, Mississaugos ir Toronto apylinkių, neskaitant jau vietinių otaviškių. Buvo pasisakyta prieš žiaurų Rusijos elgesį su čečėnais ir jų kraštu. Demonstraciją gaubė tradicinė didelė lietuviška trispalvė ir ištisą demonstracijos laiką skambėjo lietuviškos dainos. Demonstrantus filmavo televizija ir su jais kalbėjosi spaudos atstovai. Demonstracija, kuriai vadovavo KLB krašto valdybos pirm. Algirdas Vaičiūnas, buvo užbaigta Lietuvos himnu. **Dl.**

Sausio 13-tosios, vadinamo Kruvinojo sekmadieno, minėjimą sausio 15 d. surengė Toronto Lietuvių namų kultūrinė komisija, vadovaujama V. Kulnio. Atsilankė nemažai tautiečių. Buvo įspūdinga programa. (Plačiau kt. nr.).

Vytautas Vaidotas a.a. Vlado Jaso atminimui "Tėviškės žiburiams" aukojo $10.

Toronto lietuvių choras "Volungė" kviečia visus į šokių ir pasilinksminimo vakaronę "Rožių vakaras", kuri įvyks 1995 m. vasario 11 d. Prisikėlimo parapijos salėje, Toronte. Šokiams gros "Good Time Boys" orkestras, o trumpą programėlę atliks choro nariai. Stalus galima užsisakyti vakarais pas Dalią Vaškevičiūtę, tel. 416 252-9157. Kaina $8 asmeniui.

Tradicinis "Tėviškės žiburių" spaudos vakaras įvyks balandžio 22 d. didžiojoje Anapilio salėje. Rengėjai iš anksto visus kviečia tą vakarą praleisti savos spaudos rėmėjų tarpe, pasigėrėti menine programa, dalyvauti loterijose.

Irena ir Jeronimas Birštonai a.a. Vlado Jaso atminimui "Tėviškės žiburiams" aukojo $20.

A. a. Petro Šūkio atminimui Veronika ir Aleksas Paulioniai "Tėviškės žiburiams" aukojo $25.

Ignas ir Adelė Pakarnos "Tėviškės žiburiams" aukojo $40 — a.a. Vlado Jaso ir a.a. Vytauto Senkaus atminimui.

Marija Riaubienė ir Jonas Riauba a.a. Valdo Jaso atminimui vietoje gėlių "Tėviškės žiburiams" aukojo kiekvienas po $25.

A. a. Stasio Starkučio atminimui, reikšdamas užuojautą jo šeimai, Vladas Gumauskas "Tėviškės žiburiams" aukojo $25.

Tremtinių vaikaičių mokyklos "Lietuvių namai" direktorius A. Rudys, per nuolatinę tos mokyklos rėmėją A. Stepaitienę, Hamiltone gyvenančiam A. Liaukui dėkoja už $200 — auką, prisidedančią prie tos svarbios švietimo įstaigos išsilaikymo.

A. a. Stasio Starkučio atminimui pagerbti aukojo: $25 — J. Z. Didžbaliai; $20 — B. Galinienė, E. Benetienė, S. Bartusevičienė, V. A. Adamonis, B. T. Stanuliai, D. Zulonienė; $10 — A. Lukošienė, V. Gumauskas, J. Bortnikas, V. O. Anskis, kun. K. Kaknevičius, B. O. Stončiai, V. R. Akilaičiai, J. K. Ališauskai; $2 — A. Vingevičienė. Aukotojams nuoširdžiai dėkoja "Kovai su vėžio liga Lietuvoje" būrelio valdyba.

PRANEŠIMAS JAUNIMUI

Toronto Lietuvių namų švietimo fondas "Labdara" skiria stipendijas jaunimui

TIKSLAS

Remti stipendijomis studijuojantį jaunimą, skatinti premijomis lietuvių kalbos ir kultūros pažinimą, ugdyti jaunosios kartos dalyvavimą visuomeninėje-kultūrinėje veikloje ir remti visa tai, kas tarnauja lietuvių išeivijos siekiams.

KVALIFIKACIJOS

Komisija, skirstydama stipendijas atsižvelgs į šias sąlygas: a) turi būti lietuviai arba lietuvių kilmės, b) studijuojantieji aukštesniosiose mokslo institucijose, c) Vasario 16 gimnazijos mokiniai, d) lituanistinių kursų ar institucijų studentai, e) lituanistinių mokyklų mokytojai bei studentai, studijuojantys lietuvių kalbą ir jos dėstymo metodiką.

Prašymą rašant duoti kuo daugiau žinių apie save, studijas, pažymius, lietuvišką veiklą, dalyvavimą lietuviškose organizacijose, anksčiau gautas stipendijas ar premijas. Dėl smulkesnių informacijų kreiptis **1573 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A6, Canada,** darbo valandomis tel **416 532-3311,** kitu laiku – į Kęstutį Raudį tel. **416 239-7040.** Prašymai pristatomi iki **1995 m. kovo 20 d.**

Stipendijos bus įteiktos metiniame Toronto Lietuvių namų susirinkime **balandžio 2 d.** Jei yra įmanoma jame dalyvauti, prašome pranešti.

TLN švietimo fondas "Labdara"

TAUPYKIME SAVO ATEITIES GEROVEI!

(Sumažindami pajamų mokesčius)

- **SAUSIS ir VASARIS – RRSP indėlių mėnesiai.**
- Per šiuos mėnesius dalį savo santaupų įdėkite į saugią

"Paramos" RRSP s-tą.

- Jei truks **"Parama" paskolins.**
- "Parama" moka **aukštas palūkanas** už jūsų indėlius.
- "Parama" neima **jokių mokesčių** nei už plano administravimą, nei už patarnavimus įdedant ar išimant.
- "Parama" **mielai patarnaus nariams,** perkėlimui iš kitų RRSP į "Paramos" RRSP planą.
- "Parama" **tuoj pat vietoje išduoda** kvitą dėl mokesčių atleidimo.
- Galite **pasirinkti indėlio terminą:** nuo 1 m. iki 5 m. ar neterminuotus su keičiamu nuošimčiu (variable rate).
- Jūsų RRSP **palūkanos apsaugotos nuo pajamų mokesčių.**
- Prieš 71 gimtadienį RRSP santaupas galima pervesti į RRIF, nemokant valdžiai jokių mokesčių.
- **Nelaukite paskutinės dienos!**
- Paskutinė diena indėliams už **1994 metus**

1995 m. kovo 1 d.

Tel. 416 532-1149

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

Medžiotojų ir žūklautojų klubo **"TAURAS"**

TRADICINIS METINIS

BALIUS

Pakvietimai: *J. Šimkus tel.* ***231-9425****, V. Drešeris tel.* ***233-3334****, LN sekmadienio popietėse, pas narius ir prie įėjimo.*

1995 m. vasario 4, šeštadienį, 6 val.vak., Toronto Lietuvių namuose, (1573 Bloor St.W.)

MONTREAL QUE

Aušros Vartų parapijos metinis susirinkimas įvyko sausio 8 d. Atsilankė gana gausus būrys dalyvių. Klebonas kun. Juozas Aranauskas malda pradėjo susirinkimą ir pakvietė prezidiuman parapijos komiteto pirm. Albertą Jonelį, sekr. Elvyrą Krasowski, iždo. Vytautą Gyvį ir šiam susirinkimui pirmininkauti Bronių Niedvarą. Eugenijus Dainius perskaitė pernykščio susirinkimo protokolą ir apie praeitų metų veiklą komiteto pirmininkas, iždininkas ir klebonas padarė pranešimus, kurie buvo aiškūs, todėl nekilo diskusijų. Parapija piniginiu atžvilgiu stovi stipriai ir klebonas džiaugiasi gavęs padėjėją kun. Kazimierą Ambrasą. Juozas Lukoševičius iškėlė mintį, kad parapijos visi pinigai nebūtų laikomi vien tik "Lite", bet dalį jų reikėtų iškelti į Torontą. Parapijos komitetas pažadėjo tai apsvarstyti. Rinkimų į naują parapijos komitetą nereikėjo, nes visas senasis sutiko pasilikti: A. Jonelis, E. Krasowski, V. Gyvis, B. Niedvaras, E. Dainius ir Romas Otto. Susirinkimas baigtas malda ir po to visi dalyviai buvo pavaišinti komiteto paruoštomis vaišėmis.

Šv. Kazimiero parapijos komitetą 1995 metais sudaro: E. Kurylo, A. Tušienė, A. Dasys, A. Zienka, J. Zienka ir A. Mikalajūnas.

Sausio 13 d. AV šventovėje Rožinis buvo kalbamas už kenčiančius ir žuvusius Lietuvoje ir kituose, neramumų pilnuose, kraštuose. Maldoms vadovavo kun. K. Ambrasas.

Desjardins Tarptautinio vystymo draugijos atstovas Mr. Boily iš Levis, Que., ir Kreditų kooperatyvų projekto direktorė Regina Piečaitienė iš Kauno sausio 5 d. Toronte susitiko su "Paramos", Prisikėlimo parapijos ir "Talkos" kredito kooperatyvų vadovais. Buvo aptartos bendradarbiavimo galimybės. **B.S.**

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

Namai - Automobiliai - Prekyba - Atsakomybė

3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

Tel. 514 722-3545 **FAX 514 722-3546**

JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B. *DONNA SVRAKA, A.I.B.*

PETRAS ADAMONIS, C.I.B. **Res. 514 256-53355**

Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasiteiravimas neįpareigoja apsidrausti.

LITAS **MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA**

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8

Tel. 514-766-5827; 514-766-5830

Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS – virš $29,000,000 REZERVAS – virš 2 milijonų.

MOKA UŽ:

Certifikatus 1 m.	7.00%	Taupymo – special.	1.50%
Certifikatus 2 m.	7.25%	Taupymo – su gyv. dr.	1.25%
Certifikatus 3 m.	7.50%	Taupymo – kasdienines	1.50%
Term. indėlus:		Einamos sąsk.	1.00%
1 metų	6.00%	RRIF – RRSP – 1 m. term.	6.75%
180 d.- 364 d.	5.75%	RRIF – RRSP – 2 m. term.	7.25%
120 d. - 179 d.	5.25%	RRIF – RRSP – 3 m. term.	7.50%
60 d. - 119 d.	5.25%	RRIF – RRSP – taup	3.00%
30 d. - 59 d.	4.25%		

IMA UŽ:

Nekiln. turto:

1 metų	9.25%	asmenines – nuo	9.50%
2 metų	9.50%		
3 metų	9.75%		

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10.00- 2.00
Antr., treč.	9.00- 3.00	———
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00- 7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00- 6.00

EUROPARCEL

APTARNAUJAME LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ

NAUJA VIETA – NAUJOS VALANDOS
TOKS PAT GERAS PATARNAVIMAS

Nuoširdžiausi linkėjimai mūsų klientams ir sėkmės 1994 metuose. Mes ir toliau su malonumu teiksime aukščiausios klasės patarnavimus bendruomenei. Todėl prašome naudotis mūsų bendrovės paslaugomis. Laukiame paskambinimo dėl siuntinių paėmimo iš jūsų namų. Pristatyti siuntinius galite trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 7 v.v.

Siuntiniai pristatomi tiesiog į namus.
Nėra maksimumo svorio.
Minimumas 2 kg, arba $10.00.
Nauja kaina: $5.10 už kg

MONTREALYJE 1450 DE SEVE LASALLE, QUE.

Naujas telefonas

937-9898

Vytas Gruodis Jr.

SKAMBINKITE INFORMACIJOS IR APTARNAVIMO REIKALAIS BET KADA - 7 DIENAS

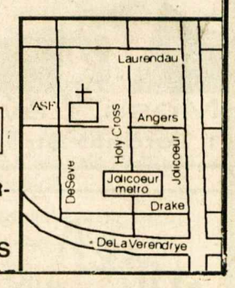

KILIMŲ IR BALDŲ VALYMAS

EURO *CLEAN*

Greitas patarnavimas, prieinamos kainos, dezinfekcija ir "Stainguard".

SKAMBINKITE VIDMANTUI ŠILININKUI TORONTE

TEL. **456-0717** ARBA **402-7976**

ROYAL LEPAGE

Residential Real Estate Services
5110 Dundas Street West,
Etobicoke, Ontario M9A 1C2

Bus.: (416) 231-3000 (24 hr.)
Res.: (416) 231-4937
Fax (416) 231-6993

Teodoras (Ted) Stanulis

Ar galiu pirkti namą su 5% įmokėjimu? Kas moka "Land Transfer Tax" – pardavėjas ar pirkėjas? Šiais ir visais nekilnojamo turto klausimais kreiptis į **Teodorą Stanulį tel. 416 231-3000, namų tel. 416 231-4937, FAX 416 231-6993.** Sąžiningas patarnavimas.

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas). Skambinti Algiui tel. 272-8323.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 626-2099, fax (416) 626-4770 Toronte.